

Efterretninger for 1841.

Errechnung der 1841.

I.

Lovgivning, Bestemmelser, Foranstaltninger, m. m.

Den vigtigste af de Foranstaltninger som Aarbogen denne Gang har at berette, er **det kirurgiske Akademi's** i dette Aar iværksatte **Indlemmelse i Universitetet**.

Det er i forrige Aargang (S. 21 f.) meddelt, at Direktionen ved kongelig Resolution af 15de September 1840 var bleven allernaadigst bemyndiget til at indlede nærmere Forhandlinger med det danske Kancelli om, hvorvidt og paa hvilken Maade Akademiet kunde være at henlægge under Direktionens Overbestyrelse for at blive indlemmet i Universitetet, og at det efter Overenskomst mellem begge Kollegier var bleven foreløbigen overdraget det medicinske Fakultets og det kirurgiske Akademi's Professorer at sammentræde, for i Forening at overveje og afgive Betænkning over Sagen. Denne Betænkning blev imidlertid, da begge Anstalters Professorer ikke kunde komme til et fælles Resultat, afgivet særskilt af Akademiet til Kancelliet og af Fakultetet til Direktionen, til hvilken Betænkningen indkom i Slutningen af April Maaned, hvorefter Sagen blev yderligere forhandlet med Kancelliet, de Deputerede for Finanserne og Konfistorium.

Det medicinske Fakultet havde i sin Betænkning vel troet at maatte ansee begge Læreanstalters fuldstændige Forening til et fælles Fakultet under Universitetet som det Ønskeligste for Fremtiden; da der imidlertid, efter Fakultetets Anskuelse, endnu gaves væsentlige Hensyn der modsatte sig Foreningens Tilraadelighed for Øjeblikket, foreslog det, som Overgang dertil, Akademiets Henlæggelse under Direktionens Overbestyrelse, medens iøvrigt Læreanstalternes indbyrdes Forhold indtil videre skulde forblive uforandret. De Grunde som Fakultetet havde anført for en saadan interimistisk Tilstand vare isærdeleshed de nuværende personlige Forholde, dels nemlig at Akademiets ældre Lærere ikke kunde ønske at overtage de dem aldeles uvante Fakultetsforpligtelser, dels og væsentligst, at Fagfordelingen, saaledes som den efter Planen for et fælles Fakultet maatte finde Sted, ikke med de forhaanden værende Kræfter lod sig iværksætte. Fakultetet formenter derhos, at det kirurgiske Akademi's særegne Forhold til Hertugdømmene, ifølge hvilket kun de ved samme examinerede Kandidater have Krav paa Ansættelse som Militærlæger i Hertugdømmene, først burde søges ordnet paa en anden Maade, da ellers ved Akademiets Ophævelse uden tvivl det medicinske Fakultet i Kiel vilde gjøre Paastand paa, at de ovennævnte Militærposter udelukkende skulde

besættes med de der examinerede Kandidater. Endelig havde Fakultetet anført, at Dannelsen af et samlet Fakultet neppe paa hensigtsvarende Maade vilde kunne skee uden en Del Pengeoffre, hvortil Øjeblikket ikke syntes gunstigt. Iøvrigt forment Fakultetet, at naar et fælles lægevidenskabeligt Fakultet skulde oprettes, maatte det bestaae af idetmindste 8 Professore, nemlig en i generel og speciel Anatomi, en i Physiologi og komparativ Anatomi, en i speciel Pathologi og medicinsk Klinik, en i Kirurgi og kirurgisk Klinik, en i kirurgiske Operationer med kirurgisk Anatomi, en i Fødselsvidenskab med tilhørende Discipliner og obstetricisk Klinik, en i generel Pathologi og patologisk Anatomi, en i Pharmacologi og medicina forensis, samt 2 Lektorer, nemlig en i Medicinen og en i Kirurgien, for specielle Discipliner af Pathologi og Kirurgi, ligesom det antog, at 6 af bemeldte Professore burde være ordinarii med Sæde i Konsistorium, og 2 extraordinarii, og at to og to Lærere maatte staae paa lige Gage og avancere i lige Forhold i Fakultetet.

Derimod havde det kirurgiske Akademi i sin til det kongelige danske Kancelli afgivne Betænkning forment, at vel Akademiets Indlemmelse i Universitetet var mulig og hensigtsmæssig, men at dette burde skee saaledes, at Akademiet indtraadte i Universitetet som et kirurgisk Fakultet ved Siden af det medicinske, med samme Rettigheder som dette; men det havde paa det Bestemteste erklæret sig imod, at det henlagdes under Direktionens Dverbestyrelse uden at indlemmes i Universitetet, og overhovedet andraget paa at Lærestatuten, saafremt dens Indlemmelse i Universitetet ikke kunde iværksættes paa hin Maade, maatte forblive under dens nærværende Dverbestyrelse og i den Stilling til Universitetet og det medicinske Fakultet som var bleven bestemt ved allerhøjeste Resolution af 3die Juni 1837 og Plakaten af 30te Januar 1838. Hovedmotivet for Akademiet til at modsætte sig den af det medicinske Fakultet som Dvergangstilstand foreslaaede Henlæggelse af Akademiet under Direktionens Dverbestyrelse paa den nævnte Maade, saavel som til at ønske, at dets Indlemmelse i Universitetet ikke maatte skee anderledes end som et selvstændigt Fakultet ved Siden af det medicinske, var Akademiets Frygt for, at det vilde faae en uheldig Indflydelse paa det kirurgisk-anatomiske Studiums Fremgang, dersom dette ikke beholdt den selvstændige Repræsentation som det hidtil havde haft ved det kirurgiske Akademi's selvstændige Stilling, uafhængig af Universitetet, og ligeover for det dertil hørende medicinske Fakultet, hvilken Selvstændighed — der efter Akademiets Mening havde haft en væsentlig Andel i den blomstrende Tilstand hvori hine Studier nu befinde sig i Modsetning til en tidligere Periode — Akademiet befrygtede at ville aldeles gaae til Grunde, saafremt det blev henlagt under Direktionens Dverbestyrelse uden at tillægges, som et eget Fakultet, de samme Rettigheder som det medicinske Fakultet. Akademiet havde derhos forment, at der vilde været saa meget mere Anledning til at henlægge Anatomien og Kirurgien til et særskilt Fakultet, som de begge fordre Dvælsel og Færdigheder hvorved baade hin og denne, foruden at være Videnskab, tillige maa karakteriseres som Kunst.

Ligesom Direktionen ikke kunde andet end antage, at aldeles overvejende Grunde talede for en fuldstændig Forening af de tvende hidtil adskilte Instituter ved det kirurgiske Akademi's Indlemmelse i Universitetet, og at dette burde skee saaledes at de sammensmeltedes til et fælles lægevidenskabeligt Fakultet, saaledes skjønedes ikke rettere, end at de Vanskeligheder som det medicinske Fakultet havde troet at finde ved denne

Pians Sværkættelse for Djeblikket, saavelsom de af det kirurgiske Akademi's Professore anførte Grunde imod begge Anstaltens Forening til et fælles Fakultet og for deres Adskillelse i tvende særskilte Fakulteter, ingentunde vare af en saadan Vægt, at de kunde gjøre hin fuldstændige Forening betænkelig.

At de kirurgiske Discipliner ikke hidtil have været docerede ved Universitetet, men i sin Tid ere blevne henlagte til en egen derfra adskilt Læreanstalt, har sin historiske, meget naturlige, Foranledning i de i de ældre Tider bestaaende Forholde, der medførte, at Udvælsen af den egentlige Kirurgi var overladt til aldeles uundede og uvidenskabelige Personer, og at de studerede Læger meget lidet eller Intet dermed befattede sig, men snarere betragtede saadant som et uhæderligt Haandværk. For at kunne sørge for de egentlige Kirurgers og den kirurgiske Kunsts Uddannelse og Opkomst, ansaaes det derfor nødvendigt, at oprette en egen, fra Universitetet efter hine Tiders Forholde og Synsmaader aldeles adskilt, Læreanstalt, en Foranstaltning som vistnok i sin Tid har været saare hensigtsmæssig og helbringende. Men i den nærværende Tid er det forlængst almindeligt erkjendt, at Kirurgien og Medicinen ere lige væsentlige og vigtige Grene af den hele Lægevidenskab, og der er neppe Noget som længere finder det tvivlsomt, at jo de kirurgiske og medicinske Discipliner staae i den nøjeste indvortes Forbindelse, og ere lige nødvendige og uundværlige for den videnskabeligt dannede Læge. Ligesom derfor begge Klasser af Discipliner, de kirurgiske og de medicinske, nu ere sammensmeltede i et sammenhængende Studium og gjorde til Gjenstand for en Examen under en almindelig, alle Discipliner omfattende, Benævnelse, saa at der for Fremtiden ikke mere ville gives tvende Klasser af videnskabeligt dannede Lægekundige, Kirurger og Medicinere, men kun en, nemlig lægevidenskabelige Kandidater, saaledes vilde det vistnok staae i en paafaldende Disharmoni med de Grunde som have fremkaldt disse Foranstaltninger, og med det Djemed hvori de ere truffene, hvis man fremdeles vilde bibeholde tvende forskellige med særskilte Docenter forsynede Undervisningsinstituter for to saa nøje forbundne Grene af samme Videnskab, og ligeledes beholde en særskilt Overbestyrelse for begge disse Anstalter, hvorved det ikke vilde kunne undgaaes, at de Grundsætninger hvorefter de bestyres, og de Regler hvorefter Docenter ansættes og gageres, ofte vilde blive helt forskellige. Hensigtsmæssigheden af Akademiets Indlemmelse var ogsaa erkjendt saavel af det medicinske Fakultets som af Akademiets Professore; men ligesom det syntes naturligt, at foretage denne Indlemmelse ved at forene begge Anstaltens Professore i et fælles lægevidenskabeligt Fakultet, saaledes maatte Direktionen endog holde for, at det tilsigtede Djemed ikke tilfulde vilde kunne opnaaes ved, efter Akademiets Forslag, at danne tvende adskilte Fakulteter, da man derved neppe vilde tilvejebringe den nøje Forening mellem begge Anstalter som selve de forskellige Discipliners indbyrdes Stilling fordrer, og som svarer til den fuldstændige Forening af de lægevidenskabelige Studier og Examina der ved de ovennævnte Foranstaltninger for en stor Del allerede er tilvejebragt. Direktionen maatte ogsaa meget betvivle, at der ved noget Universitet i Udlandet finder en saadan Adskillelse af de medicinske og kirurgiske Discipliner Sted, at hver af disse tvende Retninger af den fælles Videnskab skulde danne et særskilt Fakultet.

Hvad angaaer den af det kirurgiske Akademi mod en saadan Forening i et Fakultet fremførte Hovedindvending, at nemlig de kirurgiske Discipliners hidtil hafte særegne Repræsentation og selvstændige Stilling ligeoverfor de medicinske Discipliner,

paa hvilken Selvstændighed Akademiet havde lagt saamegen Vægt, derved vilde lide formeget, da syntes det aabenbart, at naar de forskjellige Discipliner i det paatænkte lægevidenskabelige Fakultet maatte blive fordelt paa den af det mediciniske Fakultet foreslaaede, ovenfor angivne, Maade, hvorefter netop Halvdelen af Læreposterne i det samlede Fakultet vilde komme til at henhøre til Kirurgien og Anatomien, og naar de kirurgiske Professorer maatte gives den selvsamme Udgang til efter deres Ansjenitet at indtræde i Konsistorium, vilde de kirurgiske Discipliner ikke i mindste Maade blive svagere repræsenterede end de mediciniske, eller i nogensomhelst Henseende komme til at staae tilbage for dem, og det syntes derfor at være en meget ugrundet Frygt fra Akademiets Side, at dets Indtrædelse i et fælles lægevidenskabeligt Fakultet under Universitetet skulde kunne have en uheldig Indflydelse paa de anatomisk-kirurgiske Studiers Fremgang, da Direktionen tværtimod maatte antage, at den fuldstændige Forening som derved vilde opnaaes mellem begge Hovedgrene af Lægevidenskaben, i Forbindelse med at de kirurgiske Professorer, saafremt de indtraadte ved Universitetet, vilde være at gagere efter samme Maalestok som det mediciniske Fakultets Professorer, og derved faae Udsigt til at opnaae højere Gager end der hidtil i Egenskab af Docenter havde været dem tillagte, saavel som flere Fordele, ikke kunde andet end have en heldbringende Indflydelse paa disse Studiers Fremme. Vel kunde det synes, at de kirurgiske Sag dog for Djeblikket vilde blive langt svagere repræsenterede i Konsistorium end de mediciniske, dersom nemlig, efter hvad nedenfor skal omtales, ved Akademiets Indlemmelse kun en kirurgisk Professor deri erholdt Sæde ved Siden af de nuværende tre mediciniske Medlemmer, men dette Forhold, der alene vilde være interimistisk, skjønnes dog ikke at kunne give Anledning til at befrygte nogensomhelst Fare for det kirurgiske Studium, da naturligvis Konsistorium og Direktionen under saadanne Omstændigheder saameget mindre vilde undlade, hvad ogsaa ellers plejer at skee, i alle videnskabelige Anliggender at indhente det samlede Fakultets Betænkning, i hvilket de kirurgiske Professorer efter Forslaget vilde have ligesaa mange Stemmer, og altsaa ligesaa vel kunne sætte deres Mening igjennem, som de mediciniske Professorer. Desuden vilde den omtalte Ulighed ej alene ikke være større, men endog langt mindre, end den som jevntigen kan finde og i Virkeligheden finder Sted i det philosophiske Fakultet, hvor undertiden meget vigtige Videnskabsfag i en længere Række af Aar ere udelukkede fra Repræsentation i Konsistorium. Forfaavidt Akademiet havde anført, at de anatomiske og kirurgiske Videnskaber forudsætte saadanne Dvælses og Færdigheder, at de kunne karakteriseres som Kunst, da kunde det ikke indsees, hvorledes Lejligheden til at erhverve den fornødne Kunstfærdighed skulde blive mindre fordi begge Fakulteter forenedes til et eneste, da det naturligvis maatte blive de kirurgiske Docenters Pligt, ligesom hidtil, at give de Studerende Anvisning og Lejlighed til de Dvælses hvorved Færdighed i Videnskabens praktiske Anvendelse kan opnaaes.

Naar det mediciniske Fakultet, som en Bønskelighed der skulde gjøre det kirurgiske Akademi's Indlemmelse i Universitetet for Djeblikket mindre tilraadelig, havde anført, at Universitetet i Kiel deraf kunde tage Anledning til at paastaae, at de sammesteds i Lægevidenskaben examinerede Kandidater maatte have Udgang til de militære Lægeposter i Hertugdømmene, uden først, saaledes som hidtil, at underkaste sig kirurgisk Examen ved Akademiet, da var herved at bemærke, at da Plakaten af 30te Januar 1838 allerede har betaget de Kielske Studerende som saadanne Ret til, saaledes som

hidtil, at underkaste sig Examen ved det kirurgiske Akademi, og derved at erhverve Udgang til hine Poster, saa vilde Akademiets Indlemmelse i Universitetet ikke kunne have nogenfømhelst Indflydelse paa dette Forhold. De af Fakultetet fremførte Indvendinger, hentedes fra de nuværende kirurgiske Professores personlige Forholde, syntes at have endnu mindre Bægt; thi ligesom bemeldte Professore ikke burde kunne paalægges, naar de ikke selv ønskede det, at deltage i Fakultetets Forretninger udenfor Forelæsninger og Examina, saasom med at bedømme Priskrifter, at opponere ved Disputationer, at holde Taler og deslige, saaledes maatte det ogsaa, naar de ikke skulde være tilbøjelige til ved Indtrædelsen i Konsistorium at paatage sig de dermed forbundne Fakultetsforpligtelser, staae dem frit for, at undlade at benytte den dem ved Foreningen aabnede Ret til at indtræde i det akademiske Senat, hvilket og saameget mindre vilde kunne medføre nogen Vanskelighed, dersom der ikke blev tillagt det samlede Fakultet mere end 4 Pladser i Konsistorium, og saaledes, da allerede 3 medicinske Professore deri have Plads, ved Foreningen kun en af de kirurgiske Professore vilde kunne indtræde. Hvad angaaer de af Fakultetet antydede pekuniære Vanskeligheder, da vare de udentvivel ikke saa betydelige, at de burde forhindre Planens Udførelse.

Ved Sagens Forhandling i Rancelliet havde blandt dette Kollegii Medlemmer vist sig en Meningsforskjellighed, idet en Minoritet havde troet, vel ikke at burde modsætte sig Akademiets Indlemmelse i Universitetet, men dog, med Hensyn til Vigtigheden af at Kirurgien ikke skal gaae tilbage fra det høje Standpunkt hvorpaa den nu er bragt ved det af Universitetet uafhængige Forhold hvori Akademiet ved dets Dyrrettelse blev sat, anset det for aldeles nødvendigt, at Indlemmelsen iværksattes paa en saadan Maade, at de anatomisk-kirurgiske Studier beholdt ved Universitetet en saadan Repræsentation, at den med behørig Kraft kunde værne om at disse Studier holdtes i fornøden Ugtelse, og at ikke, som af Akademiet befrygtet, urigtige Anskuelse om Kirurgiens mindre Betydning atter skulde gjøre sig gjældende, og Minoriteten havde ikke skjønt at dette kunde skee anderledes, end at Akademiet indtraadte i Universitetet som et kirurgisk Fakultet ved Siden af det medicinske, med samme Rettigheder og samme Værdighed som dette, og saaledes, ligesom hidtil, kom til at bestaae af 3 Professore ordinarii, der efter deres Anciennitet tage Sæde i Konsistorium, 1 Professor extraordinarius og 1 Lektor. Derimod havde Rancelliets Majoritet aldeles tiltraadt den af Direktionen udtalte Anskuelse, at det kirurgiske Akademi strax burde indlemmes i Universitetet paa den Maade, at de medicinske og kirurgiske Professore danne et fælles lægevidenskabeligt Fakultet, hvorved Majoriteten navnlig yttrede, at der vistnok ingen Grund var til at befrygte, at der fra Overbestyrelsens Side vilde blive vist mindre Omhu for det kirurgiske Studium, end for de øvrige under den lægevidenskabelige Examen henhørende Discipliner, ligesom i det Hele al Anledning til Misgjeldelse eller Tilfidsættelse af de Videnskaber der nærmest høre til den kirurgiske Side af det lægevidenskabelige Studium, syntes at maatte bortskrives ved at de forenedes med de øvrige til dette Studium hørende Videnskaber i et Fakultet hvor alle disse Videnskaber give lige Ret og Udgang.

Konsistorium, hvis Betænkning Direktionen havde indhentet med Hensyn til Forøgelsen af Pladserne i samme, havde bemærket, at Foreningen af det kirurgiske Akademi med Universitetet var et Anliggende af saa almindelig anerkjendt Vigtighed for det lægevidenskabelige Studium, og dermed ogsaa for Universitetet og Staten, at Konfi-

storium maatte finde sig opfordret til at understøtte denne Foreningsplan efter bedste Evne, og det havde derhos erklæret sig overbevist om, at den Enhed der tilsigtedes i Virksomheden fra begge Sider, ikke vilde opnaaes eller sikkes ved en Forbindelse, men alene ved en virkelig Forening af begge Læreanstaltens Docenter, og at det ikke kunde ansee Opgaven som løst uden ved at samle alle Kræfter til et medicinsk-kirurgisk Fakultet, saa at det kun var under Forudsætning af en saadan fuldstændig Forening, at Konsistorium kunde tilraade at Pladserne i samme bleve foregede.

Derfor altsaa det kirurgiske Akademi strax skulde indlemmes i Universitetet paa den antydede Maade, saaledes at de kirurgiske Docenter i Forening med de medicinske Profesorer dannede et fælles lægevidenskabeligt Fakultet, vilde der blive Spørgsmaal, dels om Lærernes Antal og Lærefagenes Fordeling i det ny Fakultet, dels om det Antal af Pladser i Konsistorium der maatte være at tillægge det, og de øvrige Forholde som dermed staae i Forbindelse, dels endelig om Gageringen for det fælles Fakultets Docenter og de Vanskeligheder som i denne Henseende frembøde sig.

Hvad Lærernes Antal angaaer, skjønnede Direktionen ikke rettere, end at det ovennævnte, af det medicinske Fakultet foreslaaede Antal af 10 Docenter er det mindste hvorved samtlige til Lægevidenskaben henhørende Discipliner kunne blive behørigt besørge. Mod den af Fakultetet foreslaaede Fordeling af Lærefagene, ved hvilken, som alt berørt, de kirurgisk-anatomiske Discipliner paa den ene, og de egentlig medicinske paa den anden Side vilde netop erholde lige mange Lærerpladser, fandt Direktionen heller Intet at erindre, men det forekom Dem dog rigtigst ikke for Tiden at foreskrive nogen bestemt Fagfordeling, hvorimod denne, i Forbindelse med Studiiplanen, med større Sikkerhed lod sig iværksætte efter Forslag fra det ny lægevidenskabelige Fakultet.

Hvad angaaer Pladserne i Konsistorium for det samlede Fakultet, havde Konsistorium i sin nysnævnte Betænkning bemærket, at efter den nu bestaaende Indretning af Konsistorium, hvor det Antal af Pladser i samme der er ethvert Fakultet indrømmet, idetmindste tilbids, maa antages afpasset efter det formodede Antal af de respektive Fakulteters Medlemmer, vilde det foregede Fakultet have Krav paa et forøget Antal af sine Repræsentanter i Konsistorium, hvilket dog, navnlig i Forhold til den gjeldende Regel for det philosophiske Fakultet, ikke vilde kunne ansættes højere end til fire, hvilken Forøgelse efter Konsistorii Formening heller ikke vilde indeholde Grund til nogen Forandring i den nu gjeldende Regel for Rektoratets Omgang mellem Fakulteterne, saa at dette altsaa fremdeles som hidtil hvert femte Aar vilde tilfalde det medicinsk-kirurgiske Fakultet efter dets Medlemmers indbyrdes Anciennitet. Hvad saaledes af Konsistorium var foreslaaet, kunde Direktionen ikke andet end aldeles tiltræde, da Den ikke skjønnede rettere, end at et Antal af 4 Pladser i Konsistorium for et Fakultet af 10 Medlemmer maatte anses fuldkommen tilstrækkeligt, især naar der tages Hensyn til hvad der er indrømmet det philosophiske Fakultet, hvor af omtrent 20 Medlemmer ikkun de 7 ere consistoriales; hvorved maatte bemærkes, at det ovenfor berørte Misforhold der let kan opstaae i det philosophiske Fakultet, at nemlig meget vigtige Videnskabsfag i længere Tid kunne være uden Repræsentation i Konsistorium, langt mindre vilde være at berygte i det medicinsk-kirurgiske Fakultet, thi om man end ikke vilde antage, at den hidtil bestaaende Afsondring af den medicinsk-pathologiske og den kirurgisk-anatomiske Side af Lægevidenskaben efterhaanden mere og mere vil tabe sin skarpe Begrænsning, er det dog klart, at de forskellige til Læge-

videnskaben henhørende Discipliner ere langt mindre heterogene, end de fleste af Lærefagene i det philosophiske Fakultet. Der syntes saaledes ikke at være tilstrækkelig Grund til at bestemme de omhandlede Pladsers Antal højere end til de af Konsistorium foreslaaede 4. Med Hensyn til det nylig Anførte om de forskellige til det medicinske kirurgiske Studium henhørende Discipliners Ensartethed, skjønnedes heller ikke, at der kunde være Grund til at bestemme, at af de foreslaaede 4 Pladser de 2 netop altid skulde tilhøre de kirurgisk-anatomiske og de 2 de medicinske-pathologiske Discipliner, hvorimod det, med Hensyn til Konsistoriums nuværende Indretning syntes rigtigst at følge den for de øvrige Fakulteter fastsatte Regel, ifølge hvilken alene Ancjenniteten i Fakultetet, og ikke det Sag som vedkommende Professor docerer, er det som kommer i Betragtning med Hensyn til Indtrædelsen i Konsistorium. Det Modsatte vilde heller ikke for Øjeblikket, hvor allerede tre af de medicinske Professorer havde Sæde i Konsistorium, kunne skee, uden at der undtagelsesvis og interimistisk skulde gives 2 eller 3 af de nuværende kirurgiske Professorer Sæde i Konsistorium, men hertil vilde, efter Alt hvad der er anført, ikke være tilstrækkelig Anledning, ligesom det og vilde stride mod Konsistoriums bestemt udtalte Ønske, og medføre flere Ulemper. Efter dette Forslag vilde saaledes, ved Akademiets Indlemmelse i Universitetet, kun En af de kirurgiske Professorer have at indtræde i Konsistorium, hvilken Plads da vilde være at tilbyde den i Ancjennitet ældste af Akademiets Professorer, og, forsaavidt muligen ingen af dets tre Professorers ordinarii maatte ønske at benytte samme, da den ældste af de to extraordinære Professorer, der i saa Fald vilde som Professor ordinarius have at indtræde i Konsistorium; iøvrigt maatte det udentviol ansees som en Selvfølge, at de af Akademiets Professorers ordinarii der ikke kunde faae Plads i Konsistorium, desuagtet maatte betragtes som Professorers ordinarii ved Universitetet, saaledes som det ogsaa flere Gange forhen har været Tilfældet, at Universitetsprofessorer ere blevne tillagte Prædikat af Professorers ordinarii uden derfor at have Plads i Konsistorium. Hvad iøvrigt angaaer de med Sæde i Konsistorium forbundne Rettigheder, da havde Konsistorium udtrykkelig bemærket, at det ansaae det for en ligefrem Selvfølge, at den omhandlede Forøgelse af dets Medlemmer ingen Indskydelse kunde faae paa den Optionsret i Henseende til Embedsbolig eller Husejportion som dets nuværende Medlemmer allerede vare i Besiddelse af, hvilken Anskuelse Direktionen ikke kunde andet end tiltræde. Med Hensyn til de nuværende medicinske og kirurgiske Professorers Rang i det samlede Fakultet efter Foreningens Tværkættelse, da burde denne, saavidt Direktionen skjønnede, være at bestemme efter Datum af deres Udnævnelse som Professorers ordinarii og extraordinarii, respektive enten ved Universitetet eller Akademiet, hvilken Regel ogsaa vilde være at følge med Hensyn til deres fremtidige Udgang til Indtrædelse i Konsistorium.

I Henseende til de pekuniære Forholde troede Direktionen at turde gaae ud fra den Forudsætning, at de det kirurgiske Akademi hidtil af Finansskassen tillagte Indtægter efter Indlemmelsen vilde forblive Universitetet tilfikkede, ligesom og at Akademiets Bygning med Tilhørende vilde gaae over til Universitetet, i hvilken sidstnævnte Henseende de Deputerede for Finanserne under den med disse førte Brevverpling havde bemærket, at da Akademiets Inddragelse under Universitetet vilde have til Følge, at Akademibygningen maatte overtages til Vedligeholdelse i Fremtiden for Universitetets Regning, vilde den altsaa komme til at udgaae blandt de Bygninger der fortære under

det kongelige Rentekammer (Budgettet for 1841 S. 277), og af Summen til kongelige Bygninger i Danmark (VIII D. 9) vilde følgerigen bortfalde, hvad Akademibygningen efter Gjennemsnit kunde antages at koste aarligen, mod at Beløbet igjen opførtes som Tillæg til den Sum Finanserne have at udrede til det kirurgiske Akademi. Efter hvad de Deputerede underhaanden havde erfaret, kunde denne Sum, beregnet for det i Aarene 1838—40 foresaldne almindelige Vedligeholdelses-Arbejde, ansættes med et rundt Tal til 800 Rbd. aarlig.

Ifølge Budgettet for 1841 udgjorde den Sum som hidtil har tilflydt Akademiet, 6463 Rbd. 20 Sk., men da det var allernaadigst bestemt, at et Beløb af 1184 Rbd. af den hidtilværende Generaldirektors Gage ved dennes Afgang skulde bortfalde, var Normalsummen der i Fremtiden kunde ventes at komme Akademiet tilgode, alene 5279 Rbd. 20 Sk. Under denne Sum vare indbefattede Gager for 4 af Akademiets Professoreer med 650 Rbd. for den ældste — der desuden som Generaldirektor havde de nysnævnte 1184 Rbd. —, og 600 Rbd. for hver af de andre, hvorimod den ene af Akademiets Professoreer, nemlig den fjerde Professor, eller den første extraordinarius, hidtil slet ingen Gage havde nydt som Professor, men alene i Egenkab af Overkirurg ved Frederiks Hospital havde haft en Gage af 600 Rbd. samt Emolument af fri Bolig. Direktionen maatte imidlertid ansee det for aldeles nødvendigt, saaledes som ogsaa baade Akademiets og Fakultetets Professoreer indstændigen havde andraget paa, at Akademiets Professoreer efter Indlemmelsen, saasnart som Omstændighederne tillade det, sættes paa de samme Gager som for det medicinske Fakultets Professoreer ere normerede, og da disse nu kunde ansees at udgjøre for de 5 Lærere 5000 Rbd.*), men de ovennævnte for det kirurgiske Akademi's Professoreer efter Generaldirektorens Afgang normerede 4 Gager ifkun beløb ialt 2450 Rbd., opstod saaledes det Spørgsmaal, hvorfra de manglende 2550 Rbd. skulde tages. Dette Spørgsmaal var imidlertid af mindre Vigtighed for Djebliffet, end det i Fremtiden vilde blive, efterhaanden som de kirurgiske Lærerposter vilde blive besatte med Mænd der ikke, saaledes som nu var Tilfældet, andetstedsfra have Ækivalent for hvad de mangle i de for disse Poster normerede og passende Gager; da nemlig den nuværende første kirurgiske Professor, som tillige Generaldirektor, havde en Gage af ialt 1834 Rbd., den 2den Professor som Hofkirurg havde en særlig Gage af 1000 Rbd., den 3die ligeledes som Regimentskirurg var særlig gageret, men den 5te Professor netop havde den Gage af 600 Rbd. der som 5te Docent vilde kunne tilkomme ham, vilde det ved Akademiets Indlemmelse for Tiden alene blive nødvendigt at tilvejebringe en Gage for den 4de Professor, der hidtil ikke som saadan havde nydt Gage, men ikke passende kunde ansættes som Universitetslærer uden at tillægges idetmindste det samme som de tre andre kirurgiske Professoreer, nemlig 600 Rbd., men dog hellere burde ansættes med en Gage af 800 Rbd., som just efter Universitetets Normalreglement svarede til hans Stilling som 4de Professor. Hertil vilde muligen kunne gjøres Udvej af selve Akademiets Resurser, for-

*) Ved Normalreglementet af 1836 vare nemlig Gagerne for de 4 Lærere hvoraf Fakultetet da bestemtes at skulle bestaae, normerede til 1400, 1200, 1000 og 800 Rbd., men ved en kongelig Resolution af 13de November 1841 (hvorom mere nedenfor) var desuden forbeholdt en Gage af 600 Rbd. for en Lektor, tilsammen altsaa 5000 Rbd. At iøvrigt en af Fakultetets Lærere paa Grund af særdeles Omstændigheder har 400 Rbd. over det normerede, er berettet i Aarb. f. 1840 S. 21.

saavidt man nemlig dertil kunde disponere, dels over et Beløb af 50 Rbd. der havde været tillagt Akademiets Sekretær, hvilken Post ved Indlemmelsen vilde bortfalde, dels over et Beløb af 600 Rbd. aarlig som hidtil havde været anvendte til Stipendier for de Studerende, men som nu ikke syntes at være nødvendige, da de Ustuderedes Udgang til at studere ved Akademiet dels allerede er, dels om kort Tid vil aldeles ophøre, og de der herefter studere Lægevidenskaben, saaledes alle ville have Udgang til af Kommunitetet og Universitetets Legater at søge den fornødne Understøttelse til deres Studeringers Fremme. Under den nysnævnte Forudsætning vilde der saaledes strax kunne tillægges bemeldte Professor en Gage af 650 Rbd., eller med et Tillæg af 150 Rbd. af Universitetets Kasse, 800 Rbd., uden at der for Tiden blev Spørgsmaal om videre Tilskud, enten fra Finanskasen eller fra Universitetet.

Da det imidlertid var af største Vigtighed for Universitetet, at der ligesaa lidet i Fremtiden, som nu, paaførtes det nogen ny Byrde ved det kirurgiske Akademi's Indlemmelse i samme, hvilket ogsaa Konsistorium paa det Indstandigste havde insisteret paa, og da det ogsaa maatte forekomme Direktionen, at de Udgifter som sigtede alene eller dog væsentligst til Forbedring af de hidtil til Akademiet henlagte Studier, ikke med Billighed kunde paalægges Universitetet, om endog dettes Resurser kunde siges at være tilstrækkelige til at fyldestgjøre dets egne Djemed, havde Direktionen henvendt sig til de Deputerede for Finanserne, for at erfare, om der ikke, for at fremme en saa vigtig og gavnlig Foranstaltning som det kirurgiske Akademi's Indlemmelse i Universitetet maatte ansees at være, maatte kunne ventes et yderligere Tilskud af Finanskasen, enten saaledes, at den fulde Sum der behøvedes over de nu for Akademiet normerede Gager, nemlig 2550 Rbd., eller, hvis de ovennævnte 650 Rbd. kunde ansees disponible til Gager, 1900 Rbd., kunde vorde Akademiet tillagte fra Finanskasen, eller ialtfald saaledes, at de den nuværende Generaldirektør over de for den første Professor normerede 650 Rbd. tillagte 1184 Rbd. kunde vedblive at komme Akademiet tilgode ogsaa efter Generaldirektørens Udgang. De Deputerede for Finanserne havde imidlertid erklæret, at de ikke kunde samtykke i at der androges om det ovenanførte Tilskud af Finanskasen, idet de blandt andet yttrede, at Akademiets Forening med Universitetet ikke medførte som en absolut Nødvendighed, at Gagerne for Akademiets Profesorer strax bestemtes til de samme Størrelser som for Universitetets i det medicinske Fakultet, men at det ialtfald kunde beroe med denne Forhøjelse, indtil Universitetets Lejlighed i Tiden tillod en saadan. Om det nu end, som alt berørt, maatte indrømmes, at den højere Gagering, af de oven anførte Grunde, i nogen Tid vilde kunne udsættes, kunde Direktionen dog ingenlunde ansee det tilraadeligt at udsætte den længe, eller lade det beroe paa, hvorvidt Universitetet maatte kunne overtage den derved foranledigede større Udgift uden Skade for de øvrige Djemed det har at fyldestgjøre, i hvilket Tilfælde det meget vilde være at befrygte, at de forhaabede heldige Virkninger af Foreningen ikke vilde vise sig i saa høj en Grad eller saa hurtigt, som det var at ønske. Iøvrigt var der vistnok en anden Maade hvorpaa tvende af de kirurgiske Profesorer kunde forskaffes højere Gager uden Byrde enten for Finanskasen eller for Universitetet, dersom det nemlig blev bestemt, at, ligesom hidtil, stedse en af disse Profesorer skal tillige være Hofkirurg og en anden Dverkirurg ved Frederiks Hospital med de til disse tvende Poster hørende Gager og Emolumenter, da disse tvende Lærerposter ved en saadan Bestemmelse vilde kunne ansees nogenlunde tilstrækkelig

aflagte med en Gage af 6 à 800 Rbd., ligesom ogsaa Gagen for den tredje Professor, der vilde kunne tillægges den i Akademibygningen værende Tribolig, af denne Grund vilde kunne være noget mindre.

Derfor altsaa ikke Universitetet, uanseet den af Finansdeputationen afgivne Erklæring, efter det kirurgiske Akademi's Indlemmelse maatte blive allernaadigst tilstaaet et aarligt Tilskud af Finanskassen, enten af hele det Beløb der manglede i den paatænkte højere Gageringssum for de kirurgiske Professorer, eller ialtsald af de oftnævnte 1184 Rbd., som hidtil havde været tillagte Generaldirektøren over Kirurgien, vilde det blive nødvendigt, forsaavidt ikke den hele Foreningsplan skulde frafalde, hvilket Direktionen dog ikke kunde ansee tilraadeligt, at det for det Første beroede med de paatænkte højere Gager for de kirurgiske Professorer, hvorimod Direktionen antog, at der strax burde tillægges den ovennævnte hidtil ugagerede Professor en Gage af 800 Rbd., at udrede paa den ovenfor angivne Maade, forsaavidt det maatte bestyres gjortligt, dertil at anvende enten den hele eller en Del af de 600 Rbd. som hidtil havde været anvendte til Stipendier, saavel som de 50 Rbd. der vare tillagte Akademiets Sekretær, hvorimod det øvrige, eller, dersom og saalænge hine Summer ikke hertil kunde være disponible, den hele Sum maatte være at udrede extraordinært af den akademiske Fond, hvilket Alt maatte forbeholdes nærmere Bestemmelse efter allerunderdanigst Foresøgelse fra Direktionen.

Paa Direktionens i Overensstemmelse med alt Foranførte nedlagte allerunderdanigste Foresøgelse, behagede det Hans Majestæt under 17de December at resolvere saaledes:

Vi bifalde allernaadigst:

1. at det nuværende kongelige kirurgiske Akademi ophæves som særskilt Lærestiftelse, og indlemmes fra 1ste Januar 1842 af i Universitetet, saaledes at
 - a) Akademiet og det nuværende medicinske Fakultet forenes til et fælles lægevidenskabeligt Fakultet, i hvilket saavel Akademiets som Fakultetets nuværende Lærere ville have at indtræde som respektive Profesores ordinarii og extraordinarii, i den Deel indbyrdes hvilken deres nuværende Anciennitet i vedkommende Lærestiftelse som ordinarii eller extraordinarii medfører;
 - b) det kirurgiske Akademi's Bygning med samtlige dertil hørende Inventarier, Instrumenter, Apparater og Samlinger, samt alle det tilhørende Midler, Legater og tillagte aarlige Indtægter, gaaer over til Universitetet som dets Ejendom.
2. at Antallet af Lærere i det lægevidenskabelige Fakultet bestemmes til idetmindste 10, der have at foredrage følgende Videnskabsfag: generel og speciel Anatomi, Physiologi og komparativ Anatomi, speciel Pathologi og Therapi, samt medicinsk Klinik, Kirurgi og kirurgisk Klinik, kirurgiske Operationer, kirurgisk Anatomi, Fødselsvidenskab med tilhørende Discipliner og obstetricisk Klinik, generel Pathologi og patologisk Anatomi, Pharmakologi og medicina forensis, samt forskjellige specielle Discipliner af Lægevidenskaben.
3. at det forenede medicinsk-kirurgiske Fakultet tillægges 4 Pladser i Konsistorium, saaledes at Udgangen til at indtræde i dette alene beroer paa Ancienniteten i det samlede Fakultet, uden Hensyn til om Vedkommende docerer et af de egentlige medicinske, eller et af de kirurgisk-anatomiske Videnskabsfag, hvoraf da følger, at

den 4de Plads i Konsistorium som saaledes nu bliver at besætte, vil tilfalde en af de nuværende kirurgiske Profesorer, ved hvis Indtrædelse i Konsistorium dog vil være at iagttage, at han i Henseende til Option af Embedsbolig og Huslejeportion maa staae tilbage for samtlige nuværende Profesores konsistoriales;

4. at Direktionen indkommer med nærmere allerunderdanigst Forestilling om Reguleringen af Gagerne for de fra Akademiet til Universitetet overgaaede Profesorer, i Forbindelse med lige allerunderdanigst Forslag om, hvorledes der vil blive at forholde i Henseende til de ved Akademiet nuværende Reservekirurgposter, samt de for kirurgiske Studerende bestemte Stipendier.

Endelig bemyndige Vi allernaadigst Vor Direktion til at udstede offentlig Bekjendtgjørelse om forestaaende Punkter, forsaavidt derved Forordningen af 22de Juni 1785 ophæves og de iøvrigt egne sig til saadan Bekjendtgjørelse.

En saadan Bekjendtgjørelse blev af Direktionen udstedt under 24de Decbr., indeholdende Resolutionens 2 første Punkter og Halvdelen af det 3die.

Da det tillige ved den kongelige Resolution blev allernaadigst tilladt, at Universitetet maa beholde de fulde Akademiet hidtil tillagte Indtægter, altsaa med Indbegreb af de ovenomtalte 1184 Rbd., og da der saaledes, efterat den hidtilværende første Professor og Generaldirektor over Kirurgien, Konferentsraad Jønger, under 12te Jan. 1842 var efter Ansøgning bleven forundt Afsted i Naade med Pension, hvilken er overgaaet paa Finansernes aftagende Pensionsliste, var bleven det fornødne Beløb til Gager disponibelt, nemlig, foruden de ovenansførte 2450, endvidere nysnævnte 1184, ialt 3634 Rbd., foruden at det maa antages, at de 600 Rbd. til Stipendier hertil kunne anvendes, bleve Gagerne for de overtrædende Profesorer under nysnævnte Datum bestemte saaledes:

for den 1ste	Docent	Statsraad	Witthusen	(hidtil 600 Rbd.)	til 1000 Rbd.
— —	2den	—	Callisen	(— 600 —)	— 800 —
— —	3die	—	Prof. Gundelach-Møller . . .	(— = —)	— 800 —
— —	4de	—	Stein	(— 600 —)	— 800 —
— —	5te	—	nemlig en ny Lektor der bliver at ansætte		600 —

ialt 4000 Rbd.

hvilken sidstnævnte Lærer iøvrigt, da det senere er bestemt at der om Posten skal aabnes Konkurs, rimeligvis ikke før efter nogen Tids Forløb vil kunne blive ansat.

En anden meget vigtig i Aarets Løb iværksat Foranstaltning er den i lang Tid paataente **Erhvervelse ved Kjøb af den Eschrichtske Samling af physiologisk-zootomiske Præparater**, hvorved Universitetet, og navnlig den medicinske Studium, er kommet i Besiddelse af et hidtil savnet men aldeles nødvendigt og væsentligt Apparat til Foredraget af en vigtig Videnskabsgren.

Allerede ved et Kgl. Reskript af 20de Jan. 1831 var det bleven Direktionen tilkjendegivet, at der paa allerunderdanigst Forestilling fra Direktionen for Fonden ad usus publicos var under 18de s. M. allernaadigst bevilget Professor Dr. Med. Eschricht af bemeldte Fond et Forbud af 800 Rbd., som han havde at tilbagebetale naar Foreningen af hans Samling af physiologiske Præparater med Universitetets

anthropologiske Samling var kommet istand og han havde modtaget den Godtgjærelsessum han i den Anledning forventede. Da bemeldte Forskud var tilstaaet Professor Eschricht paa det Vilkaar, at samme skulde tilbagebetales inden et Aars Forløb, blev det derhos Direktionen allernaadigst paalagt at see den ommeldte Forening tilvejebragt snarest muligt.

Med Hensyn til en saadan Forening kunde imidlertid ikke tages nogen Bestemmelse saalænge Sagen angaaende en nøjere Forbindelse mellem det medicinske Fakultet og det kirurgiske Akademi henstod uafgjort, og hin Sag maatte derfor ligeledes stilles i Bero. Men saasnart der ved den kongelige Resolution af 3die Juni 1837 var taget en foreløbig Bestemmelse angaaende det fremtidige Forhold mellem Fakultetet og Akademiet, tilfrev Direktionen — efterat Professor Eschricht paa givne Anledning havde erklæret, at han fremdeles ønskede at afhænde sin Samling til Universitetet — strax Konsistorium om, paa ny at afgive Betænkning over Sagen efter dens daværende Standpunkt. Da imidlertid Konsistorium troede at burde oppebie de forventede yderligere Bestemmelser angaaende det medicinske-kirurgiske Studiums Indretning, som først ved allerhøjeste Resolution af 3die April 1840 bleve afgivne, og da den Erklæring fra det medicinske Fakultet som Konsistorium derefter fandt det fornødent at indhente, krævede betydeligere Forarbejder med Samlingens Katalogisering og Burdering, indkom Konsistoriums Betænkning ikke før i April 1841.

Det medicinske Fakultet havde i nysnævnte Erklæring bemærket, at i den lange Tid som imidlertid var hengaaet, var Sagens Stilling nu i dobbelt Henseende bleven væsentlig forandret, dels derved at den komparative Anatomi ved den nysnævnte kongelige Resolution var henlagt til Fakultetet som Lærefag, og en egen Gage ved den kongelige Resolution af 15de Septbr. 1840 bestemt for Overtagelsen af bemeldte Lærefag. Medens Fakultetet ved den sidste Omstændighed havde troet sig i langt højere Grad end før opfordret til at anbefale Kjøbet af Samlingen, som fornødent Apparat til en det anbetroet Videnskabs Lær og Fremme, havde paa den anden Side Samlingens overmaade betydelige Tilvæxt i denne Tid ogsaa i høj Grad forøget Vigtigheden og Nødvendigheden af dens Anskaffelse, ligesom dens indre Værdi og Kostbarhed. Fakultetet havde troet at burde lægge særdeles Vægt paa den Omstændighed, at et komparativ-anatomisk Museum er at ansee som nødvendig Betingelse for et efter Videnskabens nuværende Standpunkt indrettet Studium af Physiologien, og navnlig for Studiet af den sammenlignende Anatomi, og at sølgelig Tilvejebringelsen af et saadant Museum ved Universitetet maatte være Fakultetet, der har at drage Omsorg for Studiet og Foredraget af disse Videnskaber, af højeste Vigtighed. Spørgsmaalet kunde altsaa kun blive, om det var tilraadeligt for Universitetet at tilkøbe sig Professor Eschrichts Samling, eller om det skulde være rigtigere, at Universitetet selv forfra lod paabegynde Indsamlingen til et saadant Museum. Det Sidste vilde naturligvis kun da være at foretrække, naar enten den af Professor Eschricht forlangte Kjøbesum maatte være at ansee som altfor høj og ubillig, eller Universitetet kunde gjøre sig Haab om, muligen selv at kunne overtage Detailindsamlingen til et nyt Museum under gunstigere Vilkaar og Omstændigheder, end dem under hvilke den oftnævnte Samling var tilvejebragt. Men i begge Henseender talte Forholdene til Fordel for Professor Eschrichts Samling; thi det fremgik af de saavel af Professoren selv, som af de tvende Videnskabsmænd til hvilke Fakultetet

specielt havde overdraget at undersøge og vurdere Samlingen, Regimentskirurg Professor Jacobson og Dr. Med. H. Bendz, meddelte Tarationsberegninger, at den Sum som Professor Eschricht havde forlangt for Samlingen, nemlig 6000 Rbd., var at ansee som en særdeles moderat Pris for samme, ligesom det af de Bemærkninger Professor Jacobson havde vedføjet sine Beregninger efter Fakultetets Mening var indlysende, at hverken han selv, eller Andre i Fremtiden, vilde kunne begynde en lignende Samling under saa gunstige Vilkaar som de tidligere, hvorved han havde seet sig istand til, i Løbet af 14 Aar at tilvejebringe en saa righoldig — af 2449 forskellige Numere bestaaende — Samling, der, saaledes som Professor Jacobson og Dr. Bendz havde yttret, paa engang indeholdt tilstrækkeligt Materiale for derved at docere den sammenlignende Anatomi og Physiologi efter Nutidens videnskabelige Fordringer, og tillige kunde danne en smuk Grundvold for et fuldstændigt Musæum for den sammenlignende Anatomi, hvorved Selvstudiet af denne Videnskab kunde lettes, og mere Sands derfor vækkes ved Universitetet. Med Hensyn til alle disse Omstændigheder, og da muligen Professor Eschricht, hvis Universitetet ikke vilde afkjøbe ham Samlingen, ad anden Vej vilde see sig nødsaget til at afhænde den, hvorved Undervisningen i flere Aar vilde komme til at savne sit nødvendige Materiale, hvortil i den forløbne Aarrække Professor Eschricht selv, med ikke ringe Dpoffrelse, havde maattet bestride Omkostningerne, havde Fakultetet troet, ikke nok at kunne tilraade Kjøbet af den Eschrichtske Samling, som lige vigtig for de Studerendes Undervisning og Videnskabens Fremme ved Universitetet.

Med Hensyn til alt hvad saaledes i det medicinske Fakultets Erklæring, saavel som af Professor Jacobson og Dr. Bendz var oplyst om den Eschrichtske Samlings Brugbarhed og indre Værdi, samt Vigtigheden af dens Anskaffelse for det physiologiske og komparativ-anatomiske Studiums Fremme og om dens pekuniære Værdi, androg Konfistorium paa at den maatte anskaffes for Universitetet mod den forlangte Kjøbesum af 6000 Rbd., hvoraf de 800, overensstemmende med det ovennævnte allerhøjeste Reskript, vilde være at refundere Fonden ad usus publicos. Hvad Udredelsen af bemeldte Kjøbesum angaaer, hvilken naturligvis ikke vilde kunne afholdes af nogen af de almindelige Normalfonti, henviste Konfistorium til det paa det allernaadigst approberede Budget for 1841 ifølge den sidst satte fordelagtige Kapitelstart paa Kornvarer kalkulerede Overskud af 11 à 12000 Rbd., hvoraf denne ekstraordinære Udgift uden Vanskelighed vilde kunne udredes. Forsaavidt i en af Universitetets Kvæstor afgiven Betænkning var opkastet Spørgmaal om, hvorledes de med Samlingens Vedligeholdelse og Udvidelse i Fremtiden forbundne Omkostninger skulde udredes, yttrede Konfistorium, at disse Udgifter formentligen vilde kunne bestrides af de Summer der, dels som Rente af det Meyeriske Legat (400), dels som et normeret Beløb (260 Rbd.), ere bestemte til Udgifter Anatomikammeret vedkommende, og at det saaledes ikke for Tiden vilde være nødvendigt at tage nogen Bestemmelse angaaende disse Udgifters Størrelse.

Ifølge Dpfordring fra Direktionen, som nærede nogen Tvivl om hvorvidt der, forsaavidt Samlingen maatte vorde anskaffet for Universitetet, i detses Bygninger vilde kunne have et passende Lokale til dens Opbevaring, uden at derved skulde foranlediges ny og muligen betydelige Omkostninger, oplyste Konfistorium i denne Henseende, at ved den Ombytning af Gjenstandene i Universitetets og det kirurgiske Akademi's Musæer som vilde finde Sted i Henhold til den kongelige Resolution af 3die

April 1840, hvorved netop den allerførste Del af det ældre anatomiske Musæums Præparater, som hørende til den menneskelige Anatomi, vilde blive afgivne til Akademiet, medens Universitetet fra dette erholdt et forholdsvis ubetydeligt Antal af zootomiske Gjenstande, vilde der vindes ikke mindre end 34 til 35 Skabe i bemeldte Musæum, i hvilke samtlige mindre Gjenstande i den Eschrichtske Samling rigeligen vilde have Plads. Dgsaa for de større Skeletter i bemeldte Samling vilde i det nuværende anatomiske Musæums Lokale — Kjelderen under Universitetets Solennitetsfal — vindes en Gang i Midten mellem Skabene; dog vilde det til Optagelsen af samtlige større Gjenstande i den Eschrichtske Samling endnu være nødvendigt at vinde en anden Sidegang og en Tvergang, hvilket kunde ske ved at anvise de her staaende 8 eller 10 Skabe en anden Plads, som uden nogen Ulejlighed kunde findes i Professorernes Entréværelse til Solennitetsfalen.

Da Direktionen efter samtlige saaledes oplyste Omstændigheder ikke skønnede rettere, end at det vilde være af megen Bigtighed for Universitetet at erhverve den oftnævnte Professor Eschricht tilhørende Samling, og at dens Anskaffelse paa de oftnævnte Vilkaar maatte ansees som fordelagtig, ligesom den uden Vanskelighed vilde kunne ske paa den af Konsistorium foreslaaede Maade, indgik Den desangaaende med allerunderdanigst Forestilling, og det behagede derefter Hans Majestæt Kongen under 4de Juni at resolve saaledes:

Vi bifalde allernaadigst, at Universitetet afkjøber Professor Eschricht den ham tilhørende Samling af physiologiske og zootomiske Præparater for en Kjøbesum af 6000 Rbd., som blive at udrede af den akademiske Fond, og af hvilken Sum 800 Rbd. i Henhold til allerhøjeste Reskript af 20de Jan. 1831 blive at refundere Fonden ad usus publicos.

En forbedret Indretning af de til de theologiske Kandidaters praktiske Uddannelse sigtende Foranstaltninger havde i længere Tid været Gjenstand for Forhandlinger mellem Direktionen og det kongelige danske Kancelli, og de begge Kollegier underordnede Autoriteter, respektive det theologiske Fakultet og Direktionen for Pastorsseminariet; hvilke Forhandlinger i 1841 have ført til et endeligt Resultat.

Allerede i Begyndelsen af 1837 modtog Direktionen et Andragende fra det theologiske Fakultet, hvori dette gjorde opmærksom paa det Mangelfulde saavel i de bestaaende Indretninger til de theologiske Kandidaters praktiske Dannelse, som i de Prøver der ere anordnede for at tilvejebringe Visshed om deres praktiske Duellighed, og med Hensyn hertil indstillede, at det maatte foranlediges, at Hans Majestæt vilde lade sig forelægge en nærmere udarbejdet Plan til hensigtsmæssige Foranstaltninger med Hensyn til theologiske Kandidaters praktiske Dannelse for det geistlige Embede. Fakultetet ønskede imidlertid ikke at indlade sig paa noget detailleret Forslag i denne Henseende, hvortil det af Direktionen blev opfordret, isærdeleshed fordi det antog, at et saadant Forslag burde udgaae fra en Komité hvori geistlige Embedsmænd tillige havde Sæde. Men efterat Kancelliet, hvilket Fakultetets Andragende var bleven tilfjeldet, derover havde indhentet Betænkning fra Pastorsseminariets Direktion, som havde søgt at vise, at de af Fakultetet fremsførte Anker mod den bestaaende Indretning vare af mindre

Betydning og at Seminariets hidtilværende Indretning kun behøvede mindre væsentlige Modifikationer for mere fuldkomment at opnaae sit Bjemed, fremsatte Fakultetet i en senere Erklæring de nærmere Forslag til de Forandringer i den bestaaende Indretning som det ønskede indførte.

Seminariets Direktion var i sin nysnævnte Betænkning gaaet ud fra den Hovedanskuelse, at uagtet det ikke kan nægtes, at det har sin Nytte, at der gives dem som forberede sig for en Embedsstilling, Anledning til praktiske Øvelser og Vejledning derved, og de praktiske Prøver som anstilles med Kandidaterne, ikke ere overflødige, da de dog afgive noget Vidnesbyrd om hvorvidt Bedkommende besidder Talent for og har erhvervet sig Øvelse i det Praktiske, saa er det dog først Livet selv der giver den rette praktiske Dannelse, og først ved at betroes Forretninger, at en Mand kan aflægge den rette Prøve paa praktisk Duellighed, hvorfor formentligen alle Foranstaltninger til forud at forklaffe Kandidaterne den Duellighed og Øvelse som ikkun Livet selv kan give, vilde befindes utilstrækkelige, og alle Prøver som aflægges forinden Indtrædelsen i det praktiske Liv, upaalidelige. Forsaavidt Fakultetet mod de homiletiske og kateketiske Prøver i disses nuværende Form havde indvendt, at de kun angaae enkelte af de Sag hvortil Undervisningen i Pastoralseminariet strækker sig, at Prøverne i sig selv ere utilstrækkelige til at afgive gyldigt Vidnesbyrd om at Kandidaten har erhvervet Kundskab og Færdighed i at prædike og katekisere, at Prøverne kunne aflægges et halvt Aar efter den fuldendte Embedsexamen, altsaa meget lang Tid forinden Indtrædelsen i geistligt Embede, saa at der ikke haves mindste Garanti for, hvorledes den mellem-liggende Tid er anvendt, og at der ikke finder Ensformighed i Censuren Sted, da denne holdes dels i Kjøbenhavn, dels i Provindserne og af forskellige Censorer, da var herved bemærket, at en Examination i de Discipliner der foredrages i Pastoralseminariet egentlig vilde blive en ny theoretisk Examen og ikke en praktisk Prøve, men at indføre en saadan ny Examen for den modnere Alder, for hvilken hine Discipliner først med Nytte kunne foredrages, vilde neppe være tilraadeligt; at det ikke indsees, hvilke andre virkelig praktiske Prøver der skulde kunne anstilles end de nuværende, eller paa hvilken anden Maade de skulde kunne indrettes; at det vel i enkelte Tilfælde kan hænde, men i de allerfleste ikke i Virkeligheden finder Sted, at Prøverne aflægges et halvt Aar efter den afsluttede Embedsexamen, hvorhos det var benægtet, at der findes nogen mærkelig Forskjel mellem Censuren i Hovedstaden og i Provindserne, ligesom det ialtsald vanskeligen lod sig gjøre, at paalægge alle Kandidater at aflægge Prøverne i Hovedstaden. I Henseende til Forbedring af selve Foranstaltningerne til den praktiske Vejledning og Øvelse, troede Seminariets Direktion at det Spørgsmaal, om Vejledningen og Øvelserne i det Praktiske burde forbindes nærmere med Universitetet, saa at de theologiske Studerende allerede i deres akademiske Aar skulde deltage deri, bestemt maatte besvares benægtende, baade fordi det vilde være misligt at sætte de Studerende i den Nødvendighed at maatte forlænge deres Ophold ved Universitetet, og fordi det Praktiske helst bør henlægges til de modnere Aar; at udstrække Forpligtelsen til at indtræde i Pastoralseminariet videre end allerede skeet er, nemlig til alle de Kandidater der opholde sig i Hovedstaden, lod sig formentligen ikke gjøre; og hvad angaaer selve Seminariets Indretning, da ansaaes det vel gavnligt, om de hidtil holdte Forelæsninger over Psykologi kunde ombyttes med en Pastoral-Anvisning, men mere tvivlsomt derimod, om de i Seminariet hidtil savnede egentlige fuldstændige Forelæsninger

over Homiletik og Kateketik virkelig vilde være saa gavnlige som de af Mange ansees for, idet formentligen Almuernerne, som ialmindelighed ere i en modnere Alder, kunde henvises til de Skrifter over disse Discipliner som findes i Seminariets Bibliothek, ligesom det bemærkedes, at en Docent i disse Fag ikke kunde have uden at en ny Gage maatte tilvejebringes. Da med den ovennævnte Modifikation iøvrigt de praktiske Dvælses og Prover syntes at være saa hensigtsmæssigt ordnede som Omstændighederne tillade, formentes det ialtsald rigtigst, først at opfordre det theologiske Fakultet til at opgive idetmindste Grundtrækkene af den forandrede Indretning hvorom det formentes, at de theologiske Studerendes praktiske Dannelse og Duellighed derved kunde befordres, hvorved det først vilde kunne bedømmes, om Forslagene vare saa hensigtsmæssige og iværksættelige, at der var Anledning til at nedsætte en Kommission til nærmere Prøvelse deraf.

I sin ovenomtalte Erklæring søgte det theologiske Fakultet at bekæmpe Seminariidirektionens nysnævnte Anskuelse om Utilstrækkeligheden af Foranstaltningerne til praktisk Dannelse og af de praktiske Prover. Fakultetet mente, at ligesom det overhovedet i enhver praktisk Sphære først er den theoretiske Erkendelse i Forening med erhvervet Dygtighed og praktisk Færdighed, der giver den højere Dannelse — hvilken desto mindre bør savnes, jo ædlere Beskaffenheden af den praktiske Virksomhed er —, og ligesom den theoretiske Indsigt netop har en umiddelbar Indflydelse paa den praktiske Virksomhed i Livet, der uden hins Vejledning er udsat for at blive regellos og geraade paa Afveje, saaledes gjelder det samme om den praktiske Theologi, der ingentunde er selve Praxis, men netop en Indsigt og Vejledning til at indføre Resultaterne af den theologiske Videnskab i Livet, altsaa en Forberedelse til Theologens Praxis eller til den geistlige Embedsvirksomhed. Naar Seminariets Direktion derfor var gaaet ud fra den ovennævnte Sætning, at først Livet selv giver den rette praktiske Dannelse o. s. v., støttede disse Anskuelser sig, efter Fakultetets Mening, til en Løsriven af Praxis fra Theorien, der ligesaa lidet kan eller bør finde Sted ved en Dannelsesplan for den Geistlige, som for Andre der ere bestemte til en praktisk Virksomhed, saasom Anatomen, Maleren, Skolemanden. For den Geistlige der ifølge Beskaffenheden af hans Stilling med Hensyn til den egentlige præstelige Del af hans Virksomhed, som Taler, Lærer, Sjælesørger, er saa godt som ganske overladt til sig selv, er det af største Bigtighed at han i en tidligere meddelt theoretisk Vejledning, der kan give Anvisning til at udhæve de praktiske Sider af Religionens Dogmer, Grundfætningerne for det populære Foredrags Anlæg og Udførelse, og opløse ved Henviisning til klassiske saavel som til advarende Exempler, har en Regel og Støtte hvortil han kan holde sig, og ved hvis Hjælp han med stedse større Held kan arbejde paa sin egen fuldkomnere Dannelse for sit Kald. Dette bliver udentvivel mere end forhen nødvendigt i vor Tid, paa Grund af de Fordringer som Tidsalderens stigende Dannelse gjør til de Geistlige. Men en hensigtsmæssig Vejledning kunde efter Fakultetets Mening ikke tænkes uden den Enhed og Holdning som alene den videnskabelige og systematiske Undervisning kan forskaffe. At overlade til Kandidaterne selv, saaledes som af Direktionen var foreslaaet, at erhverve sig en saadan Undervisning ved egen Læsning i bidørende Skrifter, kunde formentligen saameget mindre ansees tilraadeligt, som her handles om Videnskaber hvis Behandling hidtil har været meget ufuldkommen, og hvor en erfaren og duelig Lærers Vejledning er saameget mere nødvendig, som de literære Hjælpemidler

opstille en broget Mangfoldighed af Anskuelser, Grundsætninger og Regler, blandt hvilke der allerede hører et dannet og øvet Blik til at træffe det rette Udvalg. Nødvendigheden af en saadan sammenhængende videnskabelig Undervisning havde ogsaa Regjeringen erkjendt ved den udtryffelige Bestemmelse i Reskriptet om Pastoralseminariets Drettelse af 13de Januar 1809: at der skal holdes Forelæsninger over Homiletik og Kateketik hele Aaret igjennem; at saadanne Forelæsninger ikke hidtil havde været holdte i Seminariet, oplyste Fakultetet at være en rigtig Mening, da der i henimod 10 Aar havde været holdt et sammenhængende Kursus over Homiletik og Kateketik af afdøde Stiftsprovst Clausen.

Fakultetet kunde saaledes ikke andet end ansee det for særdeles ønskelig, at den Undervisning der meddeltes i Seminariet maatte undergaae en saadan Forandring, hvorved sammenhængende videnskabelige Foredrag bleve at holde over alle de Discipliner som gjøres til Læregjenstande i samme. Men ogsaa i Henseende til Valget af disse Discipliner syntes nogen Forandring ønskelig. Seminariidirektionens Mening, at Psykologien burde vige Pladsen for andre mere hensigtsvarende Fag, tiltraadte Fakultetet, og mente, at en hensigtsmæssig Fremstilling af den egentlige Pastoral-Anvisning ikke kan savnes i et Pastoralseminarium, og at fremdeles Liturgik maa ansees for at høre til de Discipliner der kunne have en saa stor og umiddelbar Nytte for Dannelsen til den geistlige Embedsvirksomhed, at et Foredrag derover hører med til Kredsen af de Læregjenstande som Undervisningen i Seminariet bør omfatte. En betydelig Hindring for Udbredelsen af praktisk Dannelse for den geistlige Embedsvirksomhed havde hidtil ligget deri, at ikkun de theologiske Kandidater som efter fuldendt theoretisk Examen vedblive at opholde sig i Hovedstaden, kunde og skulde benytte Pastoralseminariet, og at der altsaa for det store Antal unge Theologer som efter hint Tidspunkt opholde sig omkring i Provindserne, som oftest ingen Lejlighed gives til at forberede sig med Omhyggelighed og Alvor for deres tilkommende Kald. Den af disse forlangte Prøveprædiken og Prøvekatekisation, der kan aflægges naar Bedkommende godtgjør at have i et halvt Aar øvet sig i at prædike og katekisere, giver aldeles ingen Garanti for at tilstrækkelig Dvælsel har fundet Sted, og naar alt skal overlades til de unge Mænd selv, kan man vist ikke berolige sig ved at de af egen Drift skulde arbejde paa deres geistlige Forberedelse. Der var derfor, efter Fakultetets Mening, al Grund til at træffe en Foranstaltning hvorved de unge Theologer, ogsaa i det Tilfælde at de efter Universitetsaarene forlade Hovedstaden, ikke skulde savne al Anvisning og Opfordring til at anvende Kandidataarene med særegent Hensyn til deres tilkommende Virksomhed. Dette vilde uden Vanskelighed kunne lade sig iværksætte, naar de omhandlede Forelæsninger ved Pastoralseminariet holdtes offentlig, og det tillige paa laae alle dem der forberedede sig til det geistlige Embede, at have bivaanet dem, saaledes at de der ikke havde Lejlighed til efter fuldendt theologisk Examen at blive i Kjøbenhavn, kunde gjøre det forinden de toge Examen, navnlig i den sidste Tid af deres Studium, da de i Reglen ellers ikke bivaane Forelæsninger, og altsaa uden Hinder vilde kunne anvende nogle Timer om Ugen paa hine. Det var herved bemærket, at ogsaa Universitetsfundatsen forudsætter, at de theologiske Studerende skulle gjøre sig bekendte med de „almindelige homiletiske Regler og hvad der hører til en god Prædikemaade“, hvilket de endog ved theologisk Examen skulde gjøre Rede for (Kap. IV, § 10 d.); at imidlertid en Prøve deri rigtigere er adskilt fra Embedsexamen,

ligesom og at i Reglen først de der have fuldendt det theoretiske Studium af Theologien og taget Embedseramen, gaae over til det Praktiske, deri var Fakultetet fuldkommen enigt med Seminariets Direktion. Naar saaledes den theoretiske Undervisning ikke længere blev indskrænket til dem der ved forlænget Ophold i Hovedstaden kunne benytte Seminariets Dvælfeser, maatte den Fordring, at benytte den givne Undervisning til videre Studium og praktisk Dannelse, udstrækkes til alle Kandidater uden Undtagelse, og for at kunne paasee denne Fordrings Opfyldelse, maatte der indføres en hensigtsmæssig anordnet praktisk Examen, som ikke maatte have ringere Omfang end den i Seminariet meddelte Undervisning, og som enhver theologisk Kandidat maatte være forpligtet at underkaste sig. I Henseende til Omfanget vilde denne Examen indbefatte baade en theoretisk Del (Homiletik, sammes Historie, Pastoralthologi, Liturgik, Kirkeret) og en praktisk. De af Direktionen for Pastoralseminariet mod en theoretisk Examen i den praktiske Theologi fremsførte Indvendinger, at den skulde være dels uhensigtsmæssig, dels skadelig, dels utilfredsstillende, syntes fornemmelig at grunde sig paa den ovenomtalte Anskuelse af Forholdet imellem Theori og Praxis. Hvad Fakultetet vilde indromme, var ikkun, at en theoretisk Prøve vilde være skadelig dersom den blev adskilt fra den praktiske, eller dersom den misbrugtes, enten paa den aandelige Friheds Bekostning, eller ved at udstrækkes til Gjenstande hvortil først Embedserfaring kan medføre Kundskab. Derimod vilde man ialmindelighed neppe kunne benægte Gavnligheden af en theoretisk Examen forenet med praktiske Prøver og holdt indenfor den rette Grændse, medens det er indlysende, at en saadan Examen er det eneste Middel hvorved der kan erholdes Forvisning om, at de Foranstaltninger som Staten har truffet og vedligeholder til de theologiske Kandidaters Dannelse for den geistlige Embedsstilling, virkelig ere blevne benyttede. Foraauidt Seminariets Direktion med Hensyn til de hidtilværende praktiske Prøver havde bemærket, at ved dem den Uvished altid bliver tilbage, om ikke Vedkommende ved Prøveprædikenens Udarbejdelse har benyttet fremmed Hjælp, yttrede Fakultetet, at det heraf syntes indlysende, hvad det var der maatte ønskes tilføjet ved disse Prøver for at forskaffe dem større Paalidelighed: det maatte uden tvivl findes hensigtsmæssigt, om der, foruden den fuldstændige, hjemme udarbejdede, Prædiken, foreskrevs forskellige homiletiske og kateketiske Dispositioner over opgivne Texter og Themata, at affattes i et vist Antal Timer under behørig Tilfyn; hvilken Prøve formentligen netop vilde være paa sit rette Sted, da her ikke saameget blev Spørgsmaal om den populære Udførelse, hvortil der hos den unge Kandidat ikke kan gjøres store Fordringer, som om den logiske Rigtighed af Anlægget, den rette Anvendelse af de almindelige Grundsætninger, hvorved Lejlighed vilde være givet til at overtøye sig om den tænksomme Tilegnelse af den meddelte theoretiske Undervisning. Denne Examen vilde alene blive at holde i Kjøbenhavn*) til visse bestemte Tider, saaledes at Seminariets Lærere vare Examinatorer, og i Forening med dem en theologisk Professor og en af Stadens Præster efter Omgang Censorer. Den Ulejlighed som vilde være forbunden med denne Henlæggelse af Examen til Hovedstaden

*) Med Hensyn til Seminariidirektionens Paastand, at der ikke finder nogen kjendelig Forskjel Sted mellem Censuren over de praktiske Prøver i Kjøbenhavn og Provindserne, oplyste Fakultetet af de i Aarene 1830—1837 inkl. paa begge Steder givne Karakterer, at paa forstnævnte Sted var Forholdet mellem Laud. og Haud som 100 : 50, men i Provindserne som 100 : 31½.

for de Kandidater der opholde sig i Provindserne, vilde efter Fakultetets Mening ikke kunne komme i Betragtning ved Siden af Vigtigheden af denne Prøve, og den Indflydelse den udentviol af sig selv vilde erholde paa den første geistlige Befordring, naar den blev istand til at give et gyldigt Vidnesbyrd om Kandidaternes Duelighed til geistligt Embede. Det vilde ogsaa hertil bidrage, dersom det meddelte Vidnesbyrd ikke indskrænkede sig til en simpel Karakter, men tilføjede hvad der kunde tjene til at betegne Art og Retning af den godtgjorte Duelighed, navnlig ogsaa med Hensyn til den forskelligartede Virksomhed der hører til det geistlige Embede i forskellige Stillinger. Ogsaa den Examinatorene og Censorerne derved paalagte Byrde maatte formentligen ikke komme i Betragtning ved Siden af Tingens Vigtighed, og den vilde, hvad navnlig de theologiske Profesorer og Præsterne angaaer, ikke blive af synderlig Betydning, da de homiletiske og kateketiske Prøver hvori disse nu deltage, vilde bortfalde.

Udførelsen af dette Forslag vilde væsentlig være betinget ved Ansættelse af en geistlig Mand for hvem Virksomheden ved Pastoralseminariet maatte være Hovedsag. De Vanskeligheder som herved vilde møde, vare efter Fakultetets Mening ikke større end at de vilde kunne overvindes, saafremt det kunde bringes til Erkjendelse, hvor meget der ved hensigtsmæssige Foranstaltninger vilde kunne virkes til, hos de theologiske Kandidater at vække deres Interesse for deres fremtidige Kald, at vejlede dem til Anvendelse af de mellemliggende Aar, og saaledes til at danne en Geistlighed som vor Tidsalder har den behov. Intet forekom Fakultetet at ligge nærmere, end at Landets Kirker bidroge til at tilvejebringe det Fornødne til en Anstalt hvis Virksomhed vilde komme Menighederne tilgode. Muligt vilde ogsaa ved en nærmere Forbindelse mellem Universitetet og Pastoralseminariet, som er naturlig i sig selv, og desuden vilde indtræde naar de homiletiske Forelæsninger bivaanedes af Studenter og den homiletiske Lærer saaledes blev at betragte som Professor i den praktiske Theologi, et Bidrag til hans Lønning kunne tilvejebringes af Universitetets Midler.

Da det ikke vil kunne formenes Kandidaterne at tage den praktiske Examen allerede efter et Aars Forløb efterat de have taget den theoretiske, men dog en Række af Aar hengaaer inden de blive ansatte i geistligt Embede, og da der i denne Mellemtid ikke for de theologiske Kandidater, saaledes som for de juridiske og medicinske, er nogen i Forholdenes egen Natur begrundet Nødvendighed i at beskæftige sig med Gjenstandene for deres tilkommende Virksomhed, burde der efter Fakultetets Mening sørges for, saavidt muligt at danne et Slags Mellemed af Pastoralseminariet og det pastorale Embede, at Kandidaterne kunde finde sig opfordrede og foranledigede til at fortsætte den begyndte Dannelse med Hensyn til deres fremtidige Virksomhed. Vanskeligheden og Vigtigheden heraf er ogsaa erkjendt, baade ved den i Universitetsfundatsen af 7de Maj 1788 Kap. IV § 13 givne Bestemmelse, og endnu mere ved Rancelliskrivelse af 20de Oktober 1810, som efter Forslag af Biskop Münter paalagde Kandidaterne (i Sjællands Stift), aartligen at indsende en Prædiken og en exegetisk, dogmatisk eller moralsk Afhandling til Biskoppen, samt at vedlægge deres Ansøgninger om Befordring Bevis for at have efterkommet dette; hvilket senere ogsaa er fastsat for Fyens Stift. Denne Forpligtelse bliver imidlertid, saavidt vides, ikke opfyldt, og det vilde vel ogsaa være ubilligt, at gjøre Indsendelse af aarlige Arbejder til ueftergivelig Betingelse for den tilkommende Befordring; men som Anbefalingsgrund burde det dog komme i Betragtning, ligesom ogsaa en Forfkrift af lignende Art regelmæssigen bliver iagttaget af

mange Kandidater i Hertugdømmene, og den Forpligtelse syntes passende at kunne paalægges alle Kandidater, ved deres Ansøgning om geistlig Befordring at vedlægge Bevis fra vedkommende Stifts Biskop, at de i Løbet af det sidste Aar til denne have indsendt idetmindste to Prædikener og kateketiske Dispositioner, med Bevis fra vedkommende Præst, at disse Prædikener og Katekisationer ere blevne holdte. Saaledes vilde der dog have nogen Forvisning om, at det Tidrum der er gaaet umiddelbar forud for Kandidatens Embedstiltrædelse, ikke er anvendt ganske uden Hensyn og Forberedelse til den tilkommende Geistliges Bestemmelse, hvilket der efter de hidtil bestaaende Forholde aldeles ingen Lejlighed har været til at erfare.

Ved at tilstille det kongelige danske Kancelli foranstaaende det theologiske Fakultets Erklæring, bemærkede Direktionen, at uagtet Udførelsen af Fakultetets Forslag vistnok i flere Henseender vilde møde betydelige Vanskeligheder, maatte det dog ubentvivl ansees som afgjort, at Forelæsninger over den praktiske Theologi, naar de holdes af en Geistlig som med udbredt Embedserfaring forbinder videnskabelig Interesse, maae kunne stifte megen Nytte, ligesom og ved det Kielske og nogle fremmede Universiteter ere indførte Forelæsninger over den omhandlede Gjenstand, fordi man har betragtet dem som nødvendige for de unge Theologers Dannelse. Endskjønt Direktionen i flere Henseender maatte finde det betænkeligt at tiltræde Forslaget angaaende Indretningen af en Examen over samtlige i Pastoralseminariet foredragne Gjenstande, troede den dog, at Forslaget om en hensigtsmæssigere Indretning af den homiletiske Prøve fortjente al Opmærksomhed, og anbefalede derfor Sagen til Kancelliets nøjeste Dervejelse.

Sidstnævnte Kollegium nedlagde derefter allerunderdanigst Foresøgelse angaaende en Forandring ved Undervisningen i Pastoralseminariet, og det behagede derpaa Hans Majestæt under 18de Novb. 1840 allernaadigst at resolvere, at de særlige Forelæsninger over Psykologien ved Seminariet herefter skulde bortfalde, og en duelig Geistlig bringes i Forslag til at indtræde i Seminariets Direktion, med det specielle Hverv, for de theologiske Kandidater der frekventere Seminariet at holde Forelæsninger efter en Plan som nærmere skulde udarbejdes, for at bringe disse i Overensstemmelse med de praktiske Prøver, og forelægges til allerhøjeste Approbation. Stiftsprovst Tryde blev derpaa allerunderdanigst foreslaaet, og under 10de Febr. 1841 allernaadigst beskikket til som Medlem af Pastoralseminariets Direktion at besørge dette Hverv; hvorhos Kancelliet anmodede Seminariets Direktion om at forfatte et Udkast til den befalede Plan.

Efterat Kancelliet derpaa havde allerunderdanigst forelagt Hans Majestæt Planen, saaledes som den her nedenfor er aftrykt, behagede det Allerhøjstsamme under 12te Maj næstefter allernaadigst at approbere denne Plan, samt at resolvere:

1. at et Kursus af Forelæsninger i den praktiske Theologi efter denne Plan ufravigelig skal tilendebringes i Løbet af et Aar, men at den nærmere Bestemmelse om Timernes Antal og deres Fordeling overlades Pastoralseminariets Direktion, dog saaledes, at de vigtigste Dele af den praktiske Theologi henlægges til Vinterhalvaaret;
2. at ogsaa ældre Kandidater eller yngre Studerende, som maatte ønske det, tilstedes Udgang til Forelæsningerne uden at deltage i Seminariets praktiske Dvælses, hvorhos Forelæsningerne ved Pastoralseminariet herefter blive at anmelde i Universitetets Lektionskatalog.

Ved Skrivelse fra Kancelliet af 22de Maj blev Direktionen herom sat i Kundskab.

Den allernaadigst approberede Plan er følgende:

Plan for de Foredrag over den praktiske Theologi, som skulle holdes ved Pastoralfeminariet.

A. I nogle indledende Foredrag skal handles om:

1. Præstens Stilling og Forhold, ifølge hans Indvielse til det geistlige Kald og hans Beskikkelse til at overtage et bestemt Embede, til a) Kirken ialmindelighed som de Troendes Samsfund i Hjerterne ved den Helligaand under dets usynlige Overhoved, og b) til Staten, af hvilken han har modtaget sit Embede og oppebærer Løn.
2. Derfra gaaes over til at udvikle Præstens Stilling og Forhold, ifølge ovenfor nævnte Betingelser, til den ham betroede Menighed, hvorved Hensyn tages til den Forskiel i dette Forhold som finder Sted, naar Menigheden er a) en Menighed paa Landet, b) i en sædvanlig Provindsstad, c) i en Hovedstad.
3. Derefter gives en Oversigt over de Forretninger Præsten i sit Embedsforhold til Menigheden har at udføre, som a) Homilet, b) Kateket, c) Liturg, d) Sjælesørger, e) Tilsynsmand ved Skolevæsenet, f) Medlem af Fattigvæsenets Bestyrelse og g) Udfører af forskellige verdslige Forretninger, der ere ham overdragne af Staten. Denne Oversigt skal dog kun angive Omfanget af disse Forretninger ialmindelighed, uden at gaae ind paa det Specielle.

B. Efter denne Indledning, der saaledes ogsaa angiver de forskjellige Grene af den geistlige Embedsmands Virksomhed, hvortil en Vejledning i disse Foredrag skal gives ham, begynder nu Anvisningen at henvende sig til det Enkelte, saaledes at denne dog fornemmelig kommer til at angaae de under A 3, a, b, c, d betegnede Gjenstande, hvorimod de øvrige kun blive at behandle som et Anhang til de andre Forelæsninger, om Tid dertil maatte gives.

Først bliver altsaa Homiletik, eller Anvisning til den Kunst at prædike, at foredrage. Her maa da

1. Begrebet af Prædiken, som en Udtalelse af den kristelige Tro og Erkjendelse til Opbyggelse for Livet i dets forskellige Forholde, fremstilles, hvortil den, hvor forskjellig end denne i Form, Methode og Udførelse kan være, altid bør svare;
2. det naturlige Talent eller Anlæg betegnes, der aldrig ganske bør savnes hos den der vil være offentlig Taler, hvorhos der dog gjøres opmærksom paa, at endskjønt den homiletiske Kunst, saalidt som nogen anden, kan udføres med Held uden at understøttes af naturligt Talent, saa udkræves dog, fordi Hovedegenskaberne ved en kristelig Prædiken ere Klarhed i Tanken, Snderlighed i Følelsen, Sandhed og Naturlighed i Foredraget, ingen særdeles eller udmærkede Talegaver til at holde en opbyggelig Prædiken, men kun saadanne som ialmindelighed forefindes hos dannede Mænd; men disse Gaver maae udbannes, og da dette kun altfor ofte forsømmes, bliver det nødvendigt at handle noget om Midlerne hertil;
3. de almindelige Regler for Opfindelsen af Stoffet, for Dispositionen og for Udførelsen bør meddeles;
4. ligeledes udvikles de almindelige Regler for de Lejlighedstaler Præsten har at holde, isærdeleshed ved Skriftemaal, Brudevielser og Begravelser.

5. Et Bekjendtskab til de fortrinligste homiletiske Arbejder fra de forskjellige Perioder i den kristelige Kirke maa indledes saaledes, at Opmærksomheden henvendes saavel paa de ejendommelige Fortrin, som Mangler ved disse Præstationer. Endsskjønt Udvalget ikke vil være ganske let, og det vil medtage temmelig megen Tid at gennemgaae en saadan Række af de fortrinligste Prædikanter, vil dette dog være et meget hensigtsmæssigt Middel til unge Homiletens Uddannelse, og der maa derfor gjøres Forsøg paa at forskaffe dem et Bekjendtskab til de ypperste homiletiske Værker hos de forskjellige kristelige Menigheder.
6. Ligesom det allerede tidligere af Mænd der have foredraget den praktiske Theologi, f. Ex. Niemeyer, har været erkjendt, at man, ved at optage den videnskabelige Theologi's Indhold, saavel hvad dens dogmatiske som ethiske Del angaaer, i de homiletiske Foredrag, maatte underkaste dette en Modifikation og meddeelt Anvisning hertil, saa synes saadant i vor Tid endnu mere nødvendigt, da en mere spekulativ Opfattelse af Tro'slærdomme har gjort sig gjeldende, der, efter at have udviklet sig i Skolen, vil træde ind i Livet, men som ogsaa kræver en endnu større Kunst og en mere uddannet Takt hos Prædikanten. Utsaa maa Foredraget over Homiletiken ogsaa indeholde en Anvisning til at gjøre den Erkjendelse af de religiøse Sandheder som er vundet ad den videnskabelige Vej, populær og almenfattelig.

Fra Homiletik gaaes over til Kateketik eller Anvisning til den Kunst at udvikle de religiøse Sandheder under Samtalens Form, der saaledes er forskjellig fra Homiletens Enetale.

1. Begrebet af Katekisation, som en saadan Meddelelse af den religiøse Erkjendelse hvorved Læreren, ved at gjøre Spørgsmaal og modtage Svar, forvisser sig om, at de som modtage Belærelse have forstaaet det dem meddelte, og optaget det i deres egen Tænkning og Følelse, maa udvikles og holdes fast, idet der indrømmes fuldkommen Frihed i Anvendelsen af de forskjellige Metoder i denne meget vanskelige Kunst, der
2. kræver visse almindelige Anlæg og Naturgaver, hvilket ikke mindre end den Kunst at prædike, gjør en omhyggelig Uddannelse nødvendig, og det vises hvorledes Lejlighed hertil frembyder sig for alle theologiske Kandidater som ere opmærksomme herpaa.
3. Nogle almindelige Regler kunne gives, men omstændelige Anvisninger ville uidentvivel være lidet frugtbringende, fordi her saameget beroer paa saavel Læreren som Børnens Individualitet.
4. Derimod bør de vordende Geistlige gjøres opmærksomme paa den forskjellige Form som Katekisationen maa antage, naar den holdes a) i Kirken, hvor en Del af den allerede konfirmerede Ungdom deltager i den, og hvor den tilstedeværende Menighed sædvanligen med megen Interesse følger den; b) for Konfirmanderne, der forberedes i særegne Timer og Sammenkomster i Præstens eget Hus; c) for Børnene i Skolen, naar Præsten ved forefaldende Lejlighed besøger den.

Da Præsten ikke blot som Homilet og Kateket skal indvirke paa Menighedens Religiositet, men ogsaa som den der udfører de kirkelige Handlinger der ere forbundne med Gudstjenesten, bør en kort Anvisning til paa en værdig Maade at

udføre hvad der i Liturgien foreskrives, ogsaa meddeles ham i nogle Foredrag over Liturgi, eller den Kunst med Anstand og Værdighed at udføre de offentlige Handlinger.

Da Begrebet af disse, som Dele af den offentlige Gudstjeneste, lettelig kan gives, og vidtløstige Undersøgelser om hvorledes en Liturgi bør indrettes, ikke her kunne ansees hensigtsmæssige, vil det som kan siges til Anvisning om en værdig og passende Udførelse af de kirkelige Handlinger, bedst kunne gives som Bemærkninger i denne Henseende ved enhver af disse for sig, nemlig, foruden hvad der er at iagttage for at en værdig Udførelse af Bøn, Sang og Messe i Kirken kan finde Sted, ved Forvaltningen af Sakramenterne, ved Hgteskabernes Indvielse, ved Begravelse.

C. Endelig maa ogsaa Præstens Forhold til de Enkelte i Menigheden, og ved særegne Lejligheder, omhandles. Saaledes Husbesøg ialmindelighed, Engebeføg isærdeleshed, Præsternes Forhold ved den private Kommunion, og hos Døende. Ligeledes den geistlige Mægling mellem uforligelige Hgtesfolk, og ved andre Lejligheder hvor det findes passende at han træder til for at tilvejebringe et bedre Forhold, samt den meget vigtige Forretning der kan blive ham overdraget ved Misbæderes Forberedelse til deres Henrettelse, og hvor han overhovedet som Sjælesørger staaer i Forhold til Fængslede og Tiltalte.

Da det oftere var bleven gjort til Gjenstand for Spørgsmaal og Tvivl, hvorvidt de akademiske Rettigheder som ved Universitetets Fundats eller senere Anordninger i visse Henseender ere tillagte dem der have absolvert Embedsexamina ved Universitetet, ogsaa kunde tilkomme dem der havde underkafstet sig de senere organiserede Examina ved den polytekniske Læreanstalt, havde dennes Bestyrelse allerede i Aaret 1840 henvendt sig til Direktionen med Andragende om at denne Tvivl maatte vorde hævet ved en udtrykkelig Bestemmelse, og **de polytekniske Kandidater i saa Henseende sættes i lige Klasse med theologiske, juridiske, lægevidenskabelige og philologiske Kandidater.**

De Rettigheder med Hensyn til hvilke Anstaltens Bestyrelse havde ønsket, at de omtalte Kandidater maatte agtes lige med de egentlige Embedskandidater, ere vel ikke mange, men kunne dog ofte være af særdeles Vigtighed for dem. Saaданne Rettigheder ere: Afgang til at erholde Rejsestipendier eller noget af de store Beneficia ved Universitetet, naar Vedkommende have vel fuldendt deres Kursus ved dette og ved den sidste Examen erhvervet sig *Laudabilem* (Universitetets Fundats af 7de Maj 1788 Kap. VI § 9), Afgang til, naar Vedkommende have absolvert Embedsexamen med bedste Karakter, uden foregaaende Konference at disputere for den lavere Grad i det filosofiske Fakultet eller den saakaldte Magistergrad (Forordn. angaaende de akademiske Grader og Værdigheder af 9de Jan. 1824 § 2 a), endelig Fritagelse for den Pligt at tage Del i de Studerendes Vaabenøvelser (Bekjendtg. af 13de Aug. 1812 § 1).

Bestyrelsen formenter, at de Tvivl som hidtil havde været opkaftede mod de polytekniske Kandidaters Afgang til at have Del i bemeldte akademiske Rettigheder lige med andre Kandidater, ikke saameget havde haft deres Grund i nogen Mangel paa Erkendelse af det Retfærdige i en saadan Lighed, men snarere kun i Mangelen af en Løbbestemmelse derom. Den havde derhos bemærket, at den polytekniske Examen ingenlunde er lettere end Universitetets Embedsexamina ialmindelighed; at de

Videnskaber som dertil læres ere baade omfattende, dannende og vigtige; at Tiden som anvendes paa Forberedelsen dertil heller ikke er kort, nemlig idetmindste $2\frac{1}{2}$ Aar, men for de Fleste $3\frac{1}{2}$ Aar og ikke sjelden længere. Den havde fremdeles bemærket, at vel Studenter som ikke have taget den philosophiske Examen, kunne blive polytekniske Kandidater, men at mange af de Gjenstande som læres til den philosophiske Examen, alligevel fordres af disse. De som ikke have taget den philosophiske Examen, maae nemlig underkaste sig en skarp Forberedelsesexamen i Mathematiken; Physiken lære de som polytekniske Studerende i et langt større Omfang end til philosophisk Examen; af Astronomien lære de Noget ved at studere Jordklodens Physik, om end ikke saa meget som fordres til hin Examen; af Naturhistorien læres langt Mere til den polytekniske Examen, end der ved den philosophiske Examen fordres af dem der ved samme examineres i Naturhistorie istedetfor i Hebraisk. Der blive da alene tilbage de philologiske Discipliner og den egentlige Philosophi. Dersom Kundskaben i disse Videnskabsfag ikke skulde kunne estergives, havde Bestyrelsen forment, at man i det Højeste kunde fordrø en Tillægsexamen heri, hvorved da og kunde forlanges Prøve i Astronomi. Den havde saaledes andraget paa, at der maatte udvirkes en Bestemmelse for, at polytekniske Kandidater som have taget den philosophiske Examen, maatte i Henseende til alle akademiske Rettigheder ansees lige med egentlige Embedskandidater, og at de Polyteknikere som vel have taget Examen Artium, men ikke absolveret den philosophiske Examen, maatte kunne erhverve denne Lighed i Rettigheder ved at lade sig examinere i Philosophi, Astronomi og de til anden Examen hørende philologiske og historiske Discipliner, dog saaledes at de som have bestaaet den ene af bemeldte anden Examens Prøver, ikke paa ny examineres i de dertil hørende Discipliner.

Konfistorium, hvis Betænkning over Forslaget Direktionen indhentede, erklærede sig enigt i samme, alene med den Modifikation, at Kandidater i Mekaniken ved den foreslaaede Tillægsexamen maatte, foruden i de nævnte Fag, tillige examineres i Naturhistorie, paa samme Maade som der ved anden Examen examineres i dette Fag, hvor dette træder istedetfor Hebraisk.

Direktionen kunde ikke andet, end med den polytekniske Læreanstalts Bestyrelse og Konfistorium finde det passende og billigt, at de polytekniske Examina i Henseende til de heromhandlede akademiske Rettigheder bleve satte i Klasse med de egentlige Embedsexamina, dog med den af Bestyrelsen og Konfistorium foreslaaede Betingelse af en Tillægsexamen for dem der ikke have absolveret den philologisk-philosophiske Examen, ved hvilken enhver Forskjel som ellers kunde finde Sted mellem denne og hine Examina kunde antages at ville blive udjevnet. Direktionen troede derhos at burde foreslaae den nærmere Bestemmelse, at bemeldte Tillægsexamen maatte blive afholdt paa samme Tid som de til den philosophiske Examen hørende Prøver, og at der med Examensgebyret forholdes paa samme Maade som er foreskrevet med Hensyn til den særskilte Prøve i Mathematik, og den særskilte Prøve i Hebraisk der under visse Omstændigheder afholdes med enkelte Studerende.

Efterat Direktionen, overensstemmende hermed, havde nedlagt allerunderdanigst Foresøgning, behagede det Hans Majestæt Kongen under Sde Jan. at resolvere saaledes:

Vi ville allernaadigst have bestemt:

1. at polytekniske Kandidater som have taget den philologisk-philosophiske Examen ved Universitetet, maae ansees lige i alle akademiske Rettigheder med Kandidater i

de egentlige Embedsfag, forsaavidt saadanne Rettigheder ikke maatte være forbeholdte dem der have underkastet sig en vis bestemt Embedsexamen;

2. at polytekniske Kandidater som ikke have taget den philologisk-philosophiske Examen, men alene Examen Artium, kunne erhverve en saadan Lighed i Rettigheder ved at underkaste sig en Tillægsexamen i Philosophi, Astronomi og de philologiske og historiske Discipliner som høre til den philologisk-philosophiske Examen, samt, forsaavidt de ere Kandidater i Mekaniik, tillige i Naturhistorie, dog saaledes, at de som allerede have bestaaet den ene af den philosophiske Examens Prover, ikke paa ny examineres i de dertil hørende Fag;
3. at denne Tillægsexamen bliver at afholde til samme Tid som de til den philologisk-philosophiske Examen hørende Prover, og at med Examensgebyret bliver at forholde paa samme Maade som ved den særskilte Prøve i Mathematikk eller Hebraisk der i visse Tilfælde afholdes med enkelte Studerende.

Hvorledes den tidligere udelukkende Brug af det latinske Sprog ved alle Universitetets offentlige Handlinger, Examina, Disputationer, Taler, Programmer, osv., efterhaanden mere og mere er bleven indskrænket, idet hint Sprog har maattet vige for Modersmaalet, er oftere i disse Aarbøger omtalt, se 1837 S. 132, 134, 1838 S. 133, 1839 S. 71 ff., 78, jfr. 1839 S. 86, 1840 S. 30, 32. *) Ogsaa i 1841 har en Udvidelse af det danske Sprogs Brug ved saadanne Lejligheder fundet Sted.

Efterat nemlig Universitetets Rector Konferentsraad Orsted havde fremsat det Forslag, at Prisopgaverne og Censurerne over Prisskrifterne, der hidtil havde været indførte paa Latin i det Program der udgaaer ved Hans Majestæt Kongens Fødselsfest skjønt dette selv er paa Dansk, for Fremtiden skulde bekjendtgjøres paa Dansk, indhente de Konfistorium i denne Anledning Betænkning fra samtlige Fakulteter.

Af disse yttrede det theologiske Fakultet, hvad for det Første angaaer den antydede Grund til Forslaget, at Programmet nu udgaaer paa Dansk, at dette formentligen ikke kunde komme i væsentlig Betragtning, eftersom Prisopgaverne ikkun staae i en ydre og tilfældig Forbindelse med Programmerne, forsaavidt de nemlig ved denne Lejlighed skulde bekjendtgjøres, og at Spørgsmaalet om Sproget for disse Meddelelser derfor alene burde afgjøres med Hensyn til deres egen Bestemmelse. Hvad nu i denne Henseende angaaer Prisopgaverne, maatte Fakultetet, da disse med Undtagelse af den philologiske, kunne bevares paa Dansk, finde det aldeles naturligt og hensigtsmæssigt, at de ogsaa fremsættes i dette Sprog. Men da de ligeledes, med Undtagelse af den æsthetiske, kunne bevares paa Latin, og da man ved Behandlingen af Opgaver hvis nærmeste Hensigt ikke er at vinde Udbytte for Videnskaben, men at opmuntre den akademiske Ungdom til selvstændige Studier og videnskabelige Arbejder, ogsaa maa ønske det latinske Sprog brugt i saadanne Tilfælde hvor Materien egner sig for det eller det for den, ligesom og en hensigtsmæssig Anvendelse og en god Behandling af dette Sprog maa antages at forøge en akademisk Prisaafhandlings Værd, hvorved bemærkedes, at det ogsaa ved den kongelige Resolution af 17de Mai 1791 udtrykkelig er tilkjendegivet, at af tvende lige gode Afhandlinger i de forskjellige Sprog, skal den latinske

*) Se og Afd. Idd. III S. 96 ff.

gives Fortrinet, saa syntes det, at ogsaa Opgavernes Form bør være i Overensstemmelse hermed, og Fakultetet maatte derfor ansee det for hensigtsmæssigt, at Prisopgaverne, med Undtagelse af den æsthetiske, fremsættes baade paa Latin og paa Dansk, og maatte ialtsald for sit Fags Vedkommende andrage paa at dette maatte ske. Tillige burde det uden tvivl hvert Aar ved Opgavernes Fremsættelse bekendtgjøres til Efterretning for Vedkommende, i hvad Sprog de skulle eller kunne besvares. Iøvrigt bemærkede Fakultetet, at der, saavidt det bekendt, ikke var nogen Anordning som foreskriver Sproget for Opgaverne, men at det latinske fra Begyndelsen af har været vedtaget, undtagen for den historiske og æsthetiske Opgave, da hin ligesaa vel som denne i de første Tider efter Indretningens Begyndelse stedse blev fremsat paa Dansk. Sproget hvori Censurerne affattes er, efter hvad Fakultetet bemærkede, ligesaa lidet bestemt ved Anordning, det synes fra Begyndelsen af at have været overladt til Censurerens eget Valg; de theologiske og juridiske Censurer findes stedse at være affattede paa Latin, de medicinske i Aarene 1793 og 94 paa Dansk, senere paa Latin, alle de øvrige derimod i ældre Tider stedse paa Dansk, endog den philologiske. Det maatte derfor vel ogsaa nu være overladt til vedkommende Censurer at bestjene sig af hvilket Sprog de vilde; da det imidlertid unægteligen er passende, at der i denne Henseende, hvor ingen særegne Hensyn komme i Betragtning, hersker fuldkommen Overensstemmelse, og da der ikke skønnedes at være nogen tilstrækkelig Grund til her at bibeholde Brugen af det latinske Sprog, kunde Fakultetet ikke andet end finde det rigtigst, at man for Fremtiden vedtog at affatte Censurerne over samtlige Prisafhandlinger paa Dansk.

Det juridiske Fakultet ansaae det, da Programmet er dansk og Prisafhandlingerne kunne skrives paa Dansk, for passende at ogsaa Opgaverne bekendtgjøres i dette Sprog, men baade fordi Afhandlingerne dog ogsaa kunne skrives paa Latin, og for de fremmede Universiteters Skyld med hvilke vort Universitet udveksler akademiske Skrifter, antog Fakultetets Pluralitet at de tillige burde bekendtgjøres paa Latin. Censurerne, som egentlig angaae de Studerende alene og navnlig den Forfatterne af de indsendte Afhandlinger, til hvilke de ganske slutte sig, ansaae Fakultetet det tilstrækkeligt at affatte paa Dansk alene. Det medicinske Fakultet var enigt om det Hensigtsmæssige i Indførelsen af det danske Sprog ved den omhandlede Lejlighed, medens dog et af dets Medlemmer havde gjort opmærksom paa, om det ikke, af Hensyn til fremmede Universiteter hvis Bibliotheker Programmerne tilstilles, kunde være passende, ved Siden af den danske Text at tilføje den latinske Oversættelse saavel af Opgaverne som af Censurerne. Af det filosofiske Fakultet havde endelig en stor Del, fornemmelig af Hensyn til de fremmede Universiteter, stemt for at baade Opgaver og Censurer skulde meddeles saavel paa Latin som paa Dansk, men saaledes at Latinen kun danner et Tillæg, der dog indheftes i Et med Programmet, hvorimod den øvrige Del af Fakultetet mente at begge Dele alene skulde gives paa Dansk.

Efterat Sagen paa ny havde været forhandlet i Konsistorium, indstillede dette til Direktionen, at Prisopgaverne for Fremtiden maae fremstilles baade paa Dansk og paa Latin, idet det da ved Kundgjørelsen herom kan tilføjes, at Besvarelse af den philologiske Opgave maa affattes paa Latin og Besvarelsen af den æsthetiske paa Dansk, men at de øvrige Pris Skrifter, efter Omstændighed kunne affattes enten i det danske eller det latinske Sprog. Hvad Censurerne over Prisskrifterne angaaer, vedtog

Konfistorium, at disse for Fremtiden bør meddeles alene paa Dansk, hvortil Fakulteterne, navnlig efter hvad i det theologiske Fakultets Betænkning var oplyst, allerede nu maatte anses berettigede.

Ved Skrivelse af 31te December bifaldt Direktionen nysnævnte Konfistoriums Forslag forsaavidt angaaer Prisopgaverne, ligesom Direktionen efter de opliste Omstændigheder Intet kunde have at erindre imod hvad Konfistorium i Henseende til Censurerne over Prisskrifterne havde vedtaget.

En ikke uvigtig Foranstaltning, men som mere angaaer Universitetets materielle Side end dets videnskabelige, er den tagne Bestemmelse angaaende en **Forandring i Henseende til Benyttelsen af Universitetets Almanakprivilegium.**

I Overensstemmelse med Danske Lovs 2—21—5 og adskillige senere Reskripter, er Kjøbenhavns Universitet tillagt Eneret til at lade alle Slags Almanakker trykke og forhandle i Danmark. De beregnes af Universitetets Professor Astronomiæ, men Trykningen og Forhandlingen har steds været bortforpagtet, senest til Universitetsbogtrykker, Direktør J. H. Schultz, som efter hans Faders Død, der før ham havde haft Forpagtningen, ifølge allerhøjeste Resolution af 23de November 1821 ved Kontrakt overdroges Forpagtningen paa 10 Aar indtil Udgangen af 1832, hvilken Kontrakt senere, ifølge allerhøjeste Resolution af 23de December 1831, blev fornyet paa andre 10 Aar indtil Udgangen af 1842. Forpagtningsafgiften, som i Aaret 1803 endnu kun udgjorde 1100 Rd. D. K., men senere forhøjedes til 2300 Rd. og tilsidst til 4000 Rd. D. K., blev efter Pengeforandringen bestemt til 2500 Rbd. S. V., hvilken Sum dog, efterat Affætningen til Norge var ophørt, blev nedsat til 1530 Rbd. S. V. foruden 200 Rbd. som Honorar til Professor Astronomiæ; men Summen forhøjedes atter først til 2000 Rbd. og ved den nærværende Forpagters Tiltrædelse til 3200 Rbd., foruden det nysnævnte Honorar for Almanakkens Beregning af 200 Rbd., samt endvidere et Honorar af 500 Rbd. for Beregningen af de siden Begyndelsen af Aaret 1821 udkommende saakaldte ephemeridiske Tabeller. Da Afgiften ikke ved den seneste Fornyelse af Forpagtningen blev forhøjet, men derimod sidstnævnte Sum af 500 Rbd. nu, ifølge allerhøjeste Resolution af 29 Maj 1835, ligesaavel som den egentlige Forpagtningsafgift, tilflyder den akademiske Fond, istedetfor at den forhen udbetaltes til Konferentsraad Schumacher, er Fondens Indtægt af Almanakprivilegiet saaledes nu 3700 Rbd., medens Forpagteren, med Indbegreb af Honoraret til Professor Astronomiæ, erlægger ialt 3900 Rbd.

Hvad Almanakkens Størrelse og Pris m. m. angaaer, da folgtes Almanakken tidligere for 2 Sk. D. K., hvilken Pris dog efterhaanden forhøjedes til 8 Sk. D. K. for hvert heftet Exemplar. Senere blev Prisen fastsat til 5½ Rbfl. for et uheftet og 6 Rbfl. for et heftet Exemplar; men ved den sidste Fornyelse af Kontrakten til 6 Rbfl. her i Staden, og udenfor Staden til 8 Rbfl. Solv for hvert heftet Exemplar, hvilken sidste Bestemmelse dog ved allerhøjeste Resolution af 8de Marts 1833 blev forandret derhen, at Forpagteren skulde være berettiget til ogsaa her i Staden at tage 8 Rbfl. pr. Exemplar, mod at forpligte sig til, istedetfor at han hidtil kun havde behøvet at levere Almanakken til en Størrelse af et trykt Ark, at forøge den med et halvt trykt Ark. Det blev fremdeles ved den ovennævnte allerhøjeste Resolution

af 23de December 1831, hvorved det bestemtes, at Forpagtningskontrakten med Direktør Schultz skulde fornyes paa 10 Aar, allernaadigst fastsat, at saadanne videnskabelige, æsthetiske og andre Skrifter i hvilke en Almanak eller Kalender findes aftrykt, herefter uden Paataale af Almanakforpagteren maae trykte indføres fra fremmede Steder og sælges, saafremt det findes, at den i Skriftet indeholdte Almanak eller Kalender udgjør den mindst betydelige eller væsentlige Del af Skriftet; ligesom det blev allernaadigst tilladt, at de forhen i Almanakken indførte Vejrspaadomme maatte bortfalde, saaledes at der i sammes Sted indførtes nyttige og almeninteressante Efterretninger om Vejrtilget i den forbigangne Tid.

Endnu maa bemærkes, at det, efterat Plakaten af 5te August 1831, angaaende forandrede Bestemmelser til Sikkerelse af Universitetets Eneret paa Almanakernes Udgivelse, var gjort gjeldende paa Island, ansaaes nødvendigt, at Universitetet ogsaa paatog sig Udgivelsen af en islandsk Almanak, til hvilken Ende da de fornødne Foranstaltninger bleve truffene; denne Almanak fandtes Direktør Schultz vel villig til at forelægge, dog uden at han ønskede at paatage sig de dertil fornødne Honorarer, til Beløb 150 Rbd.; disse bleve derfor i det første Aar 1837 udrede af Universitetets Kasse, og bleve for de følgende 4 Aar 1838—42, indtil Bestemmelse derom kunde blive taget naar den nugjeldende Forpagtningskontrakt med Direktør Schultz var udløben, ved allerhøjeste Resolution af 21 Juni 1837 tilladte at maatte udredes af den islandske Fordebogskasse.

Da den Tid begyndte at nærme sig da Bestemmelse maatte tages om, hvorvidt og hvorledes Almanakforpagtningen med Universitetets Bogtrykker, Direktør Schultz, naar den ved Udgangen af næste Aar udløber, maatte være at fornye — hvilken Bestemmelse, med Hensyn til at Almanakken maa være trykt henimod et Aar førend den Tid for hvilken den skal være gjeldende, maa være taget rum Tid i Forvejen —, nedsatte Konsistorium en Kommitté til at tage dette Spørgsmaal i Overvejelse, bestaaende af 4 af Universitetets Professore (Drsted, Schouw, Dlusfen, Algreen-Ussing) og af Kvæstor, og efterat denne Kommitté havde afgivet sin Betænkning over Sagen, indstillede Konsistorium denne til Direktionens Afgjørelse.

Kommitteén havde bemærket, at, naar det kontraktmæssige Forhold mellem Universitetet og Direktør Schultz er ophørt, havde man i Henseende til Almanakken Valget imellem flere Fremgangsmaader. Universitetet kunde saaledes

1. lade en Stempelafgift træde istedetfor Afbenyttelsen af det udelukkende Privilegium, saa at det tillodes Enhver at udgive Almanakker mod at lade dem stemple, og betale en Afgift for Stemplingen af hvert Exemplar; dog kunde det i saa Fald neppe undgaaes, at Universitetet tillige maatte udgive en authentisk Almanak;
2. fornye Kontrakten med Direktør Schultz paa samme eller forandrede Vilkaar;
3. stille Forpagtningen til Auktion; eller paa anden Maade vælge mellem flere Konkurrenter;
5. selv overtage Forlaget, og ved en Hovedkommissionær her i Staden besørge Forhandlingen.

At sætte en Stempelafgift istedetfor en Forpagtningsafgift, vilde kunne give Anledning til at flere Almanakker udgaves af forskjelligt Indhold, passende til forskjellige Klasser af Folket og forskjellige Provindser, og kunde fremme Udgivelsen af videnskabe-

lige, æsthetiske og populære Kalendere, som nu møde betydelige Hindringer i Almanakprivilegiet; men Kommitteens havde dog ikke troet at burde anbefale denne Forholdsregel, med Hensyn til de høist betydelige Vanskeligheder der ere forbundne med at overholde en saadan Stempling; noget som viser sig ved de Glusioner af Lovbestemmelserne om stemplede Spillekort der, især i Provindserne, ere saa almindelige.

At fornye Kontrakten med Direktør Schultz havde, efter hvad Kommitteens bemærkede, især det imod sig, at Universitetet var aldeles uvidende om Dplagets Størrelse, og saaledes ikke kunde have nogen Vished om den sande Værdi af Kontraktens Gjenstand; den nærværende Forlægger kunde naturligvis ikke forpligtes til at opgive den Fordel han hidtil havde haft af Forpagtningen, og Gisningerne om Dplagets Størrelse vare saa forskellige, at de varierede mellem 80000 og 150000 Exemplarer. Paa Grund af denne Uvished om Forlagsrettens Værdi var det ogsaa vanskeligt for en Medkonkurrent at gjøre et antageligt Bud, eller et større end den nærværende Forlægger havde gjort; og Auktion, der ellers er et saa passende Middel til at udbringe den største Fordel, vilde her neppe føre til Maalet, saameget mindre som en Kaution ikke vilde være fyldestgjørende, da ogsaa andre Egenheder end Vederhæftighed komme i Betragtning ved Udgivelsen og Forhandlingen af en autoriseret Almanak.

Kommitteens var derfor kommet til det Resultat, at det sidste af de anførte Alternativer, nemlig at Universitetet selv overtog Forlaget, idetmindste til en Prøve, havde de vægtigste Grunde for sig:

1. vilde man nemlig derved erholde paalidelig Dplysning om Dplagets Størrelse; en Dplysning uden hvilken man ikke med nogen Sikkerhed kunde bestemme Vilkaarene for Forlagsrettens Overdragelse, og som det derfor vilde være en stor Binding at erholde, selv om man siden skulde beslutte sig til at vende tilbage til Bortforpagtningsystemet;
2. vilde man rimeligvis derved sættes istand til baade at udvide Almanakkens Størrelse og at forskaffe Universitetet en større Indtægt, samt derhos bevirke, at Almanakkens Pris blev lige over hele Landet, hvad den skulde være, men i Virkeligheden ikke havde været; hvilke Fordele man vanskeligen vilde opnaae ved en ny Forpagtningskontrakt. Da Almanakken for største Delen er en Nødvendighedsartikel, var det, efter hvad Kommitteens bemærkede, ikke rimeligt, at Forbruget vilde blive mindre naar Universitetet selv havde Forlaget, forudsat at der gaves Forhandleren en tilstrækkelig Rabat, og der var endog snarere Grund til at forudsætte en Forøgelse i Uffættningen, eftersom der hidtil, saavidt Kommitteens havde kunnet erfare, ordentligvis ikke var givet Rabat, hvoraf Følgen er bleven, at Prisen udenfor Kjøbenhavn er bleven noget højere, nemlig ialmindelighed 10 à 12 Sk. Underledes var dette efter Kontrakten, ifølge hvilken Prisen var 6 Sk. i Kjøbenhavn og 8 Sk. i Provindserne, thi da kunde Forhandlerne, som kjøbte Almanakken for 6 Sk., meget godt sælge den for 8 Sk.; men efterat det blev Forpagteren tilladt at tage 8 Sk. ogsaa her i Byen, maatte Prisen derefter stige i Provindserne, og han opnaaede ved denne Forandring en Fordel som langt oversteg Bekostningen ved at forøge Almanakken med et halvt Ark;
3. vilde Universitetet have det i sin Magt at tilstaae saadanne Undtagelser fra dets udelukkende Privilegium som det fandt, kunde fremme nyttige populære, æsthetiske eller andre Almanakker, uden væsentlig Afgang i dets Indtægter,

medens en Forpagter af Privilegiet naturligvis modsætter sig ethvert saadant Foretagende, eller kun indrømmer det under meget bebyrdende Vilkaar.

For at faae et rigtigt Begreb om Omkostningerne ved Forlaget, samt om Maaden hvorpaa Almanakkens Trykning og Forhandling kunde skee, havde Kommitteemænd indhentet Oplysninger fra en meget sagkyndig Mand og havde i denne Henseende fremsat de fornødne Beregninger og Bemærkninger.

Da man i de senere Almanakker har leveret Meddelelser om Ebbe og Floed, saa var derved Pladsen til Landhusholdningselskabets Bidrag og Meddelelserne om Vejrtilstanden bleven for indskrænket. En Udvidelse af Almanakken fra 1½ til 2 Ark uden Forhøjelse i Prisen vilde være Publikum velkommen, Udgiftens Forøgelse til Tryk og Papir kun ringe, og den hidtilgjældende Pris, 8 Sk. heftet eller 7½ Sk. uheftet, vilde staae i et mere passende Forhold til 2 end til 1½ Ark.

Universitetet maatte efter den her gjorte Forudsætning engagere en Bogtrykker til at trykke Almanakken, og anskaffe det dertil fornødne Papir, de trykte Exemplarer maatte strax afleveres under Tilsyn af Kvæstor eller en af ham dertil bemyndiget Mand til en Boghandler, der var Almanakkens Hovedforhandler. Man skulde ikke trykke hele Oplaget paa engang, men i flere Sæt efter hinanden som det behøvedes, og Formerne maatte hvergang forsegles. Kommitteemænd forment, at man ved en saadan Forsegling, ved en hurtig Aflevering, samt i Bogtrykkerens Personlighed, havde tilstrækkelig Sikkerhed for, at ikke flere Exemplarer bleve trykte end de der afleveredes til Universitetets Forhandler. En større Sikkerhed kunde faaes ved at lade Arkene stemple, men Kommitteemænd antog, at den hermed forbundne ikke ubetydelige Udgift ej vilde staae i Forhold til den opnaaede Fordel. Da det var bleven yttret, at man nu skal have udfundet et Middele til at sætte Vandmærke i Maskinpapir, saa var det muligt, at man paa denne Maade vilde blive istand til at betegne Almanakken, hvorefter man vilde slippe en aldeles ubetydelig Forøgelse i Udgift.

Hovedforhandleren, til hvem Oplaget afleveredes, maatte formentligen tilstaaes en Rabat af 25 Procent, men paa Vilkaar, at han tilstod andre Forhandlere 20 Procent Rabat, og at han hvert Kvartal maatte gjøre Afregning. Almanakken skulde altid betales kontant, ligesom dette finder Sted i Henseende til Lærebogen, Katekismen, Psalmebogen o. s. v. Under denne Forudsætning kunde man gjerne indtil en vis Tid modtage de Exemplarer der bleve tilovers, og godtgjøre den erlagte Betaling; thi Forskudet vilde bevirke, at Enhver holdt sig til det Fornødne og ikke kjøbte til Overflod, medens paa den anden Side en saadan Tilladelse til at tilbagelevere hvad der ikke blev solgt, vilde fremme Afsetningen, da Frygten for at faae Exemplarer tilovers ellers let vilde afholde Forhandlerne fra at forsyne sig tilstrækkeligt.

Naar Hovedforhandleren her i Staden erholdt 25 Procent Rabat, og Forhandlerne i Provindserne 20 Procent, vilde Almanakken meget godt kunne sælges overalt i Danmark for 7½ Sk. eller heftet 8 Sk. Foruden at denne Pris, ligesom nu, maatte sættes paa Titellaget, kunde det paa Kvitteringerne bemærkes, at Kjøberne, mod at erholde 20 Procent Rabat, vare pligtige til ikke at tage mere end respektive 7½ og 8 Sk.

Kommitteemænd, som ved sine Beregninger nærmest havde taget Hensyn til den almindelige Almanak, havde bemærket, at ogsaa den saakaldte „Skrive- og Rejsekalender“, „den daglige Lommebog“, Kontorkalenderen og Huskalenderen, ligesom hidtil, maatte

udgives, og altsaa forlægges af Universitetet, samt forhandles efter samme Regler som den almindelige; men at det neppe kunde betvivles, at Udgifterne ved samme maatte kunne dækkes ved de Priser som nu gjælde for disse Udgaver af Almanakken. De gennemses allerede nu af Professor Astronomia.

En Folge af Almanakforpagtningens Overgang til Selvforlag havde Kommitteens endnu fremhævet. Efter den hidtilgjældende Kontrakt svaredes Afgiften forud, nemlig til Juni og December Terminer det foregaaende Aar; derimod vilde, under Forudsætning af Selvforlag, Universitetets Indtægt først indkomme successive efter som Almanakken affattes, og det efter det ovenfor anførte Forslag kvartaliter. Imidlertid erindrede Kommitteens, at Almanakken, paa Grund af sin Bestemmelse, bliver kjøbt af Forbrugerne i det foregaaende Aar og de første Dage af det paagjældende Aar, og at altsaa næsten det hele Forbrug af Forhandlerne maa være kjøbt inden Nytaar. Saaledes vilde Indtægterne indkomme i samme Aar som om man vedblev at bortforpagte Almanakken, og der vilde kun være Spørgsmaal om et kort Afavn af en Del af Indtægten inden Aaret var tilende; noget der neppe kunde medføre Ulempe for Universitetet.

Konfistorium havde, efter at have modtaget denne Komitebetænkning, ladet underhandle med Direktør Schultz angaaende Vilkaarene for en Fornyelse af Forpagtningskontrakten, hvorefter Schultz havde erklæret sig villig til at forøge den hidtil stipulerede Forpagtningsafgift med 500 Rbd. imod at erholde Almanakforpagtningen fornyet paa 10 Aar fra 1ste Januar 1843 at regne, ganske paa samme Vilkaar som de nugjældende. Ved derefter paany at tage Sagen i Overvejelse, fandt Pluraliteten af Konfistorii Medlemmer, uagtet samme ikke oversaae Bigtigheden af de Grunde der af Kommitteens vare anførte for den foreslaaede Forandring, dog Betænknelighed ved at tiltræde dette Forslag, og ansaae det for rettest, at Forpagtningskontrakten med Direktør Schultz burde søges fornyet, dog om muligt ikke for et længere Tidsrum end 5 Aar.

Direktionen troede imidlertid ikke at burde tiltræde denne af Konfistorii Pluralitet antagne Mening. Det forekom Direktionen paa den ene Side, at de Fordele som, efter hvad af Kommitteens var udviklet, vilde opnaaes ved at Universitetet selv overtog Forlaget, navnlig at kunne erholde Bished om den Fordel Almanakprivilegiet kan indbringe, og at have det i sin Magt at kunne tilstede andre med Almanakken beslaegtede Skrifter at udkomme, ere af den største Bigtighed, medens der paa den anden Side, efter de af Kommitteens, som det syntes med særdeles Sagkundskab og Grundighed, anstillede Beregninger og fremsatte Bemærkninger, var en høj Grad af Sandsynlighed for, at det foreslaaede Forsøg idetmindste ikke vilde falde uheldigt ud eller bevirke nogen Formindskelse af Universitetets Indtægt af Almanakprivilegiet. Med Hensyn til den store Fordel som det vistnok med Sikkerhed kunde antages at Forpagteren hidtil har haft, da han havde fundet sig foranlediget til at gjøre Tilbud om at give en endnu større Forpagtningsafgift, var der udentviol god Grund til at antage, at Almanakprivilegiet vilde kunne udbringes til betydeligt Mere end hidtil, og skulde der end møde uforudsete Vanskeligheder ved Overtagelsen af Almanakkens Udgivelse for Universitetets egen Regning, vilde man dog, ved at have gjort Forsøg i et Aar, erholde Bished om hvormange Exemplarer af Almanakken der aarligen affattes, og saaledes med Sikkerhed kunne bestemme, hvor høj Forpagtningsafgiften bør være. Direktionen

troede derfor at burde allerunderdanigst tilraade, at Forslaget bifaldtes, dog alene til en Prøve, foreløbigen paa et Aar, efter hvis Udløb det da vilde blive paany at overveje, hvorvidt den ny Fremgangsmaade burde vedbeholdes eller Privilegiet paany søges bortforpagtet.

Efterat Direktionen i Henhold hertil havde nedlagt allerunderdanigst Foreskilling, behagede det Hans Majestæt under 22de October allernaadigst at resolvere saaledes:

Vi bifalde allernaadigst, at Universitetet, naar den nugjeldende med Universitetsbogtrykker Direktør Schultz oprettede Kontrakt om Forpagtningen af Almanakprivilegiet med Aaret 1842 udløber, selv overtager Forlaget af Almanakken, i hvilken Henseende indbemeldte allerunderdanigst forklarede Fremgangsmaade bliver at følge, dog kun foreløbigen til en Prøve og paa 2 Aar, inden hvis Udløb det vil blive at overveje, om Universitetet fremdeles skal vedblive for egen Regning at forlægge Almanakken, eller om Almanakprivilegiet paany bør bortforpagtes.

Til at foranstalte det Nærmere med Hensyn til Almanakkens Trykning og Udgivelse i Overensstemmelse med den kongelige Resolution, har Konsistorium udnævnt en egen Komité, bestaaende af Professorerne Schouw og Ugreen-Ussing og Universitetets Kvæstor.

En hidtil savnet Bestemmelse med Hensyn til **Bedligeholdelsespligten og Skattebyrden for Beboerne af de tre i den saakaldte Kommunitetsbygning værende Profesforboliger** er bleven foranlediget ved Konferentsraad Bornemanns mod Slutningen af 1840 indtrufne Død, hvorved den ene af disse Boliger gik over til en ny Besidder og en saadan Bestemmelse saaledes blev anseet nødvendig.

Det theologiske Fakultet havde allerede kort efter Kommunitetsbygningens seneste Omdannelse, i 1837, fremsat Forslag til en saadan Bestemmelse, der dog ikke skulde gjælde de daværende, men først de tilkommende Beneficiarer, men da der ved samme Leilighed opstod Spørgsmaal angaaende Universitetets og Kommunitetets indbyrdes Forhold i Henseende til Bygningen i det Hele, hvis Bedligeholdelse det syntes urimeligt at lade fremdeles paahvile Kommunitetet, efterat den for den allerførste Del er overladt til Brug for selve Universitetet, havde Konsistorium ønsket, at den hele Sag foreløbigen maatte sættes i Bero indtil Forholdet mellem Universitetet og Kommunitetet ialmindelighed var bleven nærmere reguleret. Den ovennævnte Omstændighed foranledigede imidlertid, at Sagen angaaende Profesforboligernes Bedligeholdelse blev optaget paany.

Af de egentlige Profesforboliger have saavel ifølge Universitetets nugjeldende Fundats af 7de Maj 1788 Kap. VII § 9, som efter den ældre Fundats af 1732, baade Reparationer og Skatter, forsaavidt disse ere blevene paabudne af Profesforresidenserne, stedsse været Universitetet uvekkommende, men ere blevene afholdte af Beboerne selv, saaledes som ogsaa endnu er Tilfældet med den eneste nu tilbageværende Profesforgaard, den i Kannikestræde Nr. 33. Derimod havde hidtil en anden Regel været fulgt ved de tvende i Kommunitetsbygningen indrettede Boliger, hvilke ved allerhøjeste

Resolution af 18de April 1817*) bleve bestemte til, saalænge indtil der muligens kunde skaffes Profesforene andre Boliger istedetfor de afbrændte Professorresidenfer, at træde i disses Sted, saavel som den tredje i samme Bygning indrettede Lejlighed, der er bestemt til Embedsbolig for Professorene i Mineralogi, af hvilke tre Boliger samtlige Reparationer vare afholdte af Kommunitetets Kasse, rimeligvis alene fordi de vare beliggende i dets Bygninger og fordi Stiftelsen havde haft rigelig Evne til at afholde Bekostningen.

Fakultetets ovennævnte tidligere og foreløbige Forslag gik ud paa, at den for Professorresidenferne foreskrevne Regel maatte blive gjort gjeldende ogsaa for de omhandlede Lejligheder, om ikke for disses daværende Besiddere, saa dog i Fremtiden, kun med nogen Modifikation, som med Hensyn til disse Boligers særlige Forhold syntes grundet i Billighed, nemlig saaledes, at Reparationsbyrden, eftersom Boligerne, idetmindste de tvende af dem, ere indrettede i den større Kommunitetsbygning, hvis Vedligeholdelse i det Hele hidtil naturligvis har paaligget Kommunitetet, skulde være at indskrænke til Bøvelserne og øvrige indre Dele, og at ligeledes Skatterne kunde være at afholde af Kommunitetet med Undtagelse af Bygningsafgiften og Sattigskatten.

Efter Opfordring fra Direktionen indkom Fakultetet senere med et mere detaljeret Forslag til de endelige Bestemmelser som i den omhandlede Henseende kunde være at fastsætte, efter at have desangaaende konfereret med Konsistorium og de tre Profesorer som vare i Besiddelse af de omtalte Profesforboliger, nemlig nu afdøde Konferentsraad Bornemann, og Profesforene Sibbern og Forchhammer. Disse havde paa det bestemteste modsat sig Fakultetets Forslag, idet de paaberaabte dem, at disse Boliger ere langt ringere end de ældre Professorresidenfer, i hvis Sted dog de tvende af dem ere satte ifølge ovennævnte kongelige Resolution, og at de, saafremt den foreslaede Byrde skulde paalægges Beboerne, endog let turde blive af ringere Værdi end en Huslejeportion af 400 Rbd., til hvilken Størrelse nu alle Huslejeportioner ved Normalreglementet ere bestemte; det samme antoges ogsaa at maatte gjelde om den mineralogiske Professors Bolig, som vel ikke staaer i Klasse med de øvrige for Professorens konsistoriales forbeholdte Boliger eller Huslejeportioner, men som derimod i egentlig Forstand er at betragte som Embedsbolig og altsaa ikke burde være af ringere Værdi end hine Boliger, eller ialtfald det i disses Sted trædende Ækivalent, da Professorene i Mineralogien netop ved sin Forpligtelse at modtage denne Bolig hindres i at kunne tiltræde en Huslejeportion. Herimod bemærkede imidlertid Fakultetet, at en fuldkommen og til enhver Tid blivende Lighed mellem Huslejlighed *in natura* og det derfor fastsatte Penge-Ækivalent, naar dette er en fast normeret Sum, ikke lader sig tænke, eftersom førstnævntes Værdi nødvendigvis for en Del maa beroe paa Huslejlighedernes Pris overhovedet, hvilken er Tidernes Værel underkastet; at der imellem selve de Friboliger som indrømmes Professorer, ingenlunde finder Lighed Sted, da f. Ex. netop den ene af de her omhandlede Boliger — den af Konferentsraad Bornemann beboede — uden tvivl har ikke ringe Fortrin for de andre; at de ældre Professorgaarde vel vare endel større end de her omhandlede Lejligheder, men dog ej heller indrettede til mere end en Familie, og at der paa deres Beboere hvilede ej alene Reparations-, men og hele Skattebyrden; endelig at de omhandlede tvende Boliger, der ogsaa efter Fakultetets

*) Hv. s. Akad. Tdb. I. S. 121.

Mening burde være et Emolument ikke ringere end 400 Rbd., neppe heller kunde antages at ville blive dette under den omtalte Forudsætning, efterfom de begge bestaae af mange Bærelser og afgive en bekvem Bolig for en stor Familie, og der til begge ligger en Have, som vistnok maa ansees for en ikke liden Behagelighed, hvortil kommer, at Beliggenheden er saa særdeles bekvem for en Professor, og at den der Boende kan være vis paa at blive boende der saalænge han selv ønsker det og forbliver i sin Stilling ved Universitetet. Hvad angaaer den mineralogiske Professors Bolig bemærkede Fakultetet, at det vel forholder sig noget anderledes med den end med de andre to, ej alene fordi den er ringere, men ogsaa fordi Professoren for Musæets Skyld er anvist at skulle boe der; men denne Forpligtelse vilde neppe nogensinde kunne ansees som en Byrde, men tværtimod som en Fordel, navnlig ogsaa med Hensyn til at den mineralogiske Professor, da der i dette Fag kun er en Docent, strax ved sin Ansættelse erholder fri Bolig, altsaa maaskee 20 til 30 Aar førend han ellers efter sin Anciennitet kunde vente det, saa at det var saa langt fra, at den Lighed der af de ovennævnte Professorer var opstillet som Princip ved Paalæggelse af Reparationsbyrden, vilde forstyrres, at den ikke engang vilde opnaaes, efterfom Fordelen, alt tilsammen taget, vilde blive overvejende paa hans Side.

Konfistorium havde tiltraadt den af de tre daværende Besiddere af de oftnævnte Boliger yttrede Mening, at der ikke i Fremtiden burde paalægges disse Boligers Besiddere nogen Andel i Reparationsbyrden, og Direktionen var ligeledes heri enig hvad den mineralogiske Professors Bolig angaaer, baade fordi denne er meget ringere end de tvende andre, og fordi den mineralogiske Professor, der er forpligtet til at modtage og beholde denne Bolig, derved taber den Fordel at kunne optere Huslejeportion, hvilket ikke kan antages opvejet ved den Omstændighed, at han navnlig tidligere kommer i Besiddelse af Fribolig, da dette er tilfældigt, hvortil kommer, at en saadan fritagelse for at deltage i Boligens Vedligeholdelse stemmer overens med hvad der gjælder om andre til bestemte Embedsfag knyttede Friholiger.

Derimod kunde Direktionen ikke skjonne rettere, end at den af det theologiske Fakultet yttrede, paa de ovenanførte Bemærkninger grundede Mening, der ogsaa var tiltraadt af Universitetets Kvæstor i en af ham afgiven Betænkning, maatte gives Medhold hvad de tvende andre i Kommunitetsbygningen anbragte Professorboliger angaaer, saaledes at disse Besiddere ikke fritages for at deltage i Vedligeholdelsen. Paa den anden Side maatte Direktionen, paa Grund af disse Boligers ringere Værdi, og med Hensyn til at de tildels ere sammenbyggede med den hele Kommunitetsbygning, aldeles tiltræde det theologiske Fakultets og Kvæstors i denne Henseende fremsatte Forslag, at Professoren burde fritages for at bekoste alle Reparationer paa de oftnævnte Boligers Mur- og Tagværk, ydre Maling, Porte, Gaardens Brolægning, Vandrender samt Pompeværk; at ligeledes Reparation af uforudselig Skade ved Jibsvaade eller deslige maatte blive Beboeren uvedkommende; at fremdeles en betydeligere Reparation i det Indre, til ny Gulve eller ny Trapper, saa og en Ombygning af Stalden, om denne skulde blive nødvendig, skulde afholdes uden Udgift for Beboeren, men at derimod alle øvrige Reparationer paa det Indvendige, saavel i Bærelserne som den hele Lejlighed, saa og Plankeværket omkring de tvende Haver, maatte bekostes af de fremtidige Beneficiariet, ligesom disse og vilde have at betale Tattigskat samt Bygningsafgift, saa og bære Indkvartering, om en saadan skulde blive paabuden.

Efterat Direktionen i Overensstemmelse med Foranførte havde neblagt allerunderdanigst Forestilling om denne Sag, behagede det Hans Majestæt under 22de Januar at resolvere saaledes:

Vi ville allernaadigst have fastsat følgende Regler til i Fremtiden at gjælde med Hensyn til Vedligeholdelsen og Skattebyrden af de trende i den saakaldte Kommunitetsbygning indrettede Profesforboliger:

- 1) Den af Universitetets Lærere der som Docent i Mineralogien anvises den for denne indrettede Bolig, skal være aldeles fritaget for at udrede de til denne Boligs Vedligeholdelse fornødne Bekostninger, ligesom han og skal være fritaget for Skatter og Paalæg af Boligen, med Undtagelse af Bygningsafgift, Fattiggkat og Indkvartering, saafremt en saadan maatte vorde paabuden;
2. med de tvende andre i bemeldte Bygning værende Boliger for tvende Consistoriales skal for de fremtidige Beneficiariet forholdes saaledes, at disse fritages for at bekoste Vedligeholdelsen af disse Boligers Mur- og Tagværk, ydre Maling, Porte, Brolægning, Vandrender og Pompeværk, Reparation af uforudselig Skade ved Jibsvaade eller deslige, saaogetydeligere Reparationer i det Indre, til ny Gulves Lægning eller ny Trapper, hvormod de skulle være forpligtede til selv at bekoste al øvrig Vedligeholdelse af det Indvendige, saavel i Værelserne som den hele Lejlighed, saaoget af Plankeværkerne om de til disse Boliger henhørende Haver; med Hensyn til Skatter og Paalæg af disse tvende Lejligheder forholdes paa samme Maade som med den førstnævnte Bolig.

I en Skrivelse af 5te Marts 1842 har Direktionen antaget det for at følge ligefrem af Analogien af den kongelige Resolutions Bestemmelser, at Vedligeholdelsen af de indre Dele af Staldbygningen paaligger Beneficiarius paa samme Maade som af den øvrige Lejlighed.

Det er tildels ved den ny Bestemmelse foranlediget, at den ene af de omhandlede Profesforboliger, den af Konferentsraad Bornemann beboede i Kommunitetsbygningens Sidebygning, indad mod Studiigaarden, tilligemed en Hovedreparation **har faaet en væsentlig Forbedring ved en Forhøjelse og Udvidelse af den paa samme værende Kvistetage.**

Profesor Clausen, som havde opereret denne Bolig, androg nemlig paa at den, forinden han indflyttede i samme, maatte gives adskillige Reparationer og Forbedringer, som dels kunde ansees som nødvendige med Hensyn til den Beboeren nu paalagte Vedligeholdelsespligt, dels sigtede til at give Boligen i flere Henseender en hensigtsmæssigere Indretning, ved at afhjælpe flere mere eller mindre følelige Savn; under Overlagssummen, der løb paa 994 Rbd., var navnlig indbefattet et Beløb af 257 Rbd. for at give Kvistetagen en Forhøjelse af 1 Alen, for at det deri indrettede Værelse kunde faae en passende Højde. Med Hensyn til at der i Kvisten kun var et Værelse og dette Værelse — som efter Lejlighedens Bestaendighed i Reglen nødvendigen maatte blive bestemt til vedkommende Professors Arbejdsværelse — endda af temmelig ringe Omfang, saa at derved endog let kunde blive temmelig knap Plads i Huset i det Hele, foreslog Fakultetet derhos, at der ved samme Lejlighed maatte gives Kvisten en Udvidelse til begge Sider, omtrent saaledes at den kom til at svare til Stueetagens tre midterste Fag, hvorved to gode og passende Værelser i den vilde kunne indrettes, og tillige andre Bekvemmeligheder opnaaes. Hertil vilde, efter optaget Overlag, med-

gaae en yderligere Bekostning af 488 Rbd. Efterat Direktionen ved allerunderdanigst Forestilling havde anbefalet baade det førstnævnte Andragende og det sidstnævnte Forslag, blev det ved kongelig Resolution af 12te Marts allernaadigst bifaldet, at den ommeldte Professorebolig maatte gives samtlige de allerunderdanigst foreslaaede Forbedringer og Forandringer, og dertil anvendes ialt et Beløb af 1482 Rbd. af Kommunitetets Kasse.

Ved en senere erhvervet allerhøjeste Resolution er det endvidere tilladt, at et Beløb af 338 Rbd. af samme Kasse maatte anvendes til Reparation af Stald- og Vognremisebygningen ved samme Gaard, samt af Plankeværket om den dertil hørende Have.

En ikke uvigtig Konsistorium forhen tilkommende, men i en lang Periode ikke udøvet, **Retlighed** har dette i **1841** tildels erholdt tilbage, nemlig **Ret til som Patron for Frue og Trinitatis Kirker at besætte Klokker- og Gravertjenesterne ved disse Kirker, og Gravertjenesterne ved de dertil hørende Assistentkirkegaarde.**

De kongelige Resolutioner af 18de Maj 1804 og 18de Marts 1808, ved hvilke der gaves velkjente Underofficerer Ret til at konkurrere til visse civile Betjeninger, navnlig Kløkker- og Gravertjenester, havde foranlediget, at Konsistorium ikke siden den Tid havde udøvet den ovennævnte Ret, idet disse Betjeninger vare blevne besatte af Hans Majestæt selv, hvorimod Konsistorium havde vedblevet at udsærdige Bestallingerne for de udnævnte Betjente*).

Allerede under 5te Februar 1840 havde Konsistorium i et til Direktionen indgivet Andragende søgt at udvikle, at de Grunde som i sin Tid havde fremkaldt de ovenmeldte kongelige Resolutioner, nu ikke længere vare tilfede i samme Grad som forhen, idet baade Forholdene i det Hele vare aldeles forandrede, og Underofficersklassens Vilkaar betydeligen forbedrede, hvorhos bemærkedes, at hvad Kløkker- og Gravertjenesterne angaaer, fordrer Kirkens Tary, at der ved disses Besættelse tages væsentligt Hensyn til de kirkelige Djemed, og at, ligesom dette, idetmindste i Henseende til Kløkkertjenesterne, syntes erkjendt i Resolutionen af 18de Marts 1808 — i hvilken udtrykkelig blev tilkjendegivet, at det allernaadigst vil blive paaseet, at ikkun saadanne Underofficerer der enten have taget akademisk Examen, eller ere oplærte ved Skolelærerseminariene, forundes deslige Tjenester —, saaledes havde i Virkeligheden de Kløkkere, og for det meste ogsaa de Gravere, som vare beskikkede ved de ovennævnte Kirker efter bemeldte Resolutioners Emanation, alle været civile Personer. I Betragtning heraf, og med Hensyn til, at det er af stor Interesse for Universitetet at kunne benytte den omhandlede Udnævnelsesret, eftersom det har flere Underhavende som efter Omstændighederne passende kunne være at befordre til de omhandlede Poster i Kirken, androg Konsistorium paa, at Direktionen ved allerunderdanigst Forestilling vilde søge udvirket, at Universitetet, paa samme Maade som førend de ovennævnte tvende Resolutioner vare afgivne, maatte kunne udøve Ret til at udnævne Gravere og Kløkkere ved Frue og Trinitatis Kirker her i Staden, og Gravere ved de til disse Kirker hørende

*) Jfr. Aarb. f. 1839 S. 60.

Assistenskirkegaarde, hvilket Konsistorium saameget mere troede ikke at ville blive aflaaet, som Anordningen af 1ste Jan. 1840 § 38 havde givet Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse Haab om igjen at erholde Ret til at besætte nogle af de Bestillinger til hvilke den forhen havde haft Udnævnelseret.

Efterat Direktionen i denne Anledning havde udbedet sig det kongelige danske Kancelli's Uttringer, idet Direktionen bemærkede, at Den ikke kunde andet end med Konsistorium erkjende, at det for Universitetet vilde være af megen Vigtighed at kunne igjen udøve denne Ret ligesom forhen, og at det vistnok maatte indrømmes, at de forandrede Forholde meget syntes at anbefale en saadan Restitution, der ogsaa vilde have Analogi i den af Konsistorium citerede § af Anordningen af 1ste Jan. 1840, modtog Direktionen under 22de Juli 1841 fra Kancelliet Underretning om, at det paa dettes derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling havde behaget Hans Majestæt Kongen under 16de samme Maaned at resolve saaledes:

Vi bifalde allernaadigst, at det for Fremtiden overlades Kjøbenhavns Universitet at besætte Klokker- og Gravertjenesterne ved Frue og Trinitatis Kirker her i Staden, hvorimod Vi fremdeles vilde have Os forbeholdt, at besætte samtlige Gravertjenester ved Assistenskirkegaardene udenfor Byen.

Som sigtende til umiddelbar Fremme af flere Videnskaber og til en Udvidelse af Gjenstandene for Universitetets Foredrag, kunne, foruden de ovennævnte Foranstaltninger — det kirurgiske Akademi's Indlemmelse, Pastoralseminariets Udvidelse —, ogsaa nogle af de i Aarets Løb skete Ansættelser m. m. betragtes.

Det er i Aarbogen for 1838 (S. 182) berettet at efter den daværende Professor i Moralphilosophien P. M. Møllers da indtrufne Død blev det under 21de April i bemeldte Aar bestemt, at denne Lærerpост, uagtet den hørte til de ved Normalreglementet foreskrevne, ikke for det første Skulde besættes, dels fordi der ikke dengang fandtes nogen dertil særdeles kvalificeret Videnskabsmand, dels fordi man ønskede at benytte Lejligheden til at ansætte en Docent i Theologien over det normalmæssige Antal, hvorved tillige nogle af de vigtigste til det ovenmeldte Professorat hørende Forelæsninger kunde erholdes midlertidigen besørgede. Nuværende Professor H. L. Martensen blev derfor under nysnævnte Datum udnævnt til Lektor i Theologien, med Forpligtelse, tillige mod en særskilt Godtgjørelse at læse over Moralphilosophi til anden Examen.

Denne midlertidige Foranstaltning er nu ophørt, idet det ledige Professorat under 22de April 1841 blev betroet Lic. Theol. Rasmus Nielsen, med den normalmæssige laveste Professoregage af 800 Rbd., dog blev det tillige bestemt, at Professor Martensen endnu i det forestaaende Sommersemester Skulde læse over Moralphilosophien til anden Examen. Sidstnævnte, hvis særlige Godtgjørelse for disse Forelæsninger saaledes bortfalder, havde allerede tidligere ved Gagetillæg opnaaet den for den yngste theologiske Professor normerede Gage af 1000 Rbd.

Det bemærkes, at Professor Nielsen, der i Vintersemestret 1840—41 havde som Privatdocent holdt theologiske Forelæsninger, som Understøttelse i bemeldte Egenkab ved allerhøjeste Resolution af 23de Januar var tilstaaet en Gratifikation af 300 Rbd. af Normalsummen til Universitetets Nytte og videnskabelige Formaa's Fremme.

Det ved Konferentsraad Sartorph's Død i Foraaret 1840 ledigtblevne Profesforat i Jordemoderkunsten, forbundet med Akkouchørposten ved Fødsels- og Plejestiftelsen, hvilket ligeledes var bleven besørget ved midlertidig Foranstaltning — hvorom Forhandlingerne findes i Aarbogen for forrige Aar S. 17—21 — er ogsaa i Aarets Løb bleven endelig besat, idet den under 15de September 1840 til Lektor i Medicinen udnævnte Dr. C. E. M. Levy, paa Direktionens, efter Omhandling med det kongelige danske Kancelli nedlagte, allerunderdanigste Forestilling, under 29de Septbr. blev allernaadigst udnævnt til Profesfor extraordinarius i Jordemodervidenskaben ved Universitetet samt Akkouchør*) og Læge ved Fødsels- og Pleje-Stiftelsen her i Staden, med en aarlig Gage af 800 Rbd. Sølvs, at udredes med 315 Rbd. 24 Sk. af Juliane Maries Legat og Resten af den akademiske Fond, samt med Emolument af fri Bolig paa Fødselsstiftelsen**), saaledes som Stiftelsens Direktion maatte ansee det passende at anvise ham og Familie, ligesom han iøvrigt har at rette sig efter den Instrux som af Stiftelsens Direktion maatte vorde ham meddelt.

I Aarbogen for forrige Aar (S. 26) er berettet, at den ved Professor Johannsens Død indtraadte Vakance i Profesforatet i de østerlandske Sprog havde givet Konsistorium Anledning til at fremsætte Forslag til Deling af dette Profesforat i tvende, nemlig et for de semitisk-orientalske og et for de indisk-orientalske Sprog, men at det, uagtet dette Forslag vandt Direktionens Bifald, formedelst flere mødende Vanskeligheder fandtes rigtigst, at lade den ledige Lærerpst foreløbigen henstaae ubesat og blot træffe midlertidig Foranstaltning til Besørgelse af de uundværligste af de dertil hørende Forelæsninger, hvorefter Direktionen ifølge dertil meddelt allernaadigst Bemyndigelse overdrog til Professor Hohlenberg, i Vintersemestret 1840—41 at holde de befalede Forelæsninger over Hebraisk til anden Examen.

Et indledende Skridt til en saadan Deling af det ommeldte Profesforat er skeet i 1841, efterat Direktionen forgjæves havde forsøgt at vinde for Universitetets Tjeneste en bekjendt ældre Videnskabsmand, Nordmanden Profesfor C. Lassen i Bonn, der havde erhvervet et saa anseet Navn som lærd Orientalist og udmærket Videnskabsmand, at hans Ansættelse ved Universitetet maatte synes, selv med betydelige pekuniære Opoffrelser, at være en stor Vinding, og det saameget mere, som han vilde kunne docere begge de anførte Sprogklasser. Ifølge dertil meddelt allerhøjeste Bemyndigelse, havde Direktionen derfor indledet Underhandlinger med denne Lærde om hans Ansættelse som Profesfor i de østerlandske Sprog, paa Vilkaar der syntes fordelagtige for ham, og som han heller ikke var utilbojelig til at antage. I Slutningen af Sommeren modtog imidlertid Direktionen fra Profesfor Lassen Underretning om, at det kongelige preussiske Undervisnings-Ministerium, under Bevidnelsen af det Danske,

*) Den i forrige Aar brugte Benævnelse: Overakkouchør er vel aktmæssig, men saavidt vides ikke rigtig.

***) Han nyder saaledes ingen Gage fra Fødselsstiftelsen, hvilket er overensstemmende med Reskriptet af 23de Marts 1787, Post IV. Derimod er han i 1842 bleven beskikket til tillige at være Stadsakkouchør med 200 Rbd. Gage.

at han vilde forblive i sin hidtilværende Stilling, havde udvirket ham en anselig Forhøjelse af det ham hidtil tillagte Gehalt, og at han derfor ansaae det for sin Pligt, ikke at modtage den ham tilbudne Ansættelse, i hvor meget han end med Erkendtlighed paafjænnede den ham derved viste hædrende Tillid.

Direktionen androg derefter ved allerunderdanigst Forestilling paa, at de nedenanførte tvende yngre indenlandske Videnskabsmænd maatte konstitueres som Docenter, den Ene — som just nylig var hjemkommen fra en videnskabelig Udenlandsrejse — i de semitisk-orientalske, den Anden i de indisk-orientalske Sprog og Literaturer, idet Direktionen, med Hensyn til Ønskeligheden og Nødvendigheden af at der ved Universitetet habes tvende Lærestole for de to anførte Sprogklasser og deres respektive Literaturer, bemærkede, at Studiet af de orientalske Sprog, som i ældre Tider indskrænkede sig næsten ene eller fornemmelig til det Hebraiske — der dyrkedes isærdeleshed for det gamle Testaments og for Theologiens Skyld, medens de andre dermed beslægtede semitiske Sprog, som Arabisk, Syrisk, Kaldaisk osv., for det meste kun studeredes med Hensyn til deres Slægtskab med hint Sprog og som et Hjælpe middel til Kundskab i dette —, har i den senere Tid mere og mere saaledes udvidet sig og taget en forskjellig Retning, at det nu kan ansees som noget ganske andet end før, idet dels flere andre, fra de ovennævnte ganske forskellige, Sprog, saasom Tyrkisk, Armenisk, Nypersk, ere inddragne under den dertil hørende Kundskabskreds, dels det arabiske Sprog, som med Hensyn til dets rige og højt betydende, stedse vorende Literatur kan ansees som Hovedsproget af den hele Stamme, saaledes nu blandt denne spiller Hovedrollen; men at der derhos, ved Siden af den her omtalte semitiske Sprogklasse, der udgjør Gjenstanden for den egentlige orientalske Philologi, i den nyere Tid er fremtraadt, som Gjenstand for et dermed beslægtet ikke mindre omfattende Sprogstudium, en hel ny fra hin ganske forskjellig Sprogklasse, hvis Vigtighed mere og mere har gjort sig gjeldende, nemlig de indiske Sprog eller Sanskritsprogene; at denne nyere Gren af Philologien, med hvad dertil slutter sig (saasom Zendsproget), indtager en saadan Plads i den hele historisk-lingvistiske Videnskab, og har en saadan Betydning i den komparative Sprogforskning og den dermed forbundne historisk-ethnographiske Undersøgelse, at en egen Lærestol for den maa ansees som høitlig ønskelig, især ved et Universitet ved hvilket et saa betydeligt Apparat for denne videnskabelige Retning er samlet, som ved det Københavnske. Den semitiske og den indiske Philologi staae kun i Forbindelse som Grene af den almindelige philologiske Videnskab, men sjerne sig forresten ganske fra hinanden som de der omfatte aldeles forskellige Folke- og Sprog-Klasser, og hver af dem for sig har et saadant Omfang, at den fuldelig udkræver en Mands hele og udelte Kraft, saa at det ikke er at haabe, at den samme Mand vil kunne virke betydeligt i begge Retninger, ligesom det aldeles ikke gaaer an, at forlange Indsigt i begge disse Videnskabsfag som Betingelse for Ansættelse i det ene. Ligesom der derfor i den senere Tid ved de fleste andre betydeligere Højskoler ere oprettede egne Lærestole for den indisk-orientalske Philologi, saaledes maatte Direktionen ogsaa ansee det for saare ønskeligt, at det samme skeer ved Københavns Universitet, forsaavidt man ikke ved et heldigt Tilfælde, hvilket dog kan antages at ville blive mere og mere sjældent, kan erholde en Mand der baade ved omfattende Kundskaber i begge de omtalte Klasser af Philologien og ved ualmindelig Virksomhed og Forretningsdygtighed skulde være istand til at paatage sig begge de tvende Lærefag paa engang, saaledes som her i sin Tid var

Tilfældet med afdøde Professor Rask, og som havde kunnet ventes igjen at ville blive Tilfældet dersom Professor Lassen var bleven ansat. Men selv i dette Tilfælde maatte det, formedelsf begge Hovedsags Vigtighed og Omfang, altid ansees for ønskeligt og saa godt som nødvendigt, at der for ethvert af dem havdes særskilt Lærer ved Universitetet.

Ved kongelig Resolution af 17de September blev Direktionen derefter allernaadigst bemyndiget til indtil videre at overdrage Kand. Theol. Christen Hermansen at holde Forelæsninger ved Universitetet i den semitisk-orientalske Philologi og Literatur, og Mag. art. Martin Johannes Hammerich at holde Forelæsninger i den indisk-orientalske Philologi og Literatur, samt for disse Forelæsninger at tilstaae dem hver et Honorar af i det Højeste 500 Rbd. aarlig; hvorhos det bliver at paalægge Kandidat Hermansen, indtil Professoratet i den orientalske Philologi besættes, naar forlanges, at overtage en Professors Partes.

I Overensstemmelse hermed blev bemeldte Hver, fra det næste akademiske Aars Begyndelse, af Direktion overdraget Kandidat Hermansen og Magister Hammerich, og den forstnævnte tillige anmodet om at overtage Examinationen i Hebraisk saavel ved Embedsexamen for overordnede Skolemænd, forsaavidt ikke en saadan allerede i Efteraaret 1841 maatte foresalde, som ved de foreløbige akademiske Prøver, ligeledes med Undtagelse af Examen Artium i Efteraaret, saavelsom og at varetage alle andre Professorer i de østerlandske Sprog vedkommende Forretninger. Examinationen ved nysnævnte Embedsexamen og Examen Artium i Efteraaret blev overdraget, den forstnævnte til Professor Hohlenberg, den sidste til Lektor Henrichsen, som for at deltage i Examinationen i Latin og Hebraisk paa sædvanlig Maade blev af Direktionen ifølge allerhøjeste Bemyndigelse indkaldt fra Sovr.

Ligesom det i 1840 ifølge Ansøgning var bleven Kopist Kand. Juris Bergsøe tilladt at holde Forelæsninger over Statsøkonomien*), saaledes ere saadanne Forelæsninger i 1841 blevene holdte af Samme ifølge offentlig Foranstaltning. Efterat nemlig Direktionen ved kongeligt Reskript var bleven affordret allerunderdanigst Betænkning over, hvorvidt saadant kunde være hensigtsmæssigt, blev Den under 9de Jan. 1841 allernaadigst bemyndiget til at overdrage Kopist Bergsøe i det da begyndte Vintersemester at læse over Statsøkonomien mod et Honorar af 300 Rbd. af Normalsummen til Universitetets Nytte og videnskabelige Formaaals Fremme, og lignende Bemyndigelse blev paa Direktionens allerunderdanigste Foreskilling under 14de Oktober meddelt Den med Hensyn til Vintersemesteret 1841—42, med samme Bestemmelse i Henseende til Honoraret. I Sommersemesteret holdt Hr. Bergsøe lignende Forelæsninger privatim.

Den i Aarbogens forrige Aargang (S. 28) omtalte interimistiske Ansættelse af en Konservator eller Medhjælper ved den botaniske Have — hvortil Kand. Pharm. J. Bahl blev antaget foreløbigen paa et Aar — er, efterat Bahls Ansættelse først ved kongelig Resolution af 3die April var forlænget paa 2 Aar, mod Slutningen af Aaret gaaet over til en fast Post, saaledes at der tillige ved forhøjet Gage og dennes Udredelse udenfor Havens Indtagter, samt Udvidelse af Assistentens Forretninger er sørget for Havens Dav. Efterat nemlig Direktionen i Anledning af et af Professor Schouw som Havens Direktør desangaaende indgivet allerunderdanigst Forslag havde

*) Se Aarb. f. 1840 S. 27.

andraget paa en saadan Foranstaltning, behagede det Hs. Maj. Kongen, under 11te Decbr. at udnævne den hidtil interimistisk antagne Assistent J. Vahl, Ridder af Vreslegionen, fra 1ste Januar 1842 at regne, til virkelig Assistent ved den botaniske Have, med Forpligtelse, foruden de ham hidtil overdragne Forretninger i Henseende til Havens Bibliothek og Samlinger, tillige at assistere Havens Direktor ved Revision af Planterne, ved Korrespondancen og ved de botaniske Ekursioner, med en Gage af 400 Rbd., der, istedetfor som den ham hidtil tillagte interimistiske Godtgjærelse at udredes af Havens Indtægter, bliver at afholde extraordinært af den akademiske Fond indtil der kan blive normeret en større Sum for den botaniske Have end hidtil.

Til de allerede anførte **Ansættelser og Udnævnelser** ere følgende at tilføje:

I Anledning af den ved Etatsraad Hornemanns Død indtraadte Vakance blandt Konsistorii Medlemmer af det philosophiske Fakultet, er Geheimelegationsraad Dr. P. O. Brøndsted under 6te Septbr. allernaadigst udnævnt til Assessor i Konsistorium med den ham ved hans Udnævnelse til Professor ordinarius i 1832 reserverede Anciennitet mellem Professorerne Konferentsraad Verlauff og Sibbern. Det var ved saaledes at indtræde i Konsistorium at Geheimelegationsraaden nu først blev kvalificeret til Rektoratet, til hvilket han efter nysnævnte sin Anciennitet netop stod for Tur og blev udnævnt for det næste akademiske Aar, men som ellers vilde have tilfaldet Professor Sibbern. Geheimelegationsraaden er ligeledes, som nu dertil kvalificeret, og ifølge den Plads i Dekanatsenklen hvori han er indtraadt, udnævnt til det philosophiske Fakultets Dekanus for 1842.*)

Samme Dødsfald gav Anledning til at Professor J. S. Schouw under 6te Septbr. blev allernaadigst udnævnt til Direktor for den botaniske Have, med Tilladelse at benytte den dertil hørende Embedsbolig.

Da den hidtilvarende Bogholder, Assistent Carlsen, paa Grund af forandret Embedsfilling under det kongelige Generaltoldkammer- og Kommercekollegium, under hvilket han var bleven udnævnt til Fuldmægtig, havde begjært **Entledigelse** fra Bogholderposten fra 1ste Juli at regne, har Direktionen, i Overensstemmelse med Konsistoriums Ønske, at Posten foreløbigen maatte besørjes ved Konstitution, under 15de Maj konstitueret Examinatus Juris Christian Offer Frydensberg til i et Aar, fra ovennævnte Datum at regne, at varetage Bogholderens Forretninger mod den normerede Lon.

Til at fungere som Kvæstor i Professor Bangs Forsald har Direktionen tvende Gange, under 27de Februar og 20de Juli, konstitueret Kassierer og Arkivarius under Direktionen Rancelliraad L. J. Fribert, men senere under 15de Januar 1842 meddelt Inspector qvæsturæ Professor Ugreen-Ussing en staaende Konstitution for saadanne Tilfælde.

Den 24de Novbr. har Konsistorium meddelt Kand. Med. & Kir. N. E. Ravn Forlængelse paa et Aar af den ham i 1840 (se Aarb. S. 25) forundte Ansættelse som Assistent ved Professorens i Komparativ Anatomi.

Til anden Universitetspedel i den afdøde Meyers Sted antog Konsistorium under 15de Septbr. Studiosus Hans Valdemar Alexis Müller.

*) Jfr. Afb. Ldd. II S. 268 ff.

Med Dannebrogordenens Kommandørfors hædredes under 10de Juni to af Universitetets Lærere, Etatsraad Øhlenschläger og Konferentsraad Verlauff, og med Ordenens Ridderfors Professor Juris J. E. Larsen, ligesom Dannebrogsmændenes Hæderstegn under s. D. forundtes første Universitetspedel J. M. S. Ørum.

Ved de i Begyndelsen af Aaret foretagne Valg af Stænderdeputerede for Serenniet 1841—46 blev Professor Algreen-Ussing valgt til 1ste Deputeret for Kjøbenhavn, Professorerne Clausen og Kvæstor Bankdirektor Bang til Deputerede for de mindre Landejendomsbesidderes Valgklasse i respektive 10de og 17de Distrikt. Sidstnævnte var tillige valgt til Suppleant for Kjøbenhavn, hvilket Valg han ikke modtog.

Til Kongelig Deputeret for Universitetet for begge Provindsialstændernes Forsamlinger er under 21de November 1841 Professor Juris Larsen bleven udnævnt.

Ved **Dødsfald** har Universitetet i 1841 mistet tvende af sine Lærere, af Aar de to ældste.

Den 14de Maj døde Professor extraordinarius i Landøkonomien Gregers Otto Bruun Begtrup, i sit 73de Aar. Det nævnte Professorat, som efter Reskriptet af 18de Juli 1817 ikke hørte til dem der give Udgang til Konsistorium, og efter Normalreglementet af 25de Novbr. 1836 aldeles ikke skal besættes, havde han beklædt i den lange Række af henimod 40 Aar, nemlig siden 4de Septbr. 1801. I en tidligere Periode havde han beriget Literaturen med endel, udentviol fortjenstlige, Skrifter og Afhandlinger henherende til Agerdyrkningen og hvad dermed staaer i Forbindelse.

Den 30te Juli døde Professor ordinarius i Botaniken Etatsraad Jens Vilken Hornemann, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, efter flereaarig Svagelighed, i sit 72de Aar. Han havde været Universitetslærer siden 1808, da han under 23de April blev udnævnt til Professor extraordinarius i Botaniken, efter at have siden 1801 været Lektor ved den botaniske Have, som dengang ikke tilhørte Universitetet. 1817 blev han Professor ordinarius og Assessor i Konsistorium, blev i 1815 hædret med Dannebrogordenens Ridderfors og i 1836 med Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Almindelig anerkjendte Fortjenester som udmærket Botaniker og Videnskabsmand vare hos ham forenede med de ælftværdigste personlige Egenskaber.*)

En af Universitetets underordnede Betjente er ligeledes afgaaet ved Døden, nemlig anden Pedel Frederik Vilhelm Meyer, som døde den 13de Juni, efter en meget langvarig Sygdom, omtrent 40 Aar gammel. Han havde beklædt Posten siden 9de April 1834, noget over 7 Aar.

Af de med Universitetet forbundne **videnskabelige Indretninger og Samlinger** er allerede omtalt den væsentlige Forbedring den botaniske Have har erholdt ved Ansættelsen af en fast Assistent. Men ogsaa en anden ikke uvigtig Forbedring har Haven modtaget. Omtrent samtidigt med sit Forslag til den førstnævnte Foranstaltning fremsatte Professor Schouw igjennem Konsistorium Forslag sigtende til

*) Biografiske Efterretninger om den Afsøde findes i „Genealogisk og biographisk Archiv“ I B. 5te og 6te Hefte S. 315—332.

at tilvejebringe paa en hensigtsmæssigere Maade end hidtil den fornødne Arbejdskraft af Svende, Elever og Dagarbejdere, samt paa at ophæve al Handel med Planter m. m. fra Gartnerens Side.

Ifølge en af Direktionen i 1833 bifaldet Bestemmelse havde der hidtil til Arbejdskraften ved den botaniske Have, foruden de 300 Rbd. der gaves i Løn til den første Svend, maanedlig været udbetalt 125 Rbd. til den botaniske Gartner, som derfor var pligtig at holde Haven vedlige i forsvarlig Stand. (Tidligere indgaves specielle Regninger over den anvendte Arbejdskraft.) Denne Maade at besørge Arbejdskraften paa var kun lidet hensigtsvarende: Gartneren var ifølge heraf Forpagter af Arbejdskraften, hvoraf fulgte, at hans og Havens Interesser vare hinanden aldeles modsatte, hvilket var et saare misligt Forhold, der i ethvert Fald udsatte Gartneren for Mistanke om at fremme sin Fordel paa Havens Befordring. Professorens foreslog derfor, at den botaniske Gartner for Fremtiden maanedlig indgiver Regning over den efter foregaaende Aftale med Havens Direktør anvendte Arbejdskraft, samt holder en Dagbog over Arbejderne, som stedse er til Direktørens Eftersyn, hvorved formentes, at de Skemata som benyttes ved de kongelige Haver ogsaa kunde benyttes i den botaniske. Hvad Arbejdskraftens Fordeling angaaer, havde der i den senere Tid kun været ansat en Svend, nemlig den der som første Svend erholder 300 Rbd. om Aaret og fri Bolig. Resten af det Arbejde der ikke udføres af Arbejdskarle, var bleven besørgt af et betydeligt Antal Elever, medens der i ældre Tider ialmindelighed holdtes 3 Svende, nemlig 2 foruden den første Svend. Saalænge Arbejdskraften betales med en Gartneren tilstaaet fast Sum, maatte Fordelingen ogsaa aldeles overlades ham, men desuden var der en anden Hindring for Antagelsen af flere og fortrinlig dygtige Svende, nemlig den vistnok lidet hensigtsvarende Bestemmelse i § 15 af Gartnerens Instrux, at Svendene, med Undtagelse af den første, kun skulde tilstaaes den sædvanlige Dagleje, altsaa hvad der tilstaaes simple Arbejdere. Det var indlysende, at hverken Arbejdskarle, eller Lærlinge, om end i nok saa stort Antal, kunne erstatte Savnet af dygtige Svende, allermindst i en botanisk Have. Professor Schouw foreslog derfor, at der ordentligvis antages 3 Svende, nemlig foruden den første Svend med 300 Rbd., tvende andre med 200 Rbd. hver, og at alle tre tilstaaes fri Bolig, hvortil der i Haven var Lejlighed, samt Varme. Sidstnævnte Løn er ogsaa den der ordentligvis gives Svendene i de kongelige Haver. Da det imidlertid kunde indtræffe, at man undertiden kunde ønske at forhøje Lønnen og da maaske istedetfor 3 kun holde 2 Svende, og paa den anden Side til enkelte Tider kunde ønske at antage flere Svende, antoges det rigtigst, at en vis Frihed i denne Henseende overlades Bestyrrelsen.

Hvad angaaer Arbejderne, vilde det med Hensyn til endel Forretninger være nødvendigt at have øvede Folk, saasom til Fyrbøderforretningen m. m., og skjønt disse vel burde betales som Daglejere, antages og opsiges ugevis, vilde det dog blive nødvendigt at beholde dem hele Aaret forsaavidt de befandtes duelige. Antallet af disse, i en vis Forstand faste, Arbejdere antoges ej at kunne være mindre end 4.

I Henseende til Eleverne havde det tidligere været Gartneren tilladt at beregne nogle af dem som Daglejere. Denne Indretning fortjente imidlertid neppe Bifald, da Eleverne, ligesom de savne den nødvendige Kyndighed til at træde istedetfor Svende, ordentligvis heller ikke have den Legemskraft som Arbejdskarle; de maae desuden have endel Tid tilovers til Læsning og til Undervisning hos deres Lærere. Det maatte

derfor ansees som det ønskeligste, at ingen Del af Arbejdskraften blev beregnet paa Elevernes Arbejde; men da der dog netop ved den botaniske Have gives adskillige Slags Arbejder som passende kunne besorges af dem, og da det er billigt, at Værdien af dette Arbejde kommer Gartneren tilgode som en Del af den Erstatning han bør have som deres Lærer, kunde der maasse beregnes ham en Sum for 2 Elevers Arbejde, nemlig 100 Rbd. for hver, hvilket var det højeste hvortil Værdien af dette Arbejde kunde anslaaes. Derhos maatte disse Elever, inden de antages, godtgjøre, at de havde staaet i Lære i en anden Have i flere Aar, samt at de kunde skrive en god Haand og ortografisk rigtig, hvorfor de maatte underkastes en privat Examen af Gartneren i Direktørens, maasse ogsaa en anden Gartners Dervedelse og kun antages med Direktørens Samtykke. Gartneren maatte have Tilladelse til desuden at antage Elever hvorfor ingen Erstatning gives, dog ikke mere end 2, altsaa ialt 4, da et for stort Antal Elever er til Ulejlighed og afdrager Gartneren formeget fra hans Forretninger ved Haven. Ogsaa disse Elever kunde maasse passende underkastes den nævnte Antagelsesprøve.

Efter Gartnerens Instrux antager og afflediger han Svende, Arbejdere og Elever; denne Bestemmelse maatte vel vedblive, men han maatte dog, inden han antog og affledigede Svendene og de faste Arbejdere, underrette Direktøren, derom, for at denne kunde have Lejlighed til at gjøre sine mulige Indsigelser gjeldende, ligesom denne naturligtvis maatte have Ret til at forlange Personer affledigede der ved Uduelighed, Forsømmelighed, Drickældighed, eller af andre Aarsager viste sig uværdige til at tjene i Haven.

Den hidtilværende Betaling for Arbejdskraften havde udgjort 1800 Rbd., nemlig den første Svends Løn, 300 Rbd., og 125 Rbd. maanedlig til Gartneren. Efter nærværende Forslag vilde Betalingen udgjøre:

Første Svend	300 Rbd.
2 andre Svende à 200 Rbd.	400 —
2 Elever à 100 Rbd.	200 —
Fyrbøderen cirka	200 —
3 andre faste Arbejdere cirka	400 —
	<hr/>
	1500 Rbd.

De øvrige 300 Rbd. antoges tilstrækkelige til at betale de ekstraordinære Arbejdere der behøvedes til Gravning og deslige.

Profesfor Schouw gjorde fremdeles opmærksom paa en Bestemmelse i Gartnerens Instrux som ikke kunde andet end ansees som skadelig for Haven*). Det tillades nemlig

*) Den hele af Konsistorium ved den nuværende Gartners Ansættelse i 1829 udfærdigede Instrux lyder saaledes:

Instrux

i hvilken de Pligter som paaligge den til Gartner ved Universitetets botaniske Have i Kjøbenhavn af Konsistorium beskikkede Otto Josias Nicolai Mørch nærmere ommeldes.

Foruden de Gartneren i den ham meddelte Bestalling paalagte Pligter, bør han endnu holde sig følgende efterrettelig:

§ 1. Han søger efter bedste Evne og med al Flid at vedligeholde Haven i den Stand som den er ham overdragen, samt at forøge den, naar Lejlighed gives, med de Værter som den mangler; man anbefaler ham derfor at træde i Forbindelse med de fortrinligste

Gartneren i § 9: med Professorens Samtykke at afhænde saadanne Værter hvoraf have's Forraad og som ikke bruges til Bytning, samt Frø af Cirplanter af Haven

Gartnere ved fremmede botaniske Haver, for ved Bytning med dem af Frø og levende Planter at forøge den herværende Samling; dog saaledes, at han i Henseende til de sidste raadfører sig med Professor Botanicæ, for at ikke Transporten skal blive Haven for kostbar.

§ 2. De Frøekataloger som enten blive ham tilsendte, eller af Professor Botanicæ meddelte, sammenligner han med Havens Kataloger, for at en Desideratliste deraf kan udbrages.

§ 3. De fra andre Haver forlangte Frøsorter, som kunne undværes, udsøger han af Havens Forraad, indkapsler, indpakker og assender dem; Alt efter Aftale med Professorens.

§ 4. Han holder ligesom den forrige Gartner en Journal over den aarlige Udsæd, hvori tillige anføres, hvorvidt Frøene ere spirede, og de Anmærkninger som Professorens meddeler ham angaaende Planternes rigtige Bestemmelse.

§ 5. Potteplanter som ikke forhen vare bestemte, bringes til Professorens, saasnart de blomstre, for at han kan undersøge om de ere meddelte under rigtige Benævnelser; af Frilandplanter afføres et fuldstændigt Exemplar til samme Hensigt.

§ 6. Ifald nogle af de Studerende ønske at erholde Exemplarer af Planter til Herbarier, især officinelle, da meddeles disse uden Betaling paa bestemte Tider, saafremt Haven kan undvære dem.

§ 7. Han affærer, naar forlanges, de Planter og Plantedele som bruges ved Forelæsningerne og ved Examina.

§ 8. Han paaseer saavidt muligt, at paa de Tider da Haven staaer aaben for de Studerende eller for Andre, intet borttages eller beskædiges; dog saaledes at Haven som en offentlig Indretning bliver saa tilgængelig og nyttig som Omstændighederne tillade det.

§ 9. Gartneren maa ansee alle Værter i Haven som dens Ejendom og følgelig ikke bortfælde eller bortgive noget, det under § 6 anførte Tilfælde undtagen; dog skal det være ham tilladt, med Professorens Samtykke at afhænde saadanne Værter hvoraf have's Forraad og som ikke bruges til Bytning, samt Frø af Cirplanter af Haven som kunne undværes.

§ 10. Han holder Regnskab over de maanedlige Udgifter, saavel til Folkenes Dagløn, som til Indkjøb af Potter, Gjødning, Bark, Jord etc., som nødvendigen udtrædes til Havens Drift. Ved Maanedens Slutning leveres dette Regnskab, forfattet paa samme Maade som hidtil, til Professorens, for at han kan bevidne dets Rigtighed og anvise Summerne til Udbetaling paa Universitetskontoret, tilligemed det sædvanlige Forskud af 140 Rbd.

§ 11. En Fortegnelse over Havens Inventarium vil blive ham leveret, og en saadan fortsætter han bestandig, saa at det Ubrugelige udsettes og det Ny tilføjes.

§ 12. Angaaende Reparationer, ny Redskabers Anskaffelse, og Alt hvad som foranlediger Udgift foruden de daglige Lønninger, maa han gjøre Aftale med Professorens.

§ 13. Naar Haandværkere have Arbejde i Haven, paaseer han at dette gjøres forsvareligt, for at kunne paategne dette paa Regningerne derover, forinden de anvises. Alle saadanne Regninger sendes derfor til Gartneren, førend de leveres til Professorens.

§ 14. Han iagttager at Indkjøb af Brænde og Stenkul, ligesom Reparationer, skeer i rette Tid.

§ 15. Han antager en Mestersvend, hvortil er tilstaaet 300 Rbd. Sølvs aarlig Løn, og andre Svende, som dog ikkun erholde den sædvanlige Dagleje, samt Daglejere og Læringer. Antallet paa disse maa ikke forøges, men derimod naar Vinteren tilstunder, og Havearbejdet aftager, indskrænkes saa meget muligt. Det er overalt Gartnerens Pligt at gjøre Professorens opmærksom paa Alt som han troer kunde spare Udgifter for den botaniske Have uden Tab for den, saaledes f. Ex. om noget Arbejde, hvortil ellers bruges Haandværkere, kunde bestrides ved Havens sædvanlige Folk.

som kunne undværes. At denne meget ubestemte Regel kun var lidet skiftet til at forebygge Kollisioner mellem Havens og Gartnerens Interesse; og at den under en mindre kraftig Bestyrelse kunde foranledige Misligheder til Tab for Haven, var let at indsee. Det var indlysende, at der i en botanisk Have, især naar Lokalet er saa indskrænket som i den Kjøbenhavnske, ikke bør være større Forraad af de enkelte Plantearter, end der bruges til Undervisningen og til Bytning, og paa den anden Side tydede dog Bestemmelsen hen paa, at man havde villet forskaffe Gartneren en Fordel der kunde bøde paa den ringere Gage. Professor Schouw ansaae en Forandring i denne Bestemmelse for saa væsentlig, at han ikke dristede sig til at overtage det Ansvar Havens Bestyrer bør have, naar den fremdeles blev i Kraft, og androg derfor paa det indstændigste paa at alt Salg af Havens Planter, Blomster, Frø osv. maatte forbydes, ligesom Gartneren erklæres uberettiget til nogensomhelst Handel med Planter, Frø, Buketter, Krandsø etc., samt at det heller ikke maa tillades ham at overvintre eller opbevare Planter for Fremmede. Da paa den anden Side Gartneren hidtil paa Grund af denne Bestemmelse havde haft en Fordel, som han ved den ringe Gage*) og øvrige Emolumenter ikke kunde undvære, anbefalede Professoren ham til et Gage-tillæg af 200 Rbd., dog saaledes at disse ikke maatte udredes af Havens normerede Indtægtsfum, der ikke taalte nogen Formindskelse, men tverimod kunde trænge til Forøgelse.

Efterat Direktionen havde nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende sidstnævnte Punkt, behagede det Hs. Majestæt under 11te Decbr. allernaadigst at bevilge Gartner Mørch et personligt Tillæg af 200 Rbd., at udrede paa samme Maade som Assistentens Gage, imod at den ham i Instruxens § 9 meddelte Tilladelse til at handle med Planter, Blomster, Frø o. deslige for Fremtiden bortfalder, og skal det heller ikke være ham tilladt at overvintre eller opbevare Planter for Fremmede.

Under 21de s. M. bifaldt derhos Direktionen at følgende Forandringer i Maaden hvorpaa Arbejdskraften i den botaniske Have hidtil er bleven besørget, fra 1ste Jan. 1842 tages til Følge:

§ 16. Frugten af de Træer som findes i Haven deles imellem Gartneren og Professoren. Flere Frugttræer end de som nu forefindes i Haven, maae ikke indplantes der, med mindre det var ny og mærkværdige Arter og da efter Aftale med Professoren. Skulde nogle af de Træer som staaer i Espalier ved den nordøstlige lange Mur tabes, besattes deres Plads med saadanne frutuees, som ikke ville blomstre uden under en saa fordelagtig Stilling. Forsaavidt de nu ved Muren vorende Træer vare Gartner Holbølls Ejendom, maa Professoren og Gartneren kjøbe disse efter Dverenskomst med Holbølls efterladte Familie.

Kjøbenhavn den 12te Juni 1829.

Schlegel,

s. T. Universitetets Rektor.

Bornemann,

Referendarius Konfistorii.

Verlauff,

Sekretarius Konfistorii.

*) Gartner Mørch blev i 1829 antaget med den ved kongelig Resolution af 18de April s. A. bestemte Løn af 600 Rbd. og fri Bolig og Brændsel.

1. at det med Gartneren truffne Arrangement, hvorefter han besørger Arbeidskraften for en bestemt maanedlig Sum, bortfalder, og han derimod hver Maaned har at indgive en efter et approberet Skema affattet Regning over den Arbeidskraft han efter foregaaende Aftale med Havens Direktør har anvendt, samt at han har at holde en Dagbog over Arbejderne efter et ligeledes approberet Skema;
2. at der ordentligvis i den botaniske Have holdes 3 Svende, nemlig Mestervenden med en aarlig Løn af 300 Rbd. og 2 andre Svende med 200 Rbd. hver, foruden Bolig og Varme for alle tre, men at det tillades Direktøren, efter Omstændighederne at afvige herfra baade i Henseende til Svendenes Antal og deres Løn. Bestemmelsen i Gartnerens Instrux § 15, at der, med Undtagelse af Mestervenden, kun maa tilstaaes Svendene sædvanlig Dagleje, bortfalder saaledes;
3. at det tillades Gartneren at antage indtil 4 Elever, og at der for 2 af disse betales ham ialt 200 Rbd. som Erstatning for det Arbejde de gjøre i Haven, dog at disse 2 Elever ved Antagelsen maae godtgjøre, at de allerede i flere Aar have staaet i Lære, samt at samtlige Elever maae underkaste sig en Prøve i Direktørens Dverværelse;
4. at Gartneren, inden han antager og affkediger Svende og faste Arbejdere, har at underrette Direktøren derom, for at denne kan have Lejlighed til at gjøre sine Indsigelser gjeldende, og at Direktøren maa kunne forlange Personer affkedigede der gjøre sig uværdige til at tjene i Haven.

Ligesom den forrige Svend ved Haven, *A. Veilbach*, tvende Gange tidligere havde erholdt Understøttelse af Universitetet til den af ham tiltraadte Udenlandsrejse (hv. s. *Narb. f. 1840 S. 28*), saaledes er der ogsaa i 1841, ved kongelig Resolution af 8de Decbr., allernaadigst tilstaaet ham til Rejsens Fuldbendelse en Sum af 300 Rbd. af Normalsummen til Universitetets Nytte og videnskabelige Formaaes Fremme.

Hvad angaaer de naturhistoriske Musæer, da have begge Afdelinger, baade den zoologiske og mineralogiske, i dette Aars Løb fortsat Forsøgelsen af deres Materiale. Førstnævntes Samling af Pattedyr og Fugle var ved Aarets Udgang opvoret til 295 Stykker, hvoriblandt flere sjeldne og kostbare Sager. De til Indretningen af det ny Lokale og Anskaffelsen af det fornødne Inventarium sigtende Arbejder ere fortsatte og for det meste fuldendte, hvorved bemærkes, at da endel af Omkostningerne have kunnet bestrides af Kabinettets løbende Indtægter, er det ikke befundet nødvendigt, af de ved tvende kongelige Resolutioner bevilgede 3000 Rbd. at optage af Kapitalen mere end 2000 Rbd., saa at den Naturalkabinetet vedkommende Del af de Moltkesske Legater vil kunne beholde en Hevedstol af 25000 Rbd. Den mineralogiske Afdeling har erholdt en Samling af spanske (til Erstatning for en tidligere, der ved Dversendelsen forgik) og en lignende af amerikanske Mineralier m. m., foruden flere Erhvervelser dels fra Professor Forchhammers ogsaa i dette Aar foretagne indenlandske Rejse, dels ved Gaver fra Private. En stor Del af denne Afdelings Indtægter har været benyttet til at anskaffe Inventarium til de bestandig udvidede og forøgede Samlinger. Det 4de Bind af Katalogen over den oryktognostiske Hovedsamling er fuldført, og denne Katalog mangler saaledes nu kun den femte og sidste Del.

Den polytekniske Lærestanstalt har i 1841 erholdt en ikke ubetydelig Forøgelse af sine Indtægter ved Gave fra det Clasenſke Fideikommiss. Dettets Direktion tilkjendegav nemlig Bestyrelsen, at den, for at bidrage sin Del til at Lærestanstalten kunde udvide sin Virksomhed, havde bestemt, fra 1ste Jan. 1841 at regne indtil videre, aarligen at stille 300 Rbd. til Bestyrelsens Disposition.

Ved herom til Direktionen at indberette, gjorde Bestyrelsen tillige Forslag om hvorledes denne Tilvært af Anstaltens Indtægter hensigtsmæssigt vilde være at anvende, i hvilken Henseende den bemærkede, at det hidtil havde været et væsentligt Savn, at Mange ikke medbringe tilstrækkelig mathematisk Dannelse, for med den behørig Lethed at følge Foredragene, eller afholdes fra at gaae til Lærestanstalten fordi de føle deres Svaghed i Mathematiken, hvilken Vanskelighed Bestyrelsen troede for en stor Del at kunne hæves, naar der blev antaget en underordnet hjælpende Lærer, eller Repetent, i bemeldte Videnskabsfag, som skulde øve Examinanderne, holde jevnlige Prøver med Værkstedseleverne i de Dele af Mathematiken som de skulde lære for at blive Examinander, og holde Forelæsninger over elementær Mathematik for unge Mennesker, som ved denne Forkundskab kunde sættes istand til at høre Gavn af adskillige Foredrag ved Lærestanstalten, der ikke ret kunne benyttes uden nogen mathematisk Forberedelse, ligesom Bestyrelsen ansaae det for nyttigt, at der i den forestaaende Sommer foranstaltes Dvælseser for dem som i det paafølgende Efteraar vilde indstille sig til Forberedelsesexamen, af en egen dertil antagen Lærer. I Henhold hertil indstillede Bestyrelsen, at der af ovennævnte 300 Rbd. maatte anvendes 200 Rbd. aarlig til Lønning af en saadan Hjælperlærer eller Repetent i Mathematik, der skulde antages i fornævnte Djemed, paa 2 Aar ad Gangen, med Forpligtelse: 1. at øve Examinanderne i Mathematiken, og derved lede dem til at faae det Herredomme over deres erhvervede mathematiske Kundskaber, at de med Lethed og Sikkerhed kunne gjøre Brug deraf; at holde Bog over de Opgaver som han bruger ved Dvælseserne og at aflægge maanedlig Beretning derom til Læreren i Mathematik; at meddele en Fortegnelse over Opgaverne til Læreren i Physik og til Læreren i Maskinlære; 2. maanedlig at prøve Værkstedseleverne i Mathematiken og herover hvergang afgive Beretning til Bestyrelsen; ved Enden af hvert Halvaar at examinere Værkstedseleverne i Bestyrelsens Nærværelse; 3. at holde i Løbet af to Vintre et eget Foredrag over den elementære Mathematik, til hvilket Bestyrelsen meddelel Udgang. Fremdeles indstillede Bestyrelsen at der i den forestaaende Sommer maatte antages en egen Lærer til at vejlede dem der agtede at underkaste sig Lærestanstaltens mathematiske Forberedelsesexamen i det paafølgende Efteraar; og den foreslog endelig, at de øvrige 100 Rbd. af den skjænkede Sum maatte anvendes til den teknologiske Samlings Forøgelse og Udvidelse.

Dette Forslag blev senere af Bestyrelsen yderligere udviklet og motiveret, efterat Direktionen havde fundet sig foranlediget til at meddele den nogle Bemærkninger derved. Da nemlig de som vilde benytte Lærestanstalten i den Hensigt at underkaste sig en polyteknisk Examen, eller de saakaldte polytekniske Examinander, forinden de kunne blive optagne som saadanne, maae underkaste sig tvende foreløbige Prøver i Mathematiken, dels ved den almindelige Forberedelsesexamen efter allerhøjeste Resolution af 7de September 1838, ved hvilken der af dem (ligesom af Forstexaminanderne) kræves flere Kundskaber i Mathematik end af andre Examinander, dels ved den specielle Tillægsexamen i Mathematik som de, for at erholde Udgang som

polytekniske Examinander, endvidere ifølge allerhøjeste Resolution af 25de Jan. 1839 maae underkaste sig, maatte der, efter hvad Direktionen bemærkede, synes herved at være saa tilstrækkelig sørget for, at forskaffe Anstalten Examinander der ikke mangle den ønskelige Forberedelse i oftnævnte Videnskabsfag, at naar desuagtet, som Bestyrelsen havde forklaret, i denne Henseende sporedes en væsentlig Mangel, syntes Uarsagen hertil at maatte ligge enten i en mindre hensigtsmæssig Indretning af bemeldte tvende foreløbige Prøver, eller i en ikke tilhørligen efter Examinanderens Fætteevne og Forberedelse afpasset Anordning af de mathematiske Foredrag ved Lærestalten; og da hin Ulempe, under saadan Forudsætning, syntes uden Vanskelighed at maatte kunne afhjælpes enten ved en Skærpelse og forandret Indretning af de foreløbige Prøver, eller ved en Lempning af de mathematiske Foredrag, maatte det Spørgsmaal naturligen frembyde sig, om ikke den foreslaaede ny Udgift maatte kunne undgaaes, uden at dog det ommeldte Djemed tabtes af Sigte, og saaledes den vundne Indtægt kunne anvendes til i en anden Retning at udvide eller forøge den polytekniske Lærestalts Virksomhed indenfor Grændserne af dens nu bestemte Djemed.

Bestyrelsen bemærkede i Anledning heraf, at det vistnok ikke var umuligt at give den mathematiske Forberedelsesexamen ved Lærestalten en saadan Indretning, at man kunde stole paa, at Enhver som havde bestaaet den ikke blot havde de nødvendige Kundskaber, hvilket allerede nu kræves, men ogsaa en saadan Velse i Brugen af disse og et saadant Herredømme over Kundskaberne, at han siden ved en ordentlig Flid sikkert kunde følge den højere Undervisning, men at herved Mange vilde affrækkes som dog kunde blive duelige Polyteknikere, saa at Lærestalten kun vilde blive besøgt af meget Faa, og langt fra ikke stifte saa megen Nytte som nu, end sige saa megen som den vilde kunne stifte. Bestyrelsen mente, at naar man under den nuværende Tingenes Tilstand ikke kan vente andet, da ligger dette for største Delen i vor mathematisk Skoleundervisnings Natur, der ordentligvis ikke gaaer videre end til at bringe de unge Mennesker en taalelig Kundskab i de første Begyndelsesgrunde i Mathematiken, men meget sjelden giver dem den klare Indsigt og den Styrke i Brugen hvorved det siden bliver let at gaae videre. Naar derfor Skoleundervisningen engang ogsaa i denne Henseende har erholdt de tilsigtede Forbedringer, vil en Hovedgrund til den foreslaaede Indretning bortfalde, og Bestyrelsen troede saaledes, at en Repetentpost som den foreslaaede med Tiden vilde blive mindre nødvendig, og at den i dens nu paatænkte Skikkelse kun behøvede at være en midlertidig Foranstaltning, hvorvel flere Omstændigheder vilde medføre, at adskillige af de ovennævnte Funktioner maatte ønskes fortsatte i en længere Fremtid.

Bestyrelsen bemærkede iøvrigt, at den allerede havde stemt Forordningerne ved den mathematisk Forberedelsesexamen noget højere end forhen, og agtede til næste Efteraar at stemme dem endnu noget højere, uden dog at træde udenfor det ved Anordningerne foreskrevne; men netop for at heraf ikke skulde følge en Tilbagevisning af altfor Mange, ønskede Bestyrelsen i Sommerens Løb at foranstalte de ovenomtalte af den foreslaaede Velses, i den Formening, at den første Gang da der gjøres strengere Forordninger ved Examen, burde et saadant Skridt ikke skee uden den foreslaaede Understøttelse, der burde være ledsaget med en Advarsel. Bestyrelsen tilføjede, at den iøvrigt ingenlunde nu agtede ved bemeldte Examen at fordre al den Styrke og Færdighed som man i Tiden vil kunne forlange.

Forsaaibit der, naar man ikke kan vente at faae Examinander nok med al ønskelig mathematisk Forberedelse, kunde spørges, om da ikke Undervisningen ved Lærestalten burde indrettes efter de mindre Forberedtes Tarv, bemærkede Bestyrelsen, at naar en saadan Forandring skulde skee, maatte man enten bortskjære meget af den mathematiske Undervisning ved Lærestalten, eller anvende længere Tid paa et Kursus. Bestyrelsen havde ogsaa været betænkt paa nogle Affkortninger i den mathematiske Undervisning; men naar disse ikke skulde skee paa Grundighedens Bekostning, kunde de ikke være meget betydelige og maatte kun sigte til at tilendebringe den mathematiske Del af Kursus i de 3 første Halvaar, paa det at Undervisningen i Maskinlæren fuldstændigere end hidtil derpaa kan bygges, og hvorved de hidtil brugte indledende Forelæsninger til den sidstnævnte Videnskab, hvilke kun ufuldkomment have kunnet erstatte hin Mangel, kunde bortfalde; men at udstrække den mathematiske Undervisning paa en længere Tid, vilde kun altfor meget forlænge Kursus, hvilket Bestyrelsen dog ved det paatænkte Udkast til et nyt Reglement agtede at foreslaae til 3 istedetfor de hidtil bestemte 2½ Aar.

Da det efter hvad Bestyrelsen saaledes havde anført, syntes tilstrækkeligen godtgjort, at den foreslaaede Repetentpost, idetmindste som foreløbig Indretning, ikke kan gjøres undværlig enten ved en Forandring af Forberedelsesexamen, eller af Undervisningen ved den polytekniske Lærestalt, og da det ikke lod sig nægte, at det for Lærestaltens Fremgang og gavnlige Virksomhed er af den største Vigtighed, at saamange som muligt kunne benytte dens Undervisning, skjønnede Direktionen ikke rettere, end at den foreslaaede Repetentpost maatte ansees for en gavnlig Foranstaltning. Den anbefalede saaledes ved allerunderdanigst Forestilling Bestyrelsens Forslag om at den Anstalten skjenkede aarlige Indtægt maatte anvendes dels til Drettelsen af en saadan midlertidig Repetentpost, dels til de tvende andre ovennævnte Djeemed, hvorpaa det behagede Hans Majestæt Kongen under 23de Juli allernaadigst at bifalde:

at den Sum af 300 Rbd. aarlig som fra det Classenske Fideikommiss indtil videre er sat til den polytekniske Lærestalts Disposition til Udvidelse af dens Virksomhed, anvendes saaledes at

1. et hundrede Rigsbankdaler aarlig henlægges til Fortsættelse og Udvidelse af Lærestaltens teknologiske Samling;
2. to hundrede Rigsbankdaler aarlig indtil videre anvendes til ved bemeldte Lærestalt at lønne en Repetent i Mathematiken, som antages af Bestyrelsen paa 2 Aar ad Gangen med de allerunderdanigst foreslaaede Forpligtelser;
3. af det Beløb som i indværende Aar bliver tilovers af den for Repetenten bestemte Gage paa Grund af at han først nu antages, anvendes et passende Honorar til Godtgjørelse for en Lærer som det allernaadigst tillades for i Sommer at maatte antages til at vejlede dem der i næste Efteraar agte at underkaste sig Afgangsexamen i Mathematik ved den polytekniske Lærestalt.

Overensstemmende med denne kongelige Resolution antog Bestyrelsen til Repetent polyteknisk Kandidat Adolf Steen, hvem ogsaa de under Nr. 3 omtalte Forretninger bleve overdragne.

Konferentsraad Ørsted havde for Direktionen andraget, at der ved hans fra alle Sider vorende Embedsforretninger levedes ham saa liden og aldeles utilstrækkelig Tid til videnskabelige Arbejder, af hvilke han havde flere henliggende som han nødigt vilde lade ufuldendte, at han ansaae det for Pligt at søge enhver mulig Lættelse hvorved

denne Mangel mere eller mindre kunde afhjælpes. Han anholdt derfor om, at der maatte udvirkes ham Tilladelse til at lade visse af de Forelæsninger som det paa-ligger ham at holde ved Lærestalten, udføre af en Anden under hans Vejledning, i hvilken Henseende han nærmere forklarede, at der i Physikens mekaniske Del gives Meget som baade er letforstaaeligt og ubestridt, og at der ligeledes i Optiken gives nogle Materier, f. Ex. om Skyggerne, Spejlene, Mikroskoper og Rikkerter, som ikke ere forbundne med større Vanskelighed, end at de kunde foredrages af en duelig polyteknisk Kandidat, naar denne af ham erholdt den fornødne Anvisning; hvorimod han selv vilde foredrage alle de Gjenstande i Physikens mekaniske Del og Optiken som fordre en ved længere Sysselsættelse med Videnskaben øvet Indsigt og Færdighed i at udvikle vanskelige Lærdomme, ligesom han ogsaa uden Medhjælp vilde holde Forelæsningerne over Physikens kemiske Del og over Jordklodens Physik. Søvrigt erklærede Konferentsraaden, at denne Foranstaltning ikke skulde medføre nogen Udgift for Lærestalten.

Paa Direktionens i denne Anledning nedlagte Forestilling behagede det Hs. Maj. under 11te Decbr. allernaadigst at tillade Lærestaltens Direktør Konferentsraad Orsted, ved Udførelsen af hans Forelæsninger over Physikens mekaniske Del og over Optiken ved bemeldte Lærestalt, indtil videre at benytte en Medhjælper som kan træde i hans Sted ved Foredraget af de Materier der lettest kunne behandles af en Anden, efter behørig Anvisning fra hans Side, dog at for Lærestalten derved ingen ny Udgift forantediges.

Det er tidligere i Aarbogen (for 1839 S. 92 f.) berettet, at Lærestalten ifølge kongelig Resolution af 24de Maj 1839 blev givet en Bygningsubvidelse, hvortil blev optaget et Laan af 5000 Rbd. af den almindelige Skolefond. Hertil kan nu, ifølge en i 1841 indkommen Beretning føjes, at til bemeldte Bygningsforetagende i Virkeligheden medgik et Beløb af 724 Rbd., hvoraf imidlertid 494 Rbd. alene vedkomme Laboratorierne og Værkstederne for nogle for dem udførte Forbedringer, og blive at dække af deres normerede Indtægter; af det øvrige overskydende Beløb kunne 558 Rbd. dækkes ved den Anstaltens tilhørende Bankhestelse og Bankaktie af det tilkøbte, nu i Bygningen indlemmede, Hus i St. Pederstræde. Det øvrige maa efterhaanden dækkes ved Hjælp af Anstaltens løbende Indtægter.

Universitetets Legatvæsen vedkommende er i dette Aar følgende at berette:

1. Valkendorffs Kollegium har erholdt et Legat ved testamentarisk Disposition af forhenværende Kontroller ved den almindelige Enkekasse Jens Lind Skildsen, der afgik ved Døden den 26de Marts, hvilken i et den 28de Juni 1835 oprettet og den 14de April d. A. allernaadigst konfirmeret Testament havde bestemt, at 500 Rbd. Sølv skulde udsættes, og Renten nydes af en Datter, Johanne Marie Bay, af Testators afdøde Sødførendebarn Fuldmægtig Jens Lind Bay, saalænge hun lever, men Kapitalen efter hendes Død tilfalde Valkendorffs Kollegium.

Af Konsistorium blev truffet Foranstaltning til at Kapitalen er bleven indbetalt i Universitetets Kvæstur, mod at Renten derfra udbetales til fornævnte Johanne Marie Bay, der skal være gift med Strompevæver Timm i Viborg, saalænge hun lever.

Den i forrige Aargang omtalte Udvidelse af dette Kollegium ved Hjælp af den Estrupske Gave, ifølge kongelig Resolution af 17de Jan. 1840, har endnu ikke fundet Sted, da flere Aarsager foranledigede, at det bestemte Bortsalg af Kollegiets Bibliothek først i Løbet af dette Aars Sommer kunde blive iværksat. Forandringen af Bibliothekets hidtilværende Lokale var, saavidt vides, ved Aarets Udgang endnu ikke paabegyndt.

2. I Anledning af at Eforus for Ehlers' Kollegium, Professor Clausen, havde foreslaaet til Konsistoriums Bestemmelse, at Inspektorposten paa Kollegiet, som just var ledig, og som ifølge gammel Praxis tiltrædes efter Anciennitet, maatte forbeholdes de stipendienyende Alumner, tilkjendegav Konsistorium under 3die Juli Eforus, at det ikke skjønnede rettere, end at det efter den af ham citerede Bestemmelse i Kollegiets Regnskabsbog maa tilkomme ham at indsætte Inspektor, dog at dette skeer med Konsistorii Samtykke, og ansaaes det rettest, at der indtil videre ikke til Inspektor vælges Noget udenfor de stipendienyende Alumner.

Samme Kollegiums Eforus havde ved at fremsende den ene af Familierepresentanternes Denomination af en Studerende af mosaisk Tro til en ledigværende Alumneplads, med Hensyn til at Kollegiets Fundats, endskjønt dens Ord kun fordrer en vis historisk Kundskab om principia religionis orthodoxæ, dog forudsætter Alumner af den kristelige Religion og evangelisk-lutherske Konfession, henstillet til Konsistorium om der, saafremt man ikke ansaae sig beføjet til at følge den liberalere Anvendelse af Fundatsens Bestemmelse, maatte findes Anledning til at andrage paa en dertil sigtende Modifikation af Fundatsen. I denne Anledning tilkjendegav Konsistorium Eforus under ovennævnte Datum, at Konsistorium ansaae det rettest, at Denominator gjordes opmærksom paa den citerede Bestemmelse af Fundatsen for Ehlers' Kollegium, hvorefter det, naar samme tillige sammenholdes med Universitetets Fundats af 7de Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 6, maa antages, at en Studerende af den mosaiske Tro's bekjendelse ikke kan erholde Plads som Alumnus paa Kollegiet.

3. Det Bingske Legat. Angaaende Størrelsen af dette Legats enkelte Afdelinger, Renternes Anvendelse, m. m., har Konsistorium, efter den nylig tiltraadte ny Eforus Professor Scheels Forslag, i Henhold til Fundatsens Bestemmelser og efter de med Legatet foregaaede Forandringer, fastsat nærmere Regler.

Dette Legats Underafdelinger, efterat de i Fundatsen (af 11te Maj 1749 se Hoffmann I S. 230—34) nævnte Brødreborns og disses Børns Ret til at nyde visse Andele af Renterne er ophørt, ere følgende:

a. Professorernes Distributs er ved Fundatsens § 2 tillagt Renten af 2000 Rbd. Kroner; hertil var hidtil udbetalt aarlig 73 Rbd. 16 Sk.

b. Til 10 Husarme har Fund. § 13 bestemt Renten af 4000 Rbd. Kroner, nemlig for hver 16 Rbd. til Husleje; hidtil var udbetalt 10 Husarme aarlig 141 Rbd. 64 Sk., eller til hver 14 Rbd. 16 Sk.

c. Fundatsens § 14 henlagde til Regensalumner Renten af 4000 Rbd. Kroner, saa at hver faaer 20 Rbd. aarlig. Hidtil havde til 12 Regensalumner været udbetalt 20 Rbd. hver, ialt aarlig 240 Rbd. Forøgelsen af denne Afbetaling var grundet i Bestemmelsen i § 21 (se nedenfor).

d. Ved Fundatsens § 15 og 16 var til at kjøbe 6 Pladser i Bartov bestemt 4000 Rbd. Kroner eller 4250 Rbd. Kurant, og det Dverfud som maatte erholdes, skulde anvendes til derfor i Tiden at oprette flere Senge i Bartov. De

ommeldte 6 Pladser bleve kjøbt i Karene 1771 og 72 for 4200 Rd. Kur. Og da det Djemed at oprette flere Senge ikke lod sig opnaae med et Dverfsud af 50 Rd., bestemte Konsistorium under 6te Aug. 1772, at der istedet derfor skulde udbetales en liden aarlig Understøttelse til en af de Personer som bleve indlagte paa de Bingske Senge. En saadan Understøttelse blev dog, saavidt af Regnskabsbøgerne kan sees, ingenfinde udbetalt førend i Maret 1812—13, efterat Direktionen, paa Konsistorii Indstilling, under 30te Oktbr. 1812 havde bestemt, at der til de Personer som indlægges paa de Bingske Pladser i Bartov kunde udbetales en ugentlig Understøttelse af 24 Sk. à 2 Mk. Dverensstemmende hermed erholder nu ethvert af Lemmerne paa Bingske Senge ugentlig 24 Sk., ligesom Konsistorium i 1830 desuden havde tillagt et Lem udenfor disse Pladser en lige Understøttelse. Denne hele Udgift udgjør aarlig omtrent 91 Rbd. Hertil var naturligtvis Renten af de ved Kjøbet besparede 50 Rd. aldeles utilstrækkelig, men skjønt intet ved Fundatsen er bestemt til denne Udgift, er dog neppe derved nogen af Legatets øvrige Afdelinger bleven forurettet. Da nemlig Stifterens Husholderesse, Karen Mørk, som saalænge hun levede skulde nyde Renten af de 4000 Rd. Kroner som vare bestemte til Kjøbet af Sengene i Bartov, døde i 1771, bleve ej alene de ovennævnte 50 Rd. tilovers ved Pladsernes Kjøb, men fra den Tid sparede ogsaa Universitetet 50 Rd. aarlig, som ifølge Kodici af 8de Juni 1751 § 3 bleve udbetalte Karen Mørk til en Pige. Desuden erholdt Universitetet i Stifterens Bo udlagt en Obligation stor 1000 Rd. paa en Generallojtnant Pleszen, af hvilken Sum efterhaanden indkom Noget, saavidt af Regnskabsbogen kan skjønnes 426½ Rd. Da der nu i Fundatsen ikke indeholdes nogen særlig Bestemmelse angaaende Anvendelsen enten af sidstnævnte Fordring, eller af de i Kodici af 8de Juni 1751 § 3 nævnte 50 Rd. aarlig, og i lang Tid ingen Anvendelse af disse Penge havde fundet Sted, hvorved en Kapital var indvundet der var voret ved sine egne Renter, kunde det vel antages, at Universitetet idetmindste for største Delen derved var bleven istand til at udrede den omhandlede Understøttelse til Lemmerne paa de Bingske Senge, og der var saaledes neppe tilstrækkelig Anledning til at foretage nogen Forandring i den Bestemmelse som i saa Henseende var taget, uden forsaavidt, at uidentvilt dog ingen Understøttelse burde gives Lemmer der ej ligge paa de Bingske Senge, og at derfor den ovennævnte Understøttelse til et 7de Bartovlem efter Vedkommendes Afgang burde ophøre, hvorved for denne Afdeling vilde spares omtrent 13 Rbd. aarlig.

e. Til syge Studenter, til hvilke Fundatsens § 17 havde bestemt 2000 Rd. Kroner, var i de sidste 10 Aar udbetalt i Gjennemsnit aarlig 142 Rbd.; Forøgelsen var en Folge af Bestemmelsen i Fund. § 21.

f. Legatets Eforus nyder aarlig 50 Rbd.; Fundatsens § 20 har tillagt ham 50 Rd. Kroner om Maret.

g. Til 3 Enker efter Professorer var hidtil aarlig udbetalt 108 Rbd., en Trediedel til hver, til hvilken Udgift det Fornødne var indvundet ifølge Bestemmelsen i § 21.

h. Familielegatet. Fundatsens 21de § bestemte, at naar Renterne af det halve Bo's Midler for Stifterens Brødreborn og Børn efter forefætrene Lars Forløb (§ 4—9) vare henfaldne til Universitetet, da skulde den halve Kapitals Rente blive forbeholdt Fattige af hans Brødreborns Descendenter til nødvendig Brug indtil 4de Led inkl., den anden halve Del til Universitetets fattige Enker, Syge og Senge-

liggende. Brødrebornenes Ret til det halve Bo's Midler eller 18000 Rbd. Kroner er forlængst ophørt, og fra den Tid af ere Renterne, overensstemmende med § 21, delte saaledes, at den halve Del, eller Renten af 9000 Rbd. Kroner, er forbeholdt Trængende af Stifterens Brødreborns Descendenter indtil 4de Led inkl., og udgjør det nuværende saakaldte Familielegat, og at den anden halve Del tilfalder Universitetets fattige Enker, Studenter og Syge. Da den første Del af Kapitalen hjemfaldt til Universitetet, bestemte Konsistorium under 13de Jan. 1768, at de Renter som Universitetet kom til at nyde godt af, skulde deles i 3 lige Dele mellem Professorensker, Regensalunner og syge Studenter.

For Størrelsen af de forskjellige Afdelingers Kapitaler var indtil de senere Aar ført særskilt Regnskab i Legatprotokollen, hvilket imidlertid syntes mindre nødvendigt, undtagen med Hensyn til Familielegatet. Hvad dette derimod angaaer, er det, saalænge Familiens Ret til samme vedvarer, vigtigt at vide dets Størrelse til enhver Tid, for at det derefter kan afgjøres, hvormed det kan udbetales til Familien. Efter Fundatsen udgjorde det nuværende Familielegat, eller den halve Del af det oprindelige, 9000 Rbd. Kroner eller 9562 Rbd. 48 Sk. Kurant, men var ved Dplæg af Renter indtil 30te Juni 1807 voret til 10534 Rbd. 61½ Sk. Kur. Efter alle de med Legaterne senere foregaaede Forandringer, ved Omskrivning, Renteoplæg og Omskrivningens Omregulering, kunde Familielegatet, ifølge en nøjagtigen opgjort Beregning, antages nu at udgjøre 11800 Rbd. med en aarlig Renteindtægt af 472 Rbd. Desuden havde denne Afdeling en Beholdning af ikke forbrugte Renter af 818 Rbd. 39 Sk.

Da det Bingske Legat bestandig har haft større Indtægter end der har været nødvendigt for at bestride samtlige i Fundatsen bestemte Udgifter, har der efterhaanden dannet sig et eget Overskud, som er gjort rentebærende under Navn af Legatets Overskudskapital. Hvorledes denne Kapital for en stor Del er bleven til, er bleven oplyst ovenfor under Nr. 4, da det er af den at Understøttelsen til Lemmerne i Bartov er taget. Den blev i ældre Tider forøget fornemmelig ved dens egne Renter, men i senere Tid ogsaa ved Besparelser fra Legatets øvrige Afdelinger, især Sygelegatet, og udgjorde ved Udgangen af Aaret 1824 4237 Rbd. 9 Sk. S. B. Af Renterne ere udredede, foruden enkelte Tilskud til de andre Afdelinger naar disse have behovet saadant, og Understøttelsen til Lemmerne i Bartov, Administrationsomkostningerne, $\frac{1}{3}$ og senere $\frac{1}{4}$ Procent til Universitetskontoret. Disse Administrationsomkostninger kunne for Familielegatets Vedkommende ikke udredes af dette, da det ifølge Fundatsen ikke maa besværes med nogen Last, og Konsistorium havde ogsaa forlængst bifaldet, at heller ikke de øvrige enkelte Afdelinger skulde bidrage til bemeldte Omkostninger, men at disse skulde udredes af Legatets Overskud, for at de fundatsmæssige Udbetalinger kunde skee uden Affortning. Denne Bestemmelse burde uden tvivl fremdeles blive ved Magt. Derimod var det neppe nødvendigt at føre noget eget Regnskab for Overskudskapitalens Størrelse, hvilket i de senere Aaringer heller ikke var skeet. Endmindre burde, efter Efori Skjøn, noget Overskud vedblive at akkumuleres, da Legatet ikke er bestemt til at vore, men dets hele Indtægt bør anvendes til de i Fundatsen angivne Djemed.

Under Forudsætning af at den ovenfor angivne Størrelse for Familielegatet billiges, og at de Udbetalinger som have en fundatsmæssig Størrelse ikke formindskes ved Bidrag til Kvartprocenten, fremsatte Eforus følgende Forslag til den fremtidige

Anvendelse af det Bingske Legats Renter, som, Kvartprocenten fraregnet, herefter udgjøre 1455 Rbd. aarlig.

Nogle af Legatets Udbetalinger ere bestemte til en vis Sum i Kroner eller til Renten af en vis i denne Myntfort ansat Kapital. Disse Udbetalinger burde formentligen gaae over til Rigsbankpenge Daler for Daler, uden Hensyn til Forskjellen mellem Kroner og Kurant; thi det Beløb som Kroner udgjorde mere end Kurant, tabtes ganske ved Omstrikingen efter Fr. 5te Jan. 1813, og blev ingenlunde igjen indvundet ved den Godtgjorelse som Legatet erholdt i 1836 for det for stort ansatte Tab; desuden vilde Agio for Kroner ikke kunne erstattes uden ved Hjelp af Overskudskapitalen, men denne vilde ikke være tilstrækkelig til at erstatte Legatets samtlige Afdelinger det Tab som ledes ved Pengeforandringen i 1813, især naar denne Overskudskapital skulde vedblive at bære de Byrder som ere samme paalagte; hertil kommer, at de enkelte Afdelinger, naar Familielegatet alene undtages, ikke have nogen Ret til at fordre sig fritagne for at udrede Bidrag til Universitetskontorets Kvartprocent, men naar denne vedbliver som hidtil at udredes af Legatets indvundne Overskud, opvejes derved Forskjellen mellem Kurant og Kroner, denne Agio beregnet overensstemmende med Fr. 23de Novbr. 1737.

Eforus forment paa Grund af Foranferte:

at der i Medfør af Fundatsens § 2 bør udredes til Professorernes Distributs den fulde Rente, 4 pCt., af 2000 Rbd. Sølv aarlig;

at der ifølge § 13 bør tillægges Husarme Renten, 4 pCt., af 4000 Rbd. Sølv, saa at 10 saadanne Husarme komme til at nyde hver 16 Rbd. Sølv aarlig, istedetfor nu 14 Rbd. 16 Sk.;

at Stipendiet til Regensalumner bør, overensstemmende med § 14, ansættes til 20 Rbd. Sølv aarlig for hver, og

at Honoraret til Eforus i Henhold til Fundatsens § 20 bør bestemmes til 50 Rbd. Sølv om Aaret.

Som ovenfor under h. bemærket, er til Universitetets Nytte hjemfalden den halve Del af de Renter som Stifterens Brødreborn og i visse Aar disses Born tidligere have oppebaaret, og disse hjemfaldne Renter ere, overensstemmende med Konfiskorii Resolution af 13de Januar 1768, delte lige mellem Professorers Enker, Regensalumner og syge Studenter. Den hjemfaldne Kapital udgjorde 9000 Rd. Kroner, og det Bingske Legats i Kvæsturen nu indestaaende Kapital var stor nok til deraf at udlægge for bemeldte 9000 Rd. Kroner 9000 Rbd. Sølv. Ifølge heraf vilde kunne uddeles

til Professorenker den fulde Rente, 4 pCt., af en Trebiedel eller 3000 Rbd. Sølv med 120 Rbd., som naar dette Stipendium ligesom hidtil deles lige mellem 3 Enker, giver for hver 40 Rbd. aarlig istedetfor de i den senere Tid oppebaarne 36 Rbd.

til Studenter 280 Rbd. eller Renten 4 pCt. af 7000 Rbd., nemlig 4000 Rbd. ifølge Fundatsen § 14, hvortil kommer 3000 Rbd. af den fra Familielegatet hjemfaldne Kapital, hvilken Rente, naar hver Stipendiarius i Medhold af § 14 skal have 20 Rbd. aarlig, bliver at dele mellem 14 Stipendiariet, og

til syge Studenter 200 Rbd. Sølvs aarlig, eller Renten 4 pC. af 5000 Rbd., nemlig af 2000 Rbd. ifølge Fundatsens § 17, og af 3000 Rbd. af den fra Familielegatet hjemfaldne Kapital.

Hvad det almindelige Stipendium til Studenter angaaer, bemærkede Eforus, at dette ifølge Fundatsens § 14 og Konsistorii Resolution af 13de Jan. 1768 hidtil var uddelt alene til Regensalunner, men at § 14 ifkun forbeholder Studenter paa Regensen Renten af 4000 Rbd., og at § 21, paa hvis Bestemmelser det ovenansførte Tillæg af 3000 Rbd. grunder sig, nævner Studenter ialmindelighed. Da der nu for Tiden gives en stor Mængde trængende Studenter som ikke have Plads paa Regensen, henstillede Eforus til Konsistoriums Afgjørelse, om det ikke maatte ansees hensigtsvarende, at idetmindste nogle af de ny Stipendieportioner, der ere eller blive oprettede af den hjemfaldne Kapital, uddeltes til Studenter som ikke behøvede at være Regensalunner. Da 4000 Rbd. paa Stifterens Tid gav 10 Portioner, men nu ifkun giver 8 Portioner, kunde man maaffe, for saavidt mulig at holde sig til Stifterens Bestemmelse og for ikke ganske at betage Regensalunnerne den Gunst som er samme tillagt ved Konsistorii Resolution af 13de Jan. 1768, bestemme at Regensens Alumner skulle have udelukkende Udgang til 10 Portioner, og at de øvrige Portioner kunne søges ogsaa af andre Studenter.

Til syge Studenter have i de sidste 10 Aar i Gjennemsnit været udredede omtrent 142 Rbd. aarlig. Deraf er først betalt Medicinregning for samtlige Regensalunner, og for saadanne andre fattige Studenter som paa deres Recepter have af Eforus faaet paategnet Anvisning om Betaling af det Bingfle Sygelegat, hvilken Anvendelse uidentvivel burde ansees som hensigtsmæssig og derfor vedblive. Dernæst var til en antagen Læge betalt i halvaarligt Honorar 1 Rbd. for hver af ham behandlet fattig Student der ikke har Bolig paa Regensen; thi for Regensalunnernes Vedkommende lønnes en egen Læge af Kommunitetet. Endelig havde af den øvrige Rente været uddelte til fattige syge Studenter smaa Understøttelser, sædvanligvis paa 3 eller 4 Rbd. Disse Understøttelser have været aldeles utilstrækkelige til Djemedet og vilde nu ogsaa kunne forhøjes naar Sygelegatets Indtægter bleve 200 Rbd. om Aaret. Desuden havde den Omstændighed, at man i Aarets Løb ikke har vidst, hvormegret Apothekets Regning og Lægens Honorar vilde udgjøre, medført, at i andre Understøttelser til syge Studenter end ikke er udbetalt saameget som Legatet har kunnet afholde; thi da det ikke kan forlanges, at Eforus skal staae i Forskud, vil han af Forsigtighed indeholde saameget, at Legatet næsten altid faaer Overskud. Denne Mangel kunde formentligen bedst afhjelpes saaledes, at i hvert Aar anvendes i Understøttelser til syge Studenter ordentligvis saameget som Sygelegatets aarlige Indtægt udgjør efter Fradrag af Beløbet af Apothekets og Lægens Regning for det forrige Aar, hvorved hvert Aars Indtægt altsaa vilde blive anvendt til at betale i det samme Aar Medicinregning og Lægens Honorar, og i det følgende Aar Pengeunderstøttelser til syge Studenter. Uden en saadan Fremgangsmaade have desuden i den første Halvdel af hvert Aar ingen Beholdning hvorefter Understøttelser til syge Studenter kunne udredes. Imidlertid forstaaer det sig, at der ingensinde bør udgives mere end Djemedet fordrer, og at der derfor i gode Aar kan samles et Overskud, som kan benyttes i saadanne Aar da Sygdom er mere herskende.

Med Hensyn til Fordelingen af den fra Familielegatet indbundne Kapital mellem Universitetets Enker, syge Studenter og andre Studenter, bemærkede Eforus, at denne Fordeling kun er gjeldende for den Kapital som allerede er indbunden, men ikke nødvendigvis behøver at følges i Henseende til Familielegatets øvrige Kapital naar denne i Tiden ligeledes ganske er hjemfalden til Universitetet, da angaaende denne ikkun er bestemt i Fundatsen § 3, at „den bliver ved Universitet, hvortil dens Rente bliver til gudeligt Brug anvendt.“

Til at afholde samtlige ovenomhandlede Udbetalinger var Legatets nuværende Renteindtægt tilstrækkelig, og denne vilde endda give et Overskud af 2 Rbd. aarlig. Eforus indstillede i Henhold til alt Foranførte til Konjistorium:

at Familielegatets Størrelse for Tiden ansættes til en rentebærende Kapital af 11800 Rbd. Sølv og en Beholdning af 818 Rbd. 39 Sk.;

at til Professorernes Distributs udbetales aarlig 80 Rbd. Sølv;

at for Studenter bestemmes 14 Stipendieportioner hver til 20 Rbd. Sølv aarlig, hvorhos uddades Resolution for, hvormange af disse Portioner skulle være forbeholdne udelukkende for Regensalumner;

at for syge Studenter bestemmes 200 Rbd. Sølv aarlig;

at til Universitetets fattige Enker udbetales aarlig 120 Rbd. Sølv, der deles lige mellem tre Enker;

at til Husarme udredes aarlig 160 Rbd., der deles lige mellem 10 saadanne Fattige;

at de paa de Bingske Pladser i Bartov indlagte Lemmer erholde af Legatet udbetalt hver en ugentlig Understøttelse af 24 Sk., men at derimod den lige Understøttelse som nu for Tiden er tillagt et 7de Bartovlem, bortfalder naar den Person som nyder den afgaaer;

at Honoraret for Eforus udbetales med 50 Rbd. Sølv aarlig, og

at $\frac{1}{4}$ Procent Afgiften til Universitetskontoret udredes forlods af Legatkapitalens Renter, uden at de falde nogen af fornævnte Afdelinger til Byrde.

Under Forudsætning af en saadan Fordeling vilde Legatets nuværende Udgifter blive:

1. til Fattige af Stifterens Familie*) aarlig . . .	472 Rbd.
2. — Professorernes Distributs	80 —
3. — 14 Studenter	280 —
4. — syge Studenter	200 —
5. — Universitetets fattige Enker	120 —
6. — Husarme	160 —
7. — Lemmer i Bartov omtrent	91 —
8. — Eforus	50 —
9. — Universitetskontorets $\frac{1}{4}$ Procent	97 —

Summa 1550 Rbd.

Da Kapitalen er 38800 Rbd. og Renten heraf udgjør 1552 —

bliver indtil videre et aarligt Overskud af 2 Rbd.

*) Denne Afdelings Renter uddeltes i forrige Aar til 8 Personer i Norge og 5 i Danmark.

Ved Skrivelse af 14de Juli tilkjendegav Konsistorium Eforus, at det bifaldt samtlige foranstaaende Indstilliger, saaledes at af de for Studenter nu bestemte 14 Stipendieportioner 10 Portioner udelukkende forbeholdes Regensalummer.

Samme Legats Eforus havde, ved at fremsende til Konsistorium endel Ansøgninger om ledige Portioner af Legatet for Studerende, bemærket, at Stipendiarierne til Bings Legat ere fra Legatets ældste Tid udnævnte af Eforus, uden at Udnævnelsen er bleven bekræftet af Konsistorium, og at dette under 17de Marts 1824 har resolveret, at der med Hensyn til Udnævnelsen skal forholdes som hidtil. Og Eforus udbad sig i denne Anledning Konsistoriums Bestemmelse for, hvilken Regel i denne Henseende der skal følges i Fremtiden.

Konsistorium svarede herpaa ved Skrivelse af 14de Juli, at der i den omspurgte Henseende vil være at forholde overensstemmende med Legatets Fundats, saaledes at Eforus foreslaaer Candidatos Stipendii til Konsistorii Approbation.

4. Det Birkerodske Legat. Ogsaa dette Legats forskjellige Anvendelser ere ved en Bestemmelse af Konsistorium, ifølge Forslag fra den ny Eforus Professor Scharling, bragte i nøjere Overensstemmelse med Fundatserne, end Tilfældet havde været i de senere Aar.

Dette, under Universitetet efter kongelig Befaling af 8de Oktbr. 1728 indtagne, Legat bestaaer egentlig af følgende 5 Afdelinger:

Nr. 1. Et Legat for tvende værdige og trængende Studerende, først af Testators Familie, siden ogsaa andre. De ældste af de Birkeroders Familie udnævner Stipendiarierne, som indskrives og nyde det efter det Senium som Inscriptionen medfører. Skulde Ingen være indskreven, udvælge samtlige Assessores Consistorii ved fleste Vota de Personer som de eragte mest skikkelige og Hjælp behøvende. „Naar Kapitalen (oprindelig 600 Rd. Kroner) med Rente og Rentens Rente er opløben til den Summa 1250 Rd. Kroner“ — hedder det i Fundatsen af 11te Decbr. 1728 § 1 — „skal Eforus aarlig til hver St. Hans Dag af Renten uddele til tvende skikkelige og fattige Studiosis, til hver af dem 12 Rd. 3 Mk., item til hver Martini 12 Rd. 3 Mk., som gjør ialt aarlig 50 Rd., som enhver Studiosus maa nyde udi 4 Aar tillige; saa tager og Eforus selv paa den Tid aarligen for sin Omhu og Umage 5 Rd. Den øvrige Rente uddele Assessores Consistoriales efter egen Behag til en fattig syg Studenter.“ Da Renten af 1250 Rd. à 5 pCt. er 62½ Rd., vilde der altsaa til sidstnævnte Uddeling blive 7½ Rd.

Nr. 2. Et Legat for 2 eller 3 Personer af den Birkerodske Familie (som i Tiden henfalder til tvende Studenter). Den ældste Birkerod udnævner. „Naar Kapitalen“ — Fund. § 2, 4 — „har opnaaet den Størrelse 1200 Rd., da skal Renten af 1000 Rd. komme Familien tilgode, Renten af 100 Eforus, og Renten af 100 Rd. aarlig, efter Professorum Consistorialium gode Behag, en fattig sengeliggende Studenter.“ Renten 5 pCt. af de her nævnte Summer vare resp. 50, 5 og 5 Rbd.

Nr. 3. Et Legat paa 500 Rd. Kroner til 6 fattige Disciple ved Frue Kirkes danske Skole. Ifølge Fundatsen skal Renten af denne Sum, beregnet til 25 Rd., anvendes til at kjøbe Brød (7 Sk. ugentlig for hver) til 3 fattige Dreng og 3 fattige Piger ved bemeldte Skole, og hvad der bliver tilovers af denne Rente, beregnet til 2 Rd. 24 Sk., skal anvendes til Pengegaver à 6 Sk. paa forskellige

Højtidsaftener til de ſamme Børn. Uddelingen er overladt til vedkommende Sognepræſts Forſorg.

Nr. 4. Et Legat paa 300 Rbd. Kroner til Trinitatis Kirkes Fattigſkole. Ifølge Fundatſen ſkal af de 15 Rbd. aarlige Renter 13 anvendes til at kjøbe Klæder for til tvende fattige Drengede ved hin Skole under 14 Aar gamle, ſaa at hver af dem i to Aar faaer aarlig 6 Rbd. 3 Mk. De 2 Rbd. ſom blive tilbage ſkal Sognepræſten have Magt til at uddele til fire andre flittige og ſikkelige Skoledrengede. Til Legatet ſelv udnævner den ældſte Birkerød, i andet Tilfælde Sognepræſten.

Nr. 5. Et Legat til 6 Fattige ved Trinitatis Kirke. Ifølge Fundatſen ſkulle, naar Kapitalen er opløben til 900 Rbd. Kroner, 6 fattige Mænd og Kvinder, eller ogſaa forældreloſe Drengede og Piger under 12 Aar, ved ovennævnte Menighed paa Nytaarsdag efter Højmeſſe hos Sognepræſten modtage hver 6 Rbd. Den ældſte Birkerød udnævner, i andet Tilfælde ſkal den af Profefſorerne ſom er Procurator templi, og Sognepræſten til Trinitatis Kirke, have Magt og Ret til at udnævne de Fattige. Af de øvrige 9 Rbd. ſom blive tilbage af de 45 Rbd. Rente, ſkulle 2 Rbd. overlades til Sognepræſtens egen Diſpoſition at uddele til Fattige; 4 Rbd. tillægges Eforus for hans Adminiſtration, og 3 Rbd. Procurator templi for Trinitatis Kirke for at have Indſeende med ſal. Birkerøds og Forfædres enefte Begravelſesſted der ſammefteds.

Anvendelſen af de Birkerødſke Legater havde i de ſidſte Aar ikke været aldeles ſtemmende med Fundatſens Beſtemmelſer, idet der havde været uddelt:

1. til 2 Studerende af Familien ſom fundatſmæssig ſkulde have	50 Rbd.	50 Rbd.
2. — 2 Trængende af Familien	50 —	50 —
3. — Frue Sogns Fattigſkole	25 —	24 —
4. — Trinitatis Sogns Fattigſkole og Fattige	53 —	52 —
5. — Eforus	14 —	18 —
6. — Procurator templi	3 —	—
7. — ſyge Studenter	12½ —	20 ell. 24

207½ Rbd. 214 Rbd.

At der var beregnet 18 Rbd. til Eforus iſtedetfor de i Fundatſen beſtemte 14 Rbd., hidrørte formodentlig fra den Tid da Eforus tillige var Procurator templi, og ſaaledes havde beholdt de denne til Gravſtedets Vedligeholdelſe tillagte 3 Rbd. Legatets nuværende Størrelſe var 6505 Rbd.*), foruden en Beholdning af 29 Rbd. 18 Sk. og et Tilgodehavende af 55 Rbd. 92 Sk.

Efter Eforus' Indſtillinger, bifaldt Konſiſtorium ved ſkrivelſe til ham af 24de Febr., at der i Henſeende til den fremtidige Fordeling af de Birkerødſke Legater forholdeſes paa den nyſnævnte med Fundatſen overensſtemmende Maade, ſaaledes: at af de til Trinitatis Fattigſkole og Fattige beſtemte 53 Rbd. blive 15 Rbd. at udrede til Trinitatis Kirkes Fattigſkole og, overensſtemmende med Fundatſen af 11te Decbr. 1728, at anvende til Klædningsſtykker til 6 Drengede, ſom Sognepræſten udnævner; 36 Rbd. at anvende til 6 Fattige af Trinitatis Menighed, ſom Sognepræſten og Procurator templi udnævne, og til hvem Præſten uddeler denne Hjælp, og 2 Rbd. at udbetale til Sognepræſten ved bemeldte Menighed, for efter hans egen Diſpoſition

*) I 1837, efter den af Kongen approberede Fortegnelse, 6292 Rbd. 6 Sk.

at uddelles til Fattige, at der til syge Studerende bliver at anvende 12½ Rbd. i to Portioner, til 7½ og 5 Rbd., samt at det Doverskud der bliver tilbage efter den foreslaaede Fordeling af de aarlige Renter, fordeles paa samtlige Stipendier efter disses forskellige Størrelse.*)

Fremdeles bifaldt Konsistorium, at der ikke affordres vedkommende Kirkers Sognepræster særlige Bevisligheder for Anvendelsen af de til dem udbetalte Renter, hvorimod de af Eforus bør gjøres bekendte med Fundatsens Bestemmelse i Henseende til Anvendelsen. Konsistorium tilføiede, at Procurator templi, der beholder de ham tillagte 3 Rbd., mundtlig i Konsistorium var anmodet om at søge Oplysning om det Birkerodske Begravelsessted, som det efter Fundatsen paaligger ham at have Indsende med, at der, efter hvad Rektor havde oplyst, ikke fandtes Nogen at være indskrevet til at nyde Legatet for de tvende Studerende, og at det ikke vides, hvorvidt der er Nogen af den Birkerodske Familie tilbage som kan gøre Fordring paa de Rettigheder der i Fundatserne ere tillagte „den ældste Birkerod“.

5. Det *Hurtigkarlske* Legat. I Anledning af at dette Legat, som i forrige Aargang berettet, for en væsentlig Del er traadt i Virksomhed, udbad Eforus Professor Larsen sig Konsistoriums Bestemmelse angaaende forskellige Spørgsmaal der kunde opkastes med Hensyn til Forstaaelsen af Fundatsens § 11**), der indeholder Bestemmelserne angaaende Legatet til Bøgers Indkjøb til trængende Studerende, hvilke nu skulde bringes i Anvendelse:

a. angaaende Udtrykket „de nødvendige Bøger“ kunde der spørges: 1. om den Understøttelse der gives, kan bestaae i enkelte Dele af større Værker, som mangle de Ansøgende og som disse derfor især ønske sig. Efter Eforus' Eksempel kunde der efter Fundatsen Intet herfor være til Hinder; 2. om de Bøger der bevilges de Vedkommende skulle leveres dem indbundne, eller om det er tilstrækkeligt, at de ere indheftede i stift Omflag. Det vilde vistnok være det anstændigste og hensigtsmæssigste, at ialmindelighed Bøgerne leveres indbundne, men ligesom saadant dog ikke fordres ved Fundatsens Udtryk, saaledes vil der vel ogsaa undertiden kunne være Anledning til at gjøre Undtagelse fra Regelen, navnlig hvis Spørgsmaalet Nr. 1 besvares bekræftende; 3. om Bøgerne altid skulle være ny, eller om ogsaa brugte Bøger kunne leveres, naar de ere i komplet og anstændig Tilstand; det kunde uden tvivl meget vel bestaae med Fundatsen, at stundom ogsaa brugte Bøger under de anførte Betingelser tages hos en antikvarisk Boghandler, naar en antagelig Besparelse derved kan opnaaes; 4. endelig antog Eforus, at Udtrykket „de nødvendige Bøger“ ikke er at forstaae absolut, men relativt til hver enkelt Studerendes Fornødenhed, som især betinges ved, hvad han allerede af Bøger maatte være i Besiddelse af.

b. Med Hensyn til Fundatsens Forskrift, at Konsistorium, efter Forslag af Eforus, bestemmer, hvem der skal nyde Understøttelse i fornævnte Djiemed og hvor meget, og efter saadan Bestemmelse af Konsistorium anskaffer Eforus de fornødne Bøger osv., kunde der spørges, om dette er saaledes at forstaae, at Konsistorium

*) Da Renten 4 pCt. af Legatets ovennævnte Størrelse 6505 Rbd. udgjør 260 Rbd. 19 Sk., eller med Fradrag af Kvartprocenten 16 Rbd. 25 Sk., 243 Rbd. 90 Sk., vil der saaledes foruden den ovennævnte fundatsmæssige Uddeling af 207½ Rbd. have et Doverskud af 36 Rbd. 42 Sk. aarlig.

**) Fundatsens findes i Akad. Tdb. II S. 251—57.

specielt skal bestemme, hvilke Bøger der skulle tildeles enhver Enkelt hvem Understøttelsen forundes, eller saaledes, at Konsistorium blot skal bestemme det Beløb i Penge (hvor meget) der i fornævnte Djemed bør tilstaaes Vedkommende, og at Eforus derefter har at sørge for dette Beløbs behørig Anvendelse ved at indkjøbe de fornødne Bøger m. v. Det sidste Alternativ syntes bedst at stemme med Fundatsens Ord, og samme turde vel ogsaa ialmindelighed efter Forholdets Natur være det rigtigste, men det medførte den Vanskelighed, at den Sum der maatte anvendes til Fordel for enhver Vedkommende da ikke kunde fastsættes aldeles bestemt, men kun omtrentlig, nogle Rbd. mere eller mindre, saaledes som det først ved Anvendelsen nærmere kunde reguleres.

Ved Skrivelse af 3die Februar tilkjendegav Konsistorium i denne Anledning Eforus, at det bifaldt hans ovennævnte Ytringer om Legatet ialmindelighed.

6. Det Thottste Rejselegat. Da der om den i Decbr. Termin ledige Portion af dette ikke, efter skeet Dypslag, var indkommet nogen Ansøgning, bifaldt Konsistorium, efter Eforus' Forslag, at Summen indbetaltes i Kvæsturen til Kapitalens Forøgelse.

7. Med Hensyn til Eforierne for de enkelte Legater er i 1841 alene foregaaet den Forandring, at Professor Ugreen-Ussing er af Konsistorium under 15de Decbr. udnævnt til Eforus for det Lilliendalske Legat fra 1ste Jan. 1842 at regne, istedet for Professor Sibbern, som havde begjært sig fritaget.

For altid at kunne have en Oversigt over, hvilken og hvor stor Understøttelse enhver Studerende nyder, og til enhver Tid strax at kunne faae Oplysning herom for ved Uddelingen af Legater at kunne tage Hensyn dertil, havde det theologiske Fakultet i en Skrivelse til Konsistorium foreslaaet, at der maatte foranstaltes affattede skematiske Fortegnelser over de Studerende som til enhver Tid nyde Understøttelser af de forskjellige akademiske Stipendier.

Det vilde, efter hvad Fakultetet yttrede, for at opnaae hint Djemed, være nødvendigt at tilvejebringe en alfabetisk Fortegnelse over vedkommende Studerende, med Angivelse af de Stipendia hvorfra de have Understøttelse, dennes aarlige Beløb, samt det respektive Studium, og Længden af den Tid i hvilken enhver Vedkommende dels allerede har oppebaaret ethvert enkelt Stipendium, dels endnu kan nyde det; de Legater som kun tildeles engang for alle, burde anføres naar de ere tildelte i Løbet af det nærmest foregaaende Halvaar. Da Kommunitetsstipendiet med Hensyn til Alumnernes Antal er saa betydeligt fremfor alle de øvrige, og det desaaarsag maa betragtes som den vigtigste akademiske Understøttelse, vilde det maasse være hensigtsmæssigt at have en særskilt Fortegnelse over dets, tilligemed Regensens, Alumner, og en for alle øvrige Legater, ved hvilken Deling Arbejdet vilde lettes og Fortegnelserne bedre kunne tilvejebringes paa de efter Djemedet hensigtsmæssigste Tider.

Det vilde dernæst, for at kunne opnaae den tilbørlige Fuldstændighed og Nøjagtighed, være nødvendigt, at de forskjellige Legaters Bestyrere eller Eforer, hver for sit Vedkommende, meddele Fortegnelse over de respektive Stipendiarier, af hvilke da den forannævnte Generalfortegnelse vilde blive at sammensætte. Skjønt det vel og kunde have sin Nytte og Interesse at have en — enten alfabetisk eller efter visse Inddelingsprinciper ordnet — fuldstændig Fortegnelse over alle akademiske Stipendia, vilde dog det omhandlede Djemed bedre og med mindre Ulejlighed kunne opnaaes ved at ind-

rette Skemata hvorpaa de Profesorer som ere Efori for et eller flere Legater, anføre disse tilligemed deres Beløb, Tiden hvori de kunne nydes, de hvertidige Stipendiarii, deres Studium og Tiden naar de ere udnævnte. For Fuldstændigheds Skyld syntes det ogsaa at burde anføres, hvem der bortgiver ethvert Stipendium. Disse Efori-Skemata burde da numereres, s. Ex. efter den alfabetiske Følge af Eforenes Navne, og paa Generalfortegnelsen over Stipendiarii burde der ved tilsvarende Numere henvises til dem.

Disse Fortegnelser maatte forfattes halvaarligt, og med Hensyn til at Kommunitetsstipendiet uddeles i Løbet af Maj og November Maaneder, maatte de være færdige i Begyndelsen af disse, eller bestemtere inden Udgangen af April og Oktober Maaneder. Fortegnelsen over Kommunitetets og Regensens Alumner vilde derimod først kunne tilvejebringes ved Maj og November Maaneders Udgang; ogsaa af denne Grund vilde det derfor være hensigtsmæssigt, som ovenfor nævnt, at holde denne Fortegnelse særskilt fra de øvrige Legater. I Mellemtiden mellem de tvende halvaarlige Terminer foregaae vel af og til flere Forandringer, saasom Udnævnelser af ny Alumner paa Kollegierne o. a., men da saadanne ikke ere bundne til bestemte Tidspunkter, kunde med Hensyn dertil ingen Foranstaltning træffes, og Djemedet vilde uden tvivl tilstrækkeligt kunne opnaaes, naar Fortegnelserne, som foreslaaet, halvaarligt fornyedes.

Det Arbejde at udbrage Generalfortegnelsen over Stipendiarii af de enkelte Efori-Fortegnelser, vilde, som aldeles analogt med andre akademiske Lister, formentligen bedst kunne overdrages til en af Pedellerne.

Det kunde være Spørgsmaal, om det ikke kunde være hensigtsmæssigt at lade de omhandlede Fortegnelser trykke, ikke for at bekendtgjøre dem, hvilket neppe kunde ansees som passende, men for at enhver Professor som har med Legaters Uddeling at gøre kunde erholde sit Exemplar. Smidlertid syntes dette dog ikke at være nødvendigt, og da det uden tvivl var tilstrækkeligt at der findes et Exemplar som beroer i Konsistorium, hvor enhver Vedkommende altid vil kunne have Udgang dertil, eller ialtsald to, saaledes at Kommunitetsdirektionen fik sit særskilte Exemplar, syntes der ikke at være Grund til at sætte Pressen i Bevægelse for det omhandlede Djemed.

I Anledning af dette Forslag anmodede Konsistorium Fakultetet om at ville ved Maj Maanedes Udgang lade forfatte og til Konsistorium indsende en Fortegnelse over Kommunitetsstipendiariierne og Regensalumnerne, ligesom Konsistorium traf Foranstaltning til at vedkommende Efori meddele skematiskke Fortegnelser, efter et modtaget Udkast-Skema, over dem hvem Legatportioner ere tildelte.

En Forespørgsel fra Regensprovsten foranledigede det theologiske Fakultet til at henvende Konsistoriums Opmærksomhed paa det Spørgsmaal: hvorvidt den Forpligtelse der paahviler Kommunitetets Alumner, halvaarligt at godtgjøre deres akademiske Gjeld med Attester for hørte Forelæsninger, kan ansees fyldestgjort, om endog de fremlagte Attester ikke gjelde akademiske Læreres Forelæsninger, men alene saadanne som ere holdte af Privatdocenter.

I Universitetsfundatsen Kap. I. § 11 hedder det vel, at de Studerende skulle „have fuldkommen Frihed at høre Kollegia hvor de vil, enten hos en Professor ordinarius eller extraordinarius, Magister legens eller Adjunktus; hvilket aldeles ikke maa være dem til Hinder ved nogen Examen eller i andre Tilfælde“. Men det var efter

Fakultetets Mening ikke sandsynligt, at der ved denne Bestemmelse var tænkt paa Privatdocenter, da denne Benævnelse intetsteds i Fundatsen forekommer, og Udtrykket „Magister legens“, som ved første Bjekast kunde antages som Betegnelse af dem, findes saaledes anbragt mellem Benævnelserne „Professor“ og „Adjunktus“, at det neppe kan forstaaes uden om en ved Universitetet fast ansat Docent, ligesom det efter hine Tiders akademiske Forholde er historisk forklarligt, at Hensyn til Privatdocenter har ligget udenfor Lovgiverens Tanke.

I Reglementet for Kommunitetsstipendiet og Regensen af 30te Juli 1818, § 8 og 9, er ogsaa aldeles bestemt gjort til Betingelse, saavel for at erholde Stipendiet, som for at oprykke til højere Grader af samme, at de Studerende skulle vedfoje Vidnesbyrd fra de Professorer hvis Forelæsninger de høre, uden hvilke Attester Ansøgningerne aldeles ikke bør komme i Betragtning.

Der var saaledes Grund til at søge en Bestemmelse i den omhandlede Henseende erhvervet, og det saameget mere, som der ved det i de senere Aar foregæbe Antal af Promotioner er Udsigt til, at et Forhold vil danne sig mellem Privatdocenter og de Studerende paa den ene, og Professorerne paa den anden Side, som hidtil har været ukendt ved vort Universitet. Uagtet Forespørgselen kun angik Udgangen til Kommunitetsstipendiet, burde Spørgsmaalet dog behandles mere almindeligt, med Hensyn til Udgang til Flerheden af de akademiske Stipendier og til de akademiske Examina.

Det maatte udentvivel erkendes, i flere Henseender at ligge aldeles i Universitetets Interesse, at yngre Videnskabsmænd benytte den erhvervede Ret til at fremtræde som akademiske Docenter, men hertil vilde det vistnok virke som ikke ringe Opmuntring, naar de see sig forsaavidt satte ved Siden af de akademiske Lærere, at Vidnesbyrd udstedte af dem ved foresaldende Lejligheder kunne gjælde som fyldestgjørende. En aldeles ubegrænset Frihed i denne Henseende vilde imidlertid kunne føre til den Mulighed, at de Studerende, og navnlig de Stipendiesøgende, kunde drage sig aldeles bort fra de ved Universitetet ansatte Lærere og holde sig alene til de privat Docerende. Men ingen akademisk Lovgivning kan erklære det for overladt til den Studerende, om han vil benytte de akademiske Læreres Undervisning og Vejledning eller ikke: kun ved disse kan Staten have den fulde Garanti for videnskabelig Dygtighed og videnskabelig Aand, og naar derfor enhver akademisk Lovgivning fordrer af de Studerende, navnlig som Betingelse for akademiske Beneficia, et fortsat Studium ved Universitetet, kan herved i Hovedsagen ikkun være tænkt paa de ved samme fast ansatte Lærere. I vort Universitets Fundats fordres ogsaa, at den Studerende skal have ordentlig og stadig hørt Kollegia i de Videnskaber han efter sin Bestemmelse skal dyrke; men den Kreds af Videnskabsfag som udgjøre Helheden af en Videnskab, er planmæssigen fordelt mellem de akademiske Lærere, hvis Forelæsninger bør danne et sammenhængende Kursus. Privatdocenter have derimod fuldkommen Frihed saavel i Valget af Emner for deres Foredrag, som i disses Form. De kunne saaledes indskrænke sig til en enkelt Videnskabsgren af underordnet Vigtighed for den almindelige videnskabelige Uddannelse; de kunne muligen istedetfor Forelæsninger lade træde Samtaler og Døelser som mest kun i Navn ere forskellige fra privat Manuskription. De have endelig samme Frihed med Hensyn til Tiden i hvilken Forelæs-

ningerne holdes, saa at det lod sig tænke, at en Privatdocent kunde vælge netop de Uger der adskille Semestrene, og ved at forøge de daglige Timer desuagtet udbringe det fornødne Timeantal, og en Studerende kunde saaledes have været fraværende fra Universitetet et Halvaar igjennem, og desuagtet være istand til ved Stipendie-Terminerne at fremlægge Vidnesbyrd fra Privatdocenter for sluttigen bivaandede Forelæsninger.

Ved den ubetingede Frihed der saaledes er overladt dem der optræde som Privatdocenter med Hensyn til Indhold, Form og Tid af deres Docentvirksomhed, og den Mangel paa Forbindelse hvori denne staaer til det akademiske Kursus og den Plan som ved samme maa søges realiseret, forekom det Fakultetet nødvendigt, at det Forhold hvori Privatdocentens Forelæsninger skulle betragtes til den akademiske Lærers med Hensyn til de forordnede Vidnesbyrd for de Studerendes akademiske Glid, blev gjort til Gjenstand for nærmere Prøvelse.

En af Konsistorium i denne Anledning nedsat Komité af 5 Professorer yttrede i sin under 5te Jan. 1841 afgivne Betænkning, at den var aldeles enig med det theologiske Fakultet baade deri, at det ligger i Universitetets Interesse at opmuntre Privatdocenternes Virksomhed, og at saavel dette Hensyn, som videnskabelig Liberalitet leder til at tillægge deres Glidsattester en vis Vægt, og deri, at paa den anden Side Privatdocentens hele Stilling forbyder, aldeles ubetinget at indrømme deslige Attester Kraft til alene fuldstændigen at godtgjøre Opfyldelsen af den Forpligtelse der paahviler de Studerende, da der savnes Garanti for, at de Forelæsninger der holdes af Privatdocenter holde sig paa det fri, sammenhængende, afrundede, og til en ordnet og fuldstændig Cyklus sigtende videnskabelige Foredrags Standpunkt, og regelmæssigen slutte sig til den hele akademiske Undervisning. Forsaavidt nu angaaer Attester for hørte Forelæsninger som Betingelse for at nyde Stipendier, da ville Regler for Burderingen af Privatdocenternes Attester hverken lettelig savnes eller kunne nogenlunde bestemt opstilles, naar Spørgsmaalet er om Udnævnelsen selv til at nyde et Stipendium. Her have nemlig de der bortgive Stipendiet, baade den Forpligtelse og den Ret at prøve alle Omstændigheder og paaberaabte anbefalinger og Vidnesbyrd efter bedste Skjøn og ved Sammenligning mellem de Ansøgende med Hensyn til alle Kvalifikationer, og det vil saaledes ikke komme an paa en ialmindelighed et vist Slags Attester tillagt Gyldighed. Derimod opstaaer Spørgsmaalet om Gyldighed af Privatdocenternes Attester nødvendigen, hvor der som Betingelse for fortsat Nydelse af et Stipendium er fastsat, at der til visse Tider fremlægges idetmindste et vist Antal Attester for besøgte Forelæsninger, saaledes som navnlig Tilfældet er ved Kommunitetsstipendiet. Her forekom det Komitéen, at der indrømmes en billig Frihed og sættes en nødvendig og passende Grænse hvis det bestemmes,

at i de Tilfælde i hvilke der, i Medhold af Anordningerne, forlanges idetmindste to Attester for hørte Forelæsninger af Stipendiarii, forstaaes dette saaledes, at den ene Attest maa lyde paa en til Vedkommendes Fag hørende Forelæsning af idetmindste tre Timer om Ugen af en ansat Universitetslærer eller paa en Dvæls hos en saadan, den anden derimod kan lyde paa en Forelæsning hos en Privatdocent, men som da maa være en strengt videnskabelig til den Studerendes Fag hørende Forelæsning, der gaaer igjennem et fuldt Semester med 3 Timer ugentlig og er annonceret i Forelæsningskatalogen. Indtegningen til slige Forelæsninger maa, forsaavidt de ere private, skee hos Kvæstor.

At de Studerende for at admitteres til Embedseramen skulle fremlægge Attester for akademisk Fliid og navnlig for horte Forelæsninger, er i lang Tid ikke overholdt, om det nogenstunde regelmæssigen og i bestemt Form er bleven paaseet. Foruden de øvrige Betænklichkeiten der gjøre sig gjeldende mod en saadan Kontrols Indførelse nu, maatte der fastsættes andre Regler, s. Ex. om Forelæsningernes Antal og Gjenstande, førend der kunde bestemmes Noget om, hvilke Docenters Attester herved vare gyldige. Kommitteens troede derfor, at der ikke nu var Anledning til at gaae ind paa Spørgsmaalet om Privatdocenternes Attesters Gyldighed i denne Henseende.

Denne Kommitteens Betænkning blev ved Skrivelse fra Konsistorium af 3die Febr. i Affriset tilfattet det theologiske Fakultet, med Tilkjendegivende, at Konsistorium vel i det Hele fandt de deri angivne Regler hensigtsmæssige, men iøvrigt maatte overlade til Fakultetet i den omhandlede Henseende selv at afgjøre Sagen i hvert enkelt mødende Tilfælde.

Med Hensyn til det Privilegium som ved Kommunitetets Fundats af 25de Juni 1777 § 21 a og Regl. 30te Juli 1818 § 4 Nr. 1, er givet de aarlig fra Island, Færøerne og Grønland hidkommende Studerende til umiddelbart efter Examen Artium at nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficium, have i 1841 nogle Forhandlinger været førte angaaende Betingelserne for Nydelsen af bemeldte Privilegium, hvilke have foranlediget, at en nærmere Regel i denne Henseende er bleven fastsat.

Man havde tidligere flere Gange fulgt en mere udvidet Fortolkning af hine Lovsteder, saa at ogsaa saadanne Islandske og Færøiske Studerende der ikke vare komne direkte fra hine Vilande til Universitetet, vare bleve ansete som Privilegerede; men i de senere Aar havde man antaget en strengere Fortolkning i denne Henseende, og Aarbogen har ogsaa tidligere omtalt en Direktionskrivelse (af 30te Decbr. 1837, s. Aarb. s. 1837 S. 106) ved hvilken det var antaget, at en paa Island født Studerende, men som i flere Aar forinden hans Dimission havde opholdt sig her i Staden, ikke kunde som Privilegeret tillægges Kommunitetsstipendiet umiddelbart efter Examen Artium.

Da Amtmanden over Færøerne, Ploven, var indkommet til Direktionen med et Andragende hvori han, ved at udvikle de Grunde der efter hans Formening talede for, at det de Færøiske Studerende ved Lovgivningen tilstaaede Privilegium til umiddelbart efter Examen Artium at nyde Kommunitets- og Regensbeneficium skulde tilkomme saadanne Studerende hvad enten de ere dimitterede umiddelbart fra Færøerne eller ikke, androg paa, at en saadan Fortolkning af det omhandlede Beneficium i Fremtiden maatte bringes i Anvendelse, indhentede Direktionen desangaaende gennem Konsistorium det theologiske Fakultets Betænkning. Efter hvad af Fakultetet i denne Anledning var oplyst og ytret, maatte Direktionen antage, at det efter de Udtryk hvori de vedkommende (ovennævnte) Lovsteder ere affattede, idet Privilegiet tillægges de Studerende som aarlig hidkomme fra Island osv., er aldeles utvivlsomt, at bemeldte Privilegium ikke kan forstaaes anderledes end paa den hidtil vedtagne Maade, nemlig alene om de Studerende der dimitteres til Universitetet umiddelbart fra hine Vilande, hvilken Fortolkning ogsaa bestyrkes saavel ved historiske Grunde, som ved den authentiske Fortolkning der synes at indeholdes i Reskriptet af 4de Maj 1759 og den

kongelige Resol. af 10de Marts 1826, der give de deri nævnte Iølandske Studerende samme Afgang til at nyde Kommunitetet, som er tilstaaet de Studerende der fra Iøland dimitteres til Universitetet. Forsaaavidt Amtmanden havde troet at finde en Bestyrkelse for sin Mening i den kongelige Resolution af 18de December 1840 angaaende Begunstigelser for Sønner af danske ostindiske Embedsmænd og Underfaatter der her ville studere, maatte det bemærkes, at det som ved denne Resolution er tilstaaet saadanne Børn, er væsentligen forskjelligt fra og meget mindre end det Privilegium som der paa Færingernes Vegne er gjort Paaastand paa, efterdi der med Hensyn til hine ere tilføiede de Betingelser, at de ere velbegavede, at de fremlægge antagelige Uformuenhedsattester, og at Forældrene vedblive at have Ophold i de danske ostindiske Kolonier, eller der ved Døden ere afgaaede, hvilke Betingelser ikke gjælde med Hensyn til det Iølænderne, Grønslænderne og Færingerne tilstaaede Privilegium.

Uagtet saaledes det omhandlede Beneficium ikke ifølge Lovgivningen kunde antages at tilkomme de Færoiske Studerende, med mindre de dimitteres til Universitetet umiddelbart fra deres Fødesøer, kunde Direktionen dog ikke andet end erkjende hvad af Fakultetet, saavel i den nysnævnte Betænkning, som i tidligere indkomne Forslag angaaende nærmere Bestemmelser med Hensyn til de til Kommunitetets Nydelse privilegerede Studerende, var yttret, at Billighed i høj Grad talte for at tilstaae de Færoiske Studerende en Begunstigelse i Analogi med den ovennævnte kongelige Resolution af 10de Marts 1826 og den kongelige Resolution af 18de Decbr. 1840, og Direktionen tilskrev derfor, da der ikke for Øjeblikket kunde tages nogen definitiv Bestemmelse i Henseende til de ovennævnte tidligere Forslag fra Fakultetet, under 12te Juni dette, at det indtil videre og indtil en definitiv Bestemmelse kan blive taget, vil være at iagttage, at saadanne Studerende som høre hjemme paa Færøerne, være sig Sønner af Færoiske Forældre eller af der bosatte Danske, bør naar de, efter at have i et Antal af i det Højeste 5 Aar opholdt sig i Danmark, blive dimitterede til Universitetet, under Forudsætning af bevist Trang og tilfredsstillende Vidnesbyrd for Duellighed og Flid, komme i fortrinlig Betragtning til at erholde Plads paa Kommunitetet og Regensen.

Denne Direktionens Bestemmelse blev senere gjentaget og stadfæstet ved en allerhøjeste Resolution. Da nemlig Direktionen i en nedlagt allerunderdanigst Betænkning over et af en Færoisk Studerende indgivet Andragende om at nyde godt af det ovennævnte Privilegium havde haft Anledning til at opløse hvad der saaledes nylig var passeret og interimistisk bestemt, behagede det Hs. Maj. Kongen under 6te Novbr. allernaadigst at resolvere saaledes:

I Henhold til Kommunitetets Fundats af 25de Juni 1777 § 21 a, og saasom der ingen lærd Skole er i Grønland, og den lærde Skole i Thorshavn paa Færøerne er nedlagt, ville Vi allernaadigst have bestemt, at de Studerende som have hjemme paa Færøerne eller i Grønland, være sig Sønner af færoiske eller grønlandiske Forældre eller af der bosatte Danske, skulle, naar de efter at have indtil i 5 Aar opholdt sig i Danmark, blive dimitterede til Universitetet, under Forudsætning af bevist Trang og tilfredsstillende Vidnesbyrd for Duellighed og Flid, tages i fortrinlig Betragtning til at erholde Plads paa Kommunitetet og Regensen.

Det blev i Aarbogen for forrige Aar (S. 27) bemærket, at Professorene Oluffen og Ramus i Anledning af en af den Forstnævnte paatænkt Rejse havde truffet en Overenskomst hvorefter de dem i Vinteren 1840—41 og Sommeren 1841 resp. paa-liggende Forelæsninger over Mathematik og Astronomi bleve gjensidigen ombyttede. Den saaledes paatænkte Rejse har Professor Oluffen tiltraadt ifølge kongelig Tilladelse af 1ste Maj, der tillod ham at være fraværende fra Begyndelsen af Juni til Midten af Novbr., imod at Professor Ramus overtog hans Forelæsning over Astronomien for de yngre Studerende, og ligeledes fungerede som Examinator ved den philosophiske Examen i Efteraaret, den særskilte Prøve i Mathematik der i August Maaned afholdes i Henhold til kongelig Resolution A4de Maj 1832 § 3, samt ved almindelig Præliminærexamen, hvorimod Afgivelsen af Betænkninger i Markedsfager og hans Andel i Examinationen i Mathematik ved Examen Artium blev overdraget Observator Mag. Pedersen.

Dgfaa Professor Forchhammer har i endel af Sommeren været fraværende for at kunne fortsætte sine Undersøgelser af Fædrelandets geognostiske Forholde, ligesom han foretog en speciel Rejse for at anstille videnskabelige Undersøgelser i Anledning af Jordstjælvet den 3die April.

At Professor Clausen har opteret den ved Konferentsraad Bornemanns Død ledigblevne Professorebolig i Kommunitetsbygningen ind til Studiigaarden, er allerede i det Foregaaende berørt. Den af Forstnævnte derved featraadte Huslejeportion har Professor Eschricht opteret, overensstemmende med den af Konsistorium tidligere vedtagne Regel for det Tilfælde at en Professor har Bolig udenfor Universitetet paa den Tid Optionen foresfalder. (Jfr. Aarb. f. 1840 S. 33).

Ved en Beslutning af 14de Juli har Konsistorium bestemt, at afdøde Professor Etatsraad HurtigKarls Gravsted paa Trinitatis Kirkegaard her i Staden bliver at vedligeholde ved Hjælp af den til Konsistoriums Disposition stillede Normalsum af 1150 Rbd.

Det er bekjendt, at det ved den kongelige Resolution af 31te August 1832, indeholdende nogle nærmere Bestemmelser angaaende Examen Artium, er fastsat, at den extraordinære Examen Artium for dem som ved Sygdom bevisligen have været hindrede fra at indstille sig i rette Tid, skal afholdes mellem den 17de og 22de Decbr. Da En af dem der havde indstillet sig til Examen Artium i Efteraaret 1841, men ved Sygdom var bleven forhindret fra at fuldende den, T. C. B. Fritz, endnu ikke var saavidt restitueret at han kunde indstille sig til den saaledes foreskrevne Tid, tillod Direktionen, at den extraordinære Examen for de tre som dertil havde meldt sig, for denne Gang maatte afholdes i Slutningen af Januar Maaned, hvilket senere under 22de Decbr. blev allernaadigst approberet.

— Det philosophiske Fakultets Dekanus havde hos Direktion udbedet sig Bestemmelse for, hvorvidt en Studerende af mosaisk Tro'sbekjendelse, der havde meldt sig til Embedsexamen for overordnede Skolemand, ved denne kunde examineres i den kristelige Theologi og hvorledes der overhovedet i denne Anledning burde forholdes.

Overensstemmende med den over Sagen indhente Betænkning fra Konsistorium, tilkjendegav Direktionen Dekanus ved Skrivelse af 16de Novbr., at Den Intet fandt at

erindre imod at bemeldte Studerende stedes til ved Universitetet at aflægge Prøve paa sine Kundskaber i de ved Forordningen af 24de Oktbr. 1818[§] for Embedsexamen for overordnede Skolemænd paabudne Videnskabsfag, dog med Undtagelse af Religionslæren, hvoraf saaledes vilde følge, at der ikke kunde gives ham Hovedkarakter for den hele Examen, eller udfærdiges *Testimonium publicum* for ham [som den der har afsløvet bemeldte Embedsexamen.

Den Paagjeldende indstillede sig til Examen, men trak sig tilbage uden at fuldende den.

— Det philosophiske Fakultet har i dette Aar begyndt at lade trykke Lister over dem der have afsløvet anden Examens tvende Prøver, med de dem givne Specialkarakterer i de enkelte Rubriker, samt Hovedkarakterer. Saadanne Lister ere, som bekjendt, forlængst af Fakultetet foranstaltede trykte over Udfaldet af Examen *Artium*. De ny Lister indeholdt dennegang dog kun de Studerende der i det foregaaende Efteraar 1840 havde taget Examen *Artium*, ingen af de ældre Studerende, ligesom ingen af dem der blot havde afsløvet en enkelt af Prøverne.

— Det er et Par Gange tidligere blevet enkelte Studerende tilladt ved Examen *Artium* at lade sig prøve i det engelske istedetfor i det franske Sprog^{*)}. Ifølge en i dette Aar indkommen Ansøgning for Dimittenden *H. M. Stabell* fra Vestindien, om lignende Tilladelse, der blev anbefalet af det philosophiske Fakultet og Konsistorium, blev det ved kongelig Resolution af 10de September bemeldte Studerende allernaadigst tilladt, ved den forestaaende Examen *Artium* at lade sig prøve i det engelske Sprog istedetfor i det franske.

— Ligesom i 1839 en Studerende som ved Universitetet i Kristiania havde underkastet sig de to foreløbige akademiske Examina, erholdt allernaadigst Tilladelse til, uden paa ny at underkaste sig disse Prøver her, at indstille sig til Embedsexamen (se Aarb. f. 1839 S. 88), saaledes blev en lignende Tilladelse i dette Aar forundt *Studiofus M. C. A. Tiemroth*, som, skjønt Dansk af Fødsel, i længere Tid havde opholdt sig i Kristiania for at studere ved det derværende Universitet, men nu, efterat forandrede Forholde havde nødt ham til at vende tilbage til Danmark, havde anholdt om Tilladelse til her at underkaste sig den philosophiske Examen, uden først paa ny at indstille sig til Examen *Artium*, hvilken han i Sommeren 1840 havde underkastet sig ved førstnævnte Universitet med Hovedkarakter *Laudabilis*. Paa Direktionens allerunderdanigste Forestilling blev den ansøgte Tilladelse under 8de Januar 1841 bemeldte Studerende allernaadigst bevilget, dog uden Følge for Fremtiden i lignende Tilfælde.

— En lignende Dispensation fra endel af de her forordnede Prøver er bleven tilstaaet den medicinske Studerende *P. L. Panum* fra Kiel. Denne Studerende, som, født paa Bornholm, havde tilbragt sin tidlige Ungdom i Hertugdømmene, og som, efter at have gennemgaaet den lærde Skole i Flensborg, havde studeret et Aar i Kiel, hvorefter han var ankommet hertil for at fuldende sit medicinsk-kirurgiske Studium, havde indgivet Andragende om at maatte fritages for de Dele af den ved kongelig Resolution af 22de Novbr. 1833 foreskrevne Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter, i hvilke han allerede ved den i Flensborg Skole i Foraaret

^{*)} Saaledes i 1835, som Listerne over Examen *Artium* for dette Aar udvise. En lignende Tilladelse var meddelt i 1836, men blev ikke benyttet, da Bedkommende trak sig tilbage fra Examen.

1840 aflagte Maturitetsprøve var bleven examineret, saaledes at han alene blev at examinere i de øvrige til Præliminærexamen hørende Videnskabsfag.

I Anledning af denne, af det philosophiske Fakultet og af Konsistorium enstemmigen anbefalede Ansøgning, og da det syntes at maatte antages, at de der med heldigt Udfald have bestaaet den ved de lærde Skoler i Hertugdømmene anordnede Modenhedsprøve, i Henseende til Kundskaber ikke staae tilbage for dem der have underkastet sig Examen Artium og anden Examens første Prøve her ved Universitetet, saa at der ved at bevilge den ansøgte Tilladelse ikke vilde bortgives noget af den ved Resolutionen af 22de Novbr. 1833 tilsigtede Garanti for at de fra fremmede Universiteter hidkommende Studerende have den fornødne Kundskabsgrad og Modenhed, og da Ansøgeren baade havde afsløvet den ovennævnte Modenhedsprøve paa en tilfredsstillende Maade, og med rosværdig Flid anvendt det Aar han havde studeret i Kiel, anbefalede Direktionen ved allerunderdanigst Forestilling det Ansøgte, og det blev derefter ved allerhøjeste Resolution af 30te Juli tilladt at bemeldte Studerende fritages for de Dele af den ved Resolutionen af 22de Novbr. 1833 anordnede Præliminærexamen, i hvilke han ved den ovenansførte Maturitetsprøve allerede var examineret, saaledes at han alene bliver at examinere i Physik, Philosophi og Astronomi.

— Den samme Tilladelse der nogle Gange tidligere er meddeelt enkelte Studerende eller Videnskabsmænd til at erhverve akademiske Grader ved Afhandlinger i det danske Sprog, er ogsaa i 1841 forundt en saadan, nemlig Kand. Theol. S. N. Kierkegaard, som havde indleveret en Afhandling for Magistergraden: „om Begrebet Ironi, med stadigt Hensyn til Sokrates“, hvilken af det philosophiske Fakultet var bleven antaget. Forfatteren bemærkede i sin desangaaende indgivne Ansøgning, at Begrebet af Ironi vel paa en Maade tilhører Oldtiden, men at dette Begrebs Opfattelse i strengeste Forstand dog maa hævdes den nyere Tid, og at det vilde blive vanskeligt, ja umuligt, uden at den fri personlige Fremstilling for meget vilde lide, udtømmende at behandle denne Gjenstand i det Sprog der hidtil var de Lærdes. Paa Direktionens allerunderdanigste Forestilling blev det derfor under 30te Juli allernaadigst tilladt Kandidat Kierkegaard at erhverve Magistergraden ved bemeldte Afhandling, dog saaledes at Disputationen fleer paa Latin over latinske Theses, der angive Afhandlingens Hovedmomenter, og som blive at tilføje den efter at være bleven approberede af det philosophiske Fakultet.

— I Anledning af den i Aarets sidste Maaned afholdte kristelige Del af den theologiske Examen, indtraf et særegent Tilfælde, hvorom det theologiske Fakultet indberettede til Direktionen med nedenstaaende Bemærkninger.

Blandt de Studerende der havde meldt sig til Examen var En som, ved i sit Petikum at omtale sine theologiske Studiers Gang og deres Resultat, fremlagde en Bekendelse af sin Overbevisning om den kristelige Tro's Uforenelighed med den mere udviklede Tænkning, idet han betegnede sammes Hovedlærdomme: om en personlig Gud, om Kristus som Guds Søn, om Sjælens Udødelighed, som Forestillinger (imaginationes) der — hos ham — vare forsvundne for Philosophiens klarere og renere Lys. Fakultetet kunde med Hensyn til disse Uttringer ikke andet end finde Betænknelighed ved at tilstede ham Afgang til Examen. Da imidlertid de paa Latin fremsatte Uttringer tilbøds antoges at kunne tilstede en forskjellig Opfattelse, anmodedes han, forinden videre foretoges, om at give en nærmere Forklaring af dem. Denne modtog derpaa Fakultetet i en Skrivelse fra ham til Dekanus, i hvilken han erklærede,

at „hans Dverbevisning har ført ham bort fra den kristelige Tro“, at „Enhver der filosofierer over Religionen, maa bekjende dette for sig selv“, at han tillige indseer, at han med sin nærværende Anskuelse „ikke uden den højeste Grad af Samvittighedsløshed vilde kunne modtage et geistligt Embede“, men at han kun har villet underkaste sig den theologiske Examen for at opfylde et Ønske af sin Fader. Efter denne Erklæring havde Fakultetet troet at maatte afflaae hans Begjæring om at stedes til Examen.

Vel er den theologiske Examen nærmest en Prøve paa videnskabelig Duelighed, og kan forsaavidt synes forenelig med de forskjelligste Former af den subjektive religiøse Dverbevisning; men den er tillige en Embedsexamen, der aabner Udgang til Ansættelse i Kirkens Tjeneste, og hvis Indretning har til Hensigt at forsyne Religionen og Kirken med duelige Lærere (slg. Fundats 7de Maj 1788 Kap. IV § 13); og allerede med Hensyn hertil er man berettiget til ved de Studerendes Examination at forudsætte Dverensstemmelse i Religionens væsentlige Indhold. Vistnok vilde det ligesaa meget stride mod Videnskabens som mod den Kirkes Bæsen hvis tilkommende Lærere de theologiske Studerende skulle vorde, at nægte Udgang til Examen paa Grund af en særegen theologisk Retning og ved den udviklet Dverbevisning. Til enhver Tid, og allermost i vor Tid, hvor flere, tildels fra hverandre meget forskjellige, Retninger i den theologiske Videnskab og i den evangeliske Kirke gjøre sig gjeldende, der alle fordre at agtes og alle ville ved at udvikles ved Siden af hverandre bidrage til Videnskabens Fremme og derved ogsaa til Kirkens Gavn, bør den theologiske Forsknings Frihed hævdes, og Udtalelsen af forskjellige Anskuelser og Synsmaader, endog i vigtigere Punkter, være berettiget. Denne Frihed i det theologiske Studium, en nødvendig Betingelse for Videnskabens Udvikling, maa, saalænge som den fremtræder i videnskabelig Værdighed, i Staten agtes som ubetænkelig, for de Studerende saavel som for de akademiske Lærere. Men paa den anden Side maa Friheden ifølge Sagens Natur finde Grændser satte for sig ved selve Videnskabens Gjenstand, den kristelige Tro; hvor dennes Grundindhold overhovedet benægtes, maa den kristelige-theologiske Videnskabs og det theologiske Studiums Gebet ophøre, og saaledes ville heller ikke de ovennævnte tvende Sider fra hvilke den theologiske Examen maa betragtes — den videnskabelige og den kirkelige — kunne stilles i en saadan Modsetning til hinanden, at den ene udelukkende skulde kunne gjøres gjeldende, med fuldkommen Tilfidesættelse af den anden; Examen vilde tabe den kristelig-evangeliske Karakter som den bør bevare, dersom der ikke maatte gaaes ud fra et fælles kristeligt og evangelisk-kirkeligt Fundament som givet; og der vilde i modsat Tilfælde endog ingen egentlig theologisk Examination kunne finde Sted, mindst i den kristelige Dogmatik; thi en blot Prøvelse af historisk Kundskab skal den theologiske Examen ikke være. Paa Grund heraf havde Fakultetet ikke troet at kunne forsvare, at stede en Studerende til Examen hvis bestemt fremsatte Benægtelse ikke angik Enkeltheder af det kirkelige Lærebegreb, men det hele Hovedindhold af den kristelige Tro's lære i dens positive Gjendommelighed.

Følgende ere de paagjældende Steder af det indgivne Petikum:

— — *Theologiæ nomen addixi, cui me toto mox animo tradidi, copia enim eorum quæ puer præ sagivit, quæ imaginum involucro in imo animo latuere, lucem petebat, ratio sua vindicavit iura, et sinceritate animi juvenilis libertatem amantissimi rationalismum arripui. Neque tamen, etsi*

initio egregie mihi placuerit, diu mihi satisfacere potuit, dilemmate posito, aut a dogmatibus incomprehensibilibus recedere, aut ea detrahere copiamque evacuare; renitentem philosophia cepit. Svaviter mihi arrisit foedus quod πιστιν inter et γωσιν instituisse sibi videbantur orthodoxi philosophizantes, regnum Messianum invenisse existimavi. Potuitque fieri, ut, quamdiu a limine modo philosophiam salutarem, mediatio (s. v. v.) ista veri specie me falleret. Imaginationes de Deo persona, de Christo Dei filio, de immortalitate animæ ceteræque, quibus a teneri ungi imbutus fui, visui velum obtenderunt, mox autem, quum clarior et purior philosophiæ lux nebulas illas dissipasset, comprehendere, unionem istam non esse meliorem, quam “si duo asseres conglutinentur”. Dogma de creatione primam movit dubitationem, deinde dogma de Christo historico. Nescivi tunc temporis me Straussio consentire, putavi eum atheistarum esse similem, qui olim in Anglia floruerunt et consulto ab eius operibus abstinui. Postea vero, quum iam dudum radices egisset et firmiter fundata esset persuasio mea, scripta eius adii, ex quibus plurima didicisse gratus profiteor. Illi ergo, paucis nonnullis, ad peripheriam magis quam ad centrum systematis pertinentibus, exceptis, omnino assentio.

— — — Scio quidem, me pauca modo scire, et mancam multarum rerum habere cognitionem, sed mihi sum conscius intente laborasse, quare peto, ut benigne mihi, si multa nescio, indulgeatis; scio me a sententiis vestris de religione et theologia maxime discrepare, sed quoque scio, me omnibus aliis posthabitis solam quæsisse veritatem, neque levitate, nec iuveni temeritate, nec frivola iactantia, sed invicta vi cogitationis ad illud quod sequor systema amplectendum esse perductum, et igitur a vobis posco, ut liberæ cogitationis iura sancta habeatis, ego enim ea de quorum veritate non dubito, nunquam dissimulabo, “nec ita sum territum auctoritate, ut ea quæ vera ratio recte colligit, indubitanterque diffinit, aperta fronte pronuntiare confundar.” Valet et mihi favete.

Ekrivelse fra det theologiske Fakultets Dekanus til Forfatteren af ovenstaaende Petikum:

De har i det af Dem indgivne Petikum om at stedes til den forestaaende Embedsexamen taget Anledning til at udtale Dem om det Forhold til den kristelige Tro hvortil Deres Studier for Tiden have ført Dem. Flere af de herhenhørende Ytringer ere af den Betskaft, at de ikke have kunnet andet end vække Betænkelighed hos Fakultetet om, hvorvidt Udgangen kan staae Dem aaben til en Examen som aabner Vejen til Ansættelse i Kirkens Tjeneste, og muligen vil Fakultetet ikke kunne fritage sig for et eller andet Skridt til Kirkens og sin egen Betyggelse i denne Henseende. Men i ethvert Tilfælde vil Fakultetet ikke kunne forsvare, at stede studerende Theologer til Embedsexamen, som erklære de Dogmer der udgjøre den kristelige Tro's Grundvold for “imaginationes” og “nebulæ”; med disse Ord findes i Deres Petikum Lærdommene “de Deo persona”, “de Christo Dei filio”, “de immortalitate animæ” betegnede. Da imidlertid Deres hidhørende Ytringer ikke ere uden al Tvetydighed, muligen ogsaa foranledigede ved det fremmede Sprog, maa jeg paa Fakultetets Vegne have Dem anmodet

om at give en nærmere Forklaring over den Betydning i hvilken De har villet betegne disse Lærdomme med de foransførte Udtryk, forinden Afgang til skriftlig Examen kan staae Dem aaben.

Kandidatens Svar til Dekanus:

Som skyldigst Gjensvar paa Deres Højærværdigheds Skrivelse angaaende nogle i mit indgivne Petikum brugte Udtryk, samt angaaende det Forhold overhovedet i hvilket jeg staaer til den kristelige Tro, skulde jeg ikke undlade at give følgende nærmere Forklaring, som jeg haaber vil være Dem tilfredsstillende.

„Hvad for det Første Udtrykkene „imaginationes” og „nebulae” angaaer, da maa jeg beklage, at min Mangel paa Færdighed i Latinen har gjort Meningen utydelig. Jeg har ved Ordet imaginationes villet betegne, hvad Hegel kalder Forestilling, i Modsætning til Begrebet, og derved villet udtrykke, at Dogmet i sin relative Sandhed ikke er den til Sandheden adækvate Form. Udtrykket: nebulae refererer sig — hvad jeg troede var indlysende af Konteksten — ikke til hine Dogmer, men til den Forbindelse som de i Barndommen indfugede Forestillinger medførte med Hensyn paa den filosofierende Orthodoxi's Mediationsforsøg. Det er gaaet mig, som det gik den Hegelske Skole før Strauß fremtraadte; Haabet om at see den Splid forsonet, der i saa mange Aarhundreder har bragt saa Mange til Fortvivlelse, forespejlede mig et herligt Morganasyn, men Philosophiens Lys gjennemtrængte dette Taagebillede, og jeg saae, at Religionen var en hellig Nat, Philosophien den solklare Dag, men hin Sammensmeltning Morgendæmringens skuffende Taager.

Hvad mit Forhold til den kristelige Tro overhovedet angaaer, da har jeg frit og aabent udtalt, hvad jeg aldrig vil fornægte: at min Overbevisning har ført mig bort fra den. Jeg har herved kun udtalt, hvad Enhver der filosofierer over Religionen maa bekjende for sig selv. Naar Philosophien ikke skal være en tautologisk, intetfigende Repetition af Religionen, maa den føre Religionen videre; men idet den fører den videre, fører den den ud over den selv, idet den sønderbryder de uadækvate Former, forandrer den Indholdet; den bringer til Bevidsthed, at Sandheden vel er i Religionen, men ikke som Sandhed, ikke i Sandhedens egen Form, og den stiller sig saaledes i et negerende Forhold til Religionens Form og Indhold. Idet jeg vedkjender mig dette Forhold, maa jeg tillige urgere, at Benægtelsen af en personlig Gud ikke er Gudsfor nægtelse, at Benægtelsen af en historisk Kristus ikke er en Fornægtelse af Gudmenneskeheden, at Benægtelsen af Sjælens Udodelighed ikke er en Fornægtelse af Aandens Evighed.

Det er imidlertid langt fra at jeg ikke skulde indsee, at jeg, hvis jeg ikke forandrer min Anskuelse, ikke uden den højeste Grad af Samvittighedsløshed vilde kunne modtage et geistligt Embede; men jeg troede ikke, at jeg derfor ikke skulde kunne underkaste mig theologisk Embedsexamen, da den jo ikke umiddelbart giver Afgang til Embede, men først ved Afslæggelsen af en Ed der forpligter til at lære overensstemmende med Kirkelæren. Jeg troede, at der heri laae en tilstrækkelig Garanti for at jeg ikke vilde benytte mig af Examen, da jeg ved at aflægge Eden og lære efter min Overbevisning vilde begaae en Mened, og ved at lære i Overensstemmelse med Eden gjøre min Overbevisning til Løgn. Det er min Hensigt, udelukkende at ofre mig til Videnskaben, for at uddanne mig

til en akademisk Virksomhed ved hvilken den religiøse Overbevisning ikke kommer i Betragtning. Det er derfor ikke af Hensyn paa den Ret til at søge Embede som Examen medfører, at jeg ønsker at underkaste mig den, den er mig i saa Henseende aldeles ligegyldig, men det er for at opfylde et Ønske af min Fader.

I det Haab, at Ovenstaaende skulde være tilstrækkeligt til at høve de Betænkkeligheder som det theologiske Fakultet har fundet ved at admittere mig til Examen, tegner jeg mig, o. s. v.

Skrivelse til Kandidaten fra det theologiske Fakultets Dekanus af 27de Decbr.

Da det maa ansees uforeneligt med et theologisk Fakultets Stilling i kristelig Kirke og Stat, at ansille den forordnede theologiske Embedsexamen med Studerende som for Fakultetet erklære, at deres Overbevisning har ført dem bort fra den kristelige Tro, og at de med denne deres Overbevisning ikke uden den højeste Grad af Samvittighedsløshed ville kunne modtage et geistligt Embede, saa seer Fakultetet sig ved det af Dem indgivne Petitum og senere afgivne Erklæring sat i den ubehagelige Nødvendighed, at maatte afflaae Deres Begjæring om at stedes til den forestaaende Examen.

I en til Direktionen senere indgivet Skrivelse androg den oftnævnte Studerende, at Universitetsfundatsen af 7de Maj 1788 ikke indeholder nogen særlig Bestemmelse for et saadant Tilfælde, der udtrykkeligen hjemler Fakultetet Ret til en saadan Udfærd, men at den tværtimod, ved at fordrø „en fri og selvstændig Kundskab“ samt ved flere lignende Udtryk, væsentligen sætter Examen som Kundskabsprøve, hvilket ogsaa synes at indlyse deraf, at den Ed som aflægges umiddelbart efter Examen kun forpligter Kandidaten til at udvide sine Kundskaber og føre et kristeligt Levnet, medens den Ed der aflægges ved Tiltrædelsen af et Embede forpligter til at lære i Overensstemmelse med Kirkelæren, samt deraf at en særskilt Bispeexamen finder Sted; at en Afvisning fra Examen udelukker fra theologiske Grader, der berettiger til en theologisk Docentvirksomhed, samt medfører større eller mindre materielle Tab; at Gjennemførelsen af det etablerede Princip vilde udelukke saa godt som Alle fra Examen, eftersom kun de gamle Lutheranere kunne forpligte sig til en fuldstændig Overensstemmelse med Kirkelæren; at de af ham brugte Udtryk meget vel kunde fortolkes saaledes, at den kristelige Tro stilles i Modsetning til den kristelige Videnskab, og at det endelig er Statens Pligt at beskytte en videnskabelig Retning der endnu ikke er gennemført, mod kirkelige Anmaselser; han kunde derfor ikke indsee, at Fakultetet havde været berettiget til det Skridt det havde tilladt sig, og han henstillede til Direktionens Afgjørelse, hvorvidt Fakultetets Udfærd havde været lovlig, samt fremsøgte det Ønske, at en almindelig Bestemmelse angaaende lignende Tilfælde maatte blive taget, da en saadan er af højeste Vigtighed for Besvarelsen af det Spørgsmaal, om Universitetet skal betragtes som den fri Videnskabs Hjem, eller som en kirkelig og statslig Opdragelsesanstalt.

I Anledning af dette Andragende tilskrev Direktionen under 26de Jan. 1842 Konsistorium og det theologiske Fakultet, at Den aldeles bifaldt Fakultetets Fremgangsmaade, og anmodedes Konsistorium om at tilkjendegive Andrageren, at der ikke kunde tages Hensyn til hans Andragende.

— Aarbogen har tidligere omtalt de Vanskeligheder der havde mødt og de Spørgsmaale som vare opstaaede med Hensyn til Løsningen af Testimonium publicum fra Universitetet, navnlig især angaaende Omfanget af denne Forpligtelse m. m. (Se

Uarb. f. 1838 S. 181, f. 1839 S. 45 ff.) Tvende andre didhørende Spørgsmaale ere i 1841 blevne afgjorte.

Det første angik, hvorvidt Forpligtelsen at løse Testimonium ogsaa paaligger dem der have absoloveret den theoretiske Del af en Embedsexamen, men ikke den med samme forbundne praktiske Prøve. Over dette tidligere opkaastede Spørgsmaal havde Konsistorium indhentet det juridiske Fakultets Betænkning, i hvilken Fakultetet var kommet til det Resultat, at det syntes at have Mest for sig, at kunde Kandidater som have absoloveret en Examens saavel theoretiske som praktiske Prøve, ere forpligtede til at løse Testimoniet. Efter at have modtaget denne Betænkning, tilfrev Direktionen under 20de April 1841 Konsistorium, at Den med dette og Fakultetet var enig i at der i det nævnte Tilfælde ikke paaligger Vedkommende nogen Forpligtelse i den ommeldte Henseende.

Det andet Spørgsmaal angik, hvorvidt det kunde paalægges en Promoveret som saadan, at løse Testimoniet, hvilket var bleven affordret en Saadan, som havde undslaaet sig for at løse det førend han kom i Embede, idet han paaberaabte sig Sportelreglementet der fastsætter Indtrædelse i et Embede som Termin. Direktionen, til hvis Afgjørelse Spørgsmaalet af Universitetets Rector var henstillet, svarede i denne Anledning under 18de Maj, at Den med Hensyn til Bestemmelserne i Sportelreglementet af 11te Jan. 1839, hvorved Forpligtelsen til Testimoniets Løsning udtrykkelig er knyttet til Indtrædelsen i et offentligt Embede, ikke skønnede at bemeldte Løsning kan paalægges de Promoverede som ikke ere Embedsmænd, og det saameget mere, som der nu er saavidt muligt draget Omhu for, at det ikke forsømmes ved Indtrædelsen i Embedsstilling at affordre Vedkommende Bevis for at Testimoniet er løst.

I Henseende til Universitetets **økonomiske Væsen** maae isærdeleshed bemærkes nedenstaaende Bestemmelser angaaende Anvendeligheden af den ny Kasseanordning af 8de Juli 1840 paa Universitetets og Kommunitetets Regnskabs- og Kassevæsen, saavel som den ligeledes ved bemeldte Anordning foranledigede Udfærdigelse af Bestallinger og Instruxer for Universitetsforvalterne.

Kvæstor havde andraget paa nogen Modifikation i enkelte af bemeldte Forordnings Bestemmelser, der paa Grund af særegne med Universitetets Kasse- og Regnskabsvæsen forbundne Forholde ikke derpaa vilde kunne komme til Anvendelse uden aldeles at forandre Forretningsgangen i flere Henseender. Disse Bestemmelser indeholdes i Forordningens §§ 14, 15 og 19, af hvilke den førstnævnte fastsætter, at det paa ligger Kassereren at sørge for at Indtægten betimeligen indkommer. Ligesom denne Bestemmelse ikke er optaget i den for Kassereren udfærdigede Instrux, uden forsaauidt Inddrivelsen af Stiftelsens Indtægter i Kjøbenhavn angaaer, saaledes vilde det formentligen være aldeles urigtigt at paalægge Kassereren at sørge for Inddrivelsen af Stiftelsens Indtægter udenfor Kjøbenhavn, hvilket kun kan foranstaltes af Forvalterne, der alene ere Kvæstor underordnede og efter Ordre fra ham udføre alle herhen hørende Forretninger; § 15 indeholder Forbud mod at modtage nogen Indtægt før Forsaldstiden: denne Bestemmelse vilde heller ikke striktes kunne overholdes uden at forvolde Godssets Bønder en, saavidt skønnedes, unødvendig Gene og give Anledning til Tab for Stiftelsen; ifølge den ny Skjodeformular skulle nemlig

disse erlægge deres Landgilde til 3 Terminer, den 1ste Septbr., 1ste Jan. og 1ste Maj; men det er meget hyppigen Tilfældet, at de, naar de have Grinde her til Staden, enten før 1ste Septbr., eller i Tidsrummet mellem 1ste Septbr. og 1ste Jan. samt 1ste Maj, da betale den til den næstpaafølgende Termin forfaldne Del af Landgilden, og det vilde være i høj Grad uklogt, ikke at tage mod denne naar den tilbydes, dels fordi Bonden saa let til andre Udgifter kan anvende det Beløb han havde bestemt til Afdrag paa sin Landgilde, dels fordi man derved vilde nøde ham til atter at gjøre en Rejse hertil for at erlægge sin Afgift, eller hvis dette ikke skete, gennem Forvalterne lade ham indkalde for Beløbet; § 19 indeholder Forbud mod Udbetalinger af Kassen uden mod Kvittering og behørig Hjemmel: en streng Overholdelse af denne Bestemmelse vilde aldeles ophæve den Kassereren i hans Instrux § 5 givne Tilladelse til at udbetale Universitetets Embedsmænd og Betjente Forskud paa det løbende Kvartals Gage, dog kun saameget som til Udbetalings-tiden er forfaldet; ligesom det imidlertid syntes at være upassende at paalægge Universitetets Embedsmænd og Betjente, hvergang de ønskede Forskud paa Gage som allerede var forfaldet, derom at henvende sig med skriftlig Begjæring til Kvæstor, for at de fornødne Foranstaltninger til Udbetalingen af ham kunde træffes, saaledes skjønedes ikke at derved vilde opnaaes nogen større Sikkerhed, end den der haves ved den i den ovennævnte § i Kassererens Instrux indeholdte Bestemmelse om at Kassereren for disse Forskud skal lade sig give Vedkommendes egenhændige Kvitteringer, og ved ethvert Kasseeftersyn forevise samme som Hjemmel for disse Udtællinger, der altid skulle anføres indenfor Linien i de ugentlige Ekstrakter af Kassebogen.

Paa Grund af alt Foransøgte henstillede Kvæstor derfor, om ikke de heromhandlede hidtil bestaaende Regler, som særegne og specielle ifølge Forholdenes konkrete Beskaffenhed givne Forskrifter for Universitetskvæsturen, for Fremtiden kunde vedblive, uanset de i den ovennævnte Anordning indeholdte Bestemmelser.

Efterat Direktionen i Anledning af dette Andragende havde brykket med Kon-sistorium, som derover indhentede Betænkning fra Inspectores kvæsturæ, hvilke i det Hele havde anbefalet Forslaget og derhos gjort opmærksom paa endnu et Par andre mindre Modifikationer i den oftnævnte Kasseanordning der kunde anses ønskelige, tilskrev Direktionen under 1ste Maj saavel Kvæstor som Konsistorium Følgende:

1. Hvad Kasseanordningens § 14 angaaer, da vil det kunne have sit Forblivende ved de for Universitetets Kassevæsen foreskrevne særegne Regler, saaledes at Kvæstor, i Overensstemmelse med hans Instruxes § 4, ialmindelighed vaager over at Universitetets Indtægter i rette Tid indkomme; og vil, som Følge heraf, Kassereren alene have at udføre saadan Inddrivelse af Universitetets Indtægter som kan udføres i Kjøbenhavn, og forsaavidt saadant af Kvæstor overdrages ham; Alt i Overensstemmelse med hans Instruxes § 7, hvori Kasseforordningen ingen Forandring kan have medført, da den alene gjør Oppebørselsbetjenten ansvarlig for Forsømmelse med at inddrive Oppebørseler forsaavidt saadan Forpligtelse paaligger ham;
2. forsaavidt Kasseforordningens § 15 forbyder Kassebetjenten at modtage nogen Indtægt førend den er forfalden til Betaling, da skjønes denne Bestemmelse efter dens øvrige Indhold ikke at være til Hinder for, at Universitetets Kasserer kan af Bønderne modtage de Afbetalinger paa deres Afgifter som de førend

Forfaldstiden maatte tilbyde, naar der blot derved iagttages den i Kassererens Instrux § 9 foreskrevne Fremgangsmaade, saa at ingen Oppebørsel der skeer for Forfaldsdagen, derved unddrages den for Oppebørselerne med Kassererens foreskrevne Kontrol, hvilket maa antages at have været Djemedet med hin Kasseforordningens Bestemmelse, og i hvilken Henseende det forventes at Kvæstor vil træffe de fornødne betryggende Foranstaltninger;

3. det i Kasseforordningens § 19 indeholdte Forbud mod at Kassebetjenten foretager nogen Udbetaling uden efter specielle eller almindelige Ordre fra vedkommende Autoritet, finder Man ikke at indeholde nogen Hindring for at Universitetets Kasserer kan, saaledes som i hans Instrux § 5 bestemt, fremdeles udbetale Universitetets Lærere og Betjente saameget Forskud paa det løbende Kvartals Gage, som til Udbetalingstiden er forfaldet, og under den sammesteds nærmere foreskrevne Indskrænkning, idet nemlig denne Instruxens Bestemmelse maa betragtes lige med en saadan almindelig Ordre som Forordningen fordrer; og haves iøvrigt Intet imod at de Kassereren for Slige Forskud meddelte Kvitteringer passere som Kassebeholdning ved almindelige Kasseeftersyn;
4. Direktionen bifalder, efter Inspectorum kvæsturs Forslag, at den i Kassererens Instrux § 9 og Kassecontrollørens Instrux § 1 indeholdte Bestemmelse, at Kvæstor kan give Kassereren speciel Ordre til ene at hæve og kvittere for Beløb som fra kongelige eller offentlige Kasser udbetales paa selve Stedet, vedbliver at være gjeldende, uagtet den i Kasseanordningens § 17 givne Forskrift, at Kassererens Kvitteringer ikke ere forbindende for Kassen medmindre de tillige underskrives af Kontrolløren;
5. Ligeledes bifalder Man, at den i Slutningen af Forordningens § 29 omtalte Fortegnelse in duplo over de Regnskabet vedlagte Bilage, hvilken skal følge med Regnskabet og overleveres Revisor, kan for Universitetets Vedkommende falde bort, da Universitetets Hovedregnskaber, der indeholdes i selve Hovedbøgerne, blive, ifølge Bestemmelserne i Revisors Instrux § 1, reviderede i selve Kvæsturkontoret.

Dgaa det theologiske Fakultet havde, ligesom Kvæstor, i en Skrivelse til Direktionen udviklet, hvortledes den i Kasseanordningen af 8de Juli 1840 § 15 indeholdte Bestemmelse, at ingen Indtægt maa af nogen Kassebetjent oppebæres før Forfaldsdagen, vilde virke meget uhensigtsmæssigt og endog skadeligt for Kommunitetet, og derfor indstillet, at det uanset bemeldte Forbud maatte være Kommunitetkontoret uforment, at modtage hvad af Godsets Arvefæstere maatte før Forfaldstiden tilbydes som Afdrag paa deres Afgifter.

I en Skrivelse af samme Datum som den ovennævnte tilkjendegav Direktionen i denne Anledning Fakultetet, at Den ikke skjønnede, at Noget kunde være til Hinder for en saadan Undtagelse fra Forordningens ovennævnte Forskrift, forudsat at Fakultetet paafeer, at Oppebørselerne ikke derved unddrages den Kontrol som bør haves med Kassereren, hvilket kunde skee derved at det paalægges denne, i Lighed med hvad i Universitetets Kasserers Instrux § 9 er foreskrevet, at lade enhver Kvittering, forinden han modtager Pengene, notere og udfylde af Bogholderen, hvorhos det maatte foranstaltes, at Afgiftsyderne ikke lettelig kunne faae Udgang til at indbetale Penge til

Kassereeren, forinden de først have meldt dem hos Bogholderen i det nysnævnte Djemed.

Efterat Kvæstor havde paalagt samtlige Universitetsforvaltere, i Overensstemmelse med §§ 11 og 57 i den ny Kasseanordning at lade deres Bestallinger tingløse, forsaavidt saadant ikke allerede maatte være skeet, og derom at tilvejebringe fornøden Legitimation, og derved bragt i Erfaring, at de to af Forvalterne, Kancelliraaderne Liebe og Lauthrup, ikke vare forsynede med Bestallinger, og efterat Kvæstor herom havde gjort Indberetning til Konsistorium, blev han af dette anmodet om at indsende Udkast til de Bestallinger der vilde blive at meddele bemeldte Forvaltere, samt at yttre sig over, hvorvidt særlig Instrur burde meddeles Universitetsforvalterne, eller om det Fornødne i saa Henseende kunde optages i Bestallingerne, paa den Maade som dette var skeet i den den tredie Forvalter, Justitsraad Grüner, i Maret 1813 meddelte Bestalling. Da Kvæstor af disse Alternativer havde anset det førstnævnte for det rigtigste, overdrog Konsistorium fremdeles til ham i Forening med Inspectores qvæstura at udarbejde Udkast til en saadan Instrur, og ved at indsende bemeldte tvende Udkast til Direktionen, indstillede Konsistorium, at der overensstemmende dermed maatte blive udfærdiget Bestallinger for de to Forvaltere som ikke hidtil havde modtaget saadanne, og Instrurer for samtlige Universitetsforvaltere. Saadanne Bestallinger har Direktionen derefter under 7de Decbr. udfærdiget for Kancelliraaderne Liebe og Lauthrup, ligesom under f. D. bemyndiget Kvæstor til at udfærdige Instrurer saavel for nysnævnte tvende Forvaltere, som for Forvalter Justitsraad Grüner, overensstemmende med nedenstaaende Udkast. Ved at tilstille Kvæstor bemeldte Bestallinger, tilkjendegav Den ham tillige, i Lighed med hvad under 20de April 1839 (se Arb. f. 1839 S. 59) var bestemt med Hensyn til Bogholderens Bestalling, at uagtet der ikke i Fremtiden bliver at erlægge Gebyr af Forvalternes Bestallinger, havdes dog Intet imod, at der endnu i nærværende Tilfælde, for at den nuværende første Pædel Intet skulde fragaae af den ham hidtil tilkommende Rettighed, affordredes hver af Forvalterne 2 Rbd. som bemeldte Betjents Andel i det ældre Gebyr.

Følgende er det approberede Udkast til Instrur for Universitetsforvalterne:

1. Universitetsforvalterens nærmeste Foresatte er ialmindelighed Universitetets Kvæstor. Til ham har Forvalteren at indsende alle de hans Forretninger vedkommende Sager, ligesom uopholdeligen og uvægerligen at efterkomme de af Kvæstor givne Forskrifter om de Godsadministrationen vedkommende Forretningers Udførelse. Navnligen har Forvalteren at foretage de af Kvæstor foreskrevne Undersøgelser af alle Universitetsgodset vedkommende Gjenstande, afgive de af ham fordrede Dplysninger og Erklæringer, og udføre enhver for Godsets Vedkommende Forvalteren overdragen Rets sag for Underretten. Hvad angaaer Frue Kirkes Bøndergods og Anvendelsen af den til Konsistorii umiddelbare Disposition overladede Del af Kirkeudgifternes Konto, da staaer Universitetsforvalteren i samme Stilling til den Professor Konsistorialis til hvem Konsistorium overlader Administrationen af disse Gjenstande, hvori han for det almindelige Universitetsgods Vedkommende staaer til Kvæstor. Ogsaa bør Forvalteren meddele Konsistorium alle de Dplysninger, det ham betroede Godsdistrikt vedkommende, som Konsistorium maatte finde Anledning til at affordre ham.

2. Forvalteren bør isærdeleshed iagttage, at de kongelige Skatter i rette Tid erlægges af Universitetsgodset, og uopholdeligen indbetale samme i vedkommende Amt-

stue. Foraauidt den Del af Skatterne angaaer som udredes af Universitetets Kasse, da bør han betimeligen hos Kvæstor anholde om at vorde tilfattet det hertil fornødne Pengebeløb, ligesom han inden 6 Uger efter Udlobet af hvert Aars April og Oktober Kvartaler har for Kvæstor med vedkommende Amtstuaers Attester at legitimere, enten at samtlige Skatter for det forløbne Halvaar ere betalte, eller hvilke Restancer der maatte befindes. Findes Forvalteren efterladt med Hensyn til denne vigtige Del af hans Embedsforelse, da vil saadant have hans Remotion til Følge.

3. Det paaligger ham at føre et ordentligt Regnskab over samtlige de Indtægter og Udgifter der, vedkommende hans Stilling som Universitetsforvalter, passere ham. Af dette Regnskab indsendes ved hvert Kvartals Udlob en nøjagtig Extract, som viser samtlige Indtægter og Udgifter i den forløbne Del af Aaret, og som navnlig maa indeholde Oplysning, om han ved Kvartalets Udlob har nogen Beholdning enten af Midler tilhørende de under hans Behandling som Skifteforvalter paa Universitetsgodset værende Boer, eller af det ved Salg af Træer i Universitetets Skove indkomne Beløb. Hans Hovedregnskab for hele Aaret indsendes inden 14 Dage efterat Kapiteltaxten er sat for det forløbne Regnskabsaar, bilagt med de fornødne Kvitteringer og andre Beviser der maatte være nødvendige til Legitimation af de i Regnskabet opførte Indtægts- og Udgiftsposter.

4. Naar de i Aarets Løb fra Universitetskontoret udsærdigede Lister over Landgilde- og Tienderestancer tilfætles ham, bør han lade sig det være magtpaaliggende uopholdeligen at efterkomme den ham ved Modtagelsen af disse Restancelister af Universitetets Kvæstor meddelte Ordre, og naar han ifølge denne har at indklage Nogen af Øberne for udestaaende Afgifter til Forligelseskommissionen, er han forpligtet til, efter dertil af Kvæstor modtagen Bemyndigelse, at modtage de kontante Afbetalinger som i Anledning af Indkaldelsen eller ved Executionen maatte af Vedkommende tilbydes, hvilke Afdrag med næste Aagepost efter Modtagelsen tilfætles Universitetskontoret.*)

5. Dersom det i Fremtiden skulde, til Lettelse for Afgiftsyberne, blive bestemt at de jorddrotlige Afgifter, istedetfor som nu at indbetales paa Universitetskontoret, skulle erlægges til Universitetsforvalteren, har han uvægerlig at paatage sig denne Inkasation og for samme at aflægge rigtigt Regnskab, og maa han da tillige være betænkt paa at stille en i Forhold til Oppebørslernes Sum svarende Kaution.

6. Han bør, naar Paamindelser om Indbetaling af Afgifter og Tiender skal skee, ved Bøndefogden tilkjendegive Vedkommende, at ingen af Universitetets Kasserer for Landgilde- og Tiendaafgifter udfædt Kvittering er gyldig imod Universitetet, uden at den af Kassekontrolløren er noteret, ligesom han bør paasee at en hertil sigtende Klausul optages i alle fremtidige Tiendeforeninger.

*) I Instruxen for Rancelliraad Lautrup bliver at tilføje:

Fremdeles er han bemyndiget til, imod at friholde Universitetet for Restancer, at oppebære Afgiften af Fars Sogns Kirketiende, og herfor at oppebære et Inkasationsalarium af 2 pCt.

I Instruxen for Justitsraad Grüner bliver at tilføje:

Ved Universitetsdirektionens Resolution af 24de April 1838 er det tilladt, at han fremdeles maa, imod at friholde Universitetet for Restancer, oppebære Bøderlaget af Stenlille, Liunge, Bringstrup, Krummerup, Egitslefnagle, Søby og Brevinge Sognes Tiender, saaledes at han, som hidtil, oppebærer det ham tillagte Inkasationsalarium af 2 pCt.

7. Med Hensyn til hans Forhold til Universitetets Bønder, da har han ialmindelighed at tilholde enhver Fæster paa det ham anbetroede Distrikt, i Et og Alt at efterkomme sine Fæstepligter, ligesom han og har at paasee, at Arvefæsterne ikke handle mod de dem meddelte Arvefæstestjoder, og naar han bliver vidende om saadant, bør han strax indberette det til Universitetets Kvæstor. Ligeledes bør han og jevntigen hos Gaard- og Husfæsterne undersøge, om Bygningerne saavel ved Gaardene som Husene istandholdes, om behørig Besætning og Inventarium af Vogne, Plove m. v. haves og vedligeholdes. Fremdeles har han og Tilsyn med, at det fornødne Sæde- og Fødekor ej forsødes, og ialmindelighed at en ordentlig og fornuftig Landekonomi iagttages. Skulde i nogen af disse Poster befindes Mangler, da har han herom at gjøre alvorlige Erindringer, og ifald saadanne findes uden Virkning, bør han betimelig derom underrette Kvæstor, for at de fornødne Forholdsregler i Anledning deraf kunne træffes.

8. Ligesom han noje bør paasee, at Universitetets Bønder holde sig Loven og de kongelige Anordninger og Befalinger efterrettelige, og isærdeleshed bør paagte, at Væsgængere ikke imod Loven finde Tilhold hos Bønderne, eller Jnderster af disse paa egen Haand indtages til Huse, saaledes bør han ogsaa drage Omsorg for at Universitetets Bønder intet Utilbørligt paabyrdes, og at dem ingen Fornærmelser eller Forurettelser tilføjes.

9. Dersom Nogen som har en Universitetet tilhørende til Hartkorn ansat Ejendom, det være sig Gaard, Bolssted eller Hus, i Arvefæste, skulde imod Skjødeformulærens § 3 overdrage enten sin hele Jordejendom eller nogen Del af samme til en ny Bruger's Ejendomsbesiddelse, uden at det ny Skjøde og Adkomstbrev er givet Paategning af Kvæstor om, at der fra Universitetets Side Intet er til Hinder for dets Tinglæsning, eller Universitetets overordnede Bestyrelses Samtykke til den paagjældende Transaktion paa anden Maade er konstateret, skal Universitetsforvalteren, saasnart han bringer saadant i Erfaring, uophødeligen gjøre Indberetning derom til Kvæstor.

10. Det samme har han at iagttage, naar flige Ejendomme hvis Jordlodder ere matrikulerede under de Gaarde hvorfra de ere tagne, uden derom oprettet skriftligt Dokument, skulde blive delte eller formindskede. Ligesaa bør han og paasee, at ingen Hovedparcel af en Gaard, eller noget Bolssted eller Hus, uden særdeles dertil erholdt Tilladelse og uden skriftligt Dokuments Dpretelse, faktisk inddrages under nogen anden Ejendom. Skulde Noget mod Ovenanførte stridende begaaes, har han ligeledes strax at gjøre Indberetning herom.

11. Han maa forkaffe sig noje Efterretning om at de Arvefæstestjoder som allerede ere udstedte, paa lovlig Maade ere blevne tinglæste, og naar han finder at dette ikke er skeet, maa han tilholde vedkommende Arvefæster uophødelig at besørge Tinglæsningen, samt paasee at dette ogsaa virkelig skeer. Ligeledes paaligger det ham at foranstalte de Skjøder som herefter udstedes tinglæste, forinden de overleveres vedkommende Arvefæstere.

12. Han bør have noje Indsænde med, at de Bygninger paa Universitetsgedset som enten, uagtet de allerede ere opførte, endnu ikke ere asfurerede, eller som herefter vorde opførte, blive forsikrede for deres fulde Værdi i Brandkassen. Naar dette er skeet, blive Policerne at forevise ham, og af ham med Forevisningspaategning at forsyne uden Betaling. De med Assurancen, Taxationerne m. v. forbundne Udgifter skulde udredes af Bygningernes Ejere.

13. At Arvefæsterne holde de paa deres Grundejendom værende Bygninger i forsvaerlig Stand, har han tilbørligen at paasee, og ifald denne Pligt, uagtet hans Paamindelse, ikke iagttages af vedkommende Arvefæstere, maa den fornødne Indberetning derom uden Ophold meddeles Kvæstor.

14. I Tilfælde af Gaard- og Husfæsternes Dødsfald eller Fratrædelse paaseer han, at Universitetet skeer Jyndest for dets Tilgodehavende, og at intet Tab samme paa nogen Maade tilføjes, ligesom han og noje iagttager, at Forordningen Sde Juni 1787 i Henseende til Syns- og Taxationsforretninger paa den for Universitetet mindst bekoftelige Maade efterkommes. Jovrigt paaligger det ham om ethvert Dødsfald af Fæster eller Arvefæster at gjøre Indberetning til Universitetets Kvæstor, ledsaget med Dplysning, hvis det er en Fæster, om nogen Ejendom derved bliver fæstetelig, og hvis det er en Arvefæster, om hvem der efter denne overtager Ejendommen.

15. Det tilkommer ham at behandle Skifterne efter dem som bortdøe paa Godset i hans Distrikt, og ligesom han maa udføre dette paa behørig og lovlig Maade, og selv indstaae for alt det Ansvar som deraf kan flyde, saaledes nyder han og det derved faaende Skifte- og Skiversalarium. Naar der ved et Skiftes Slutning tilfalder Umyndige Arv, har han uopholdeligen at indbetale de kontante Arvemidler i Universitetets Kasse, og at meddele Universitetskontoret Underretning om Arvens Størrelse, hvori samme bestaaer, Myndlingernes Navne, Alder, hvem Formynderne ere m. v., samt at underrette Formynderne om at de aarligen have at høre Renterne paa Universitetskontoret, forsaavidt det ikke ved Skiftets Slutning er bestemt at de skulle oplægges.

16. Han har betimeligen forinden enhver Termin at indberette til Kvæsturen, hvilke Arvepartier der i Terminen skulle udbetales, og dernæst paahviler det ham at forhjelpe den vedkommende Myndling, paa dennes egen Beforsning, til et tingløst Afkald og Præstestift, for at Arven derefter kan modtages. Ligeledes er han pligtig til uopholdelig at meddele sin Erklæring over de Beregninger over Renterne af Umyndiges Midler som af Universitetskontorets Kassekontrollør affattes og af Kvæstor tilstilles ham forinden enhver Termin.

17. Naar ham maatte overdrages nogensomhelst Forretning vedkommende Tilsynet med de i hans Forvalterdistrikt beliggende Universitetet tilhørende Kirker, deres Reparation m. v., da paaligger det ham at udføre Saadant med tilbørlig Omhu og Nøjagtighed.

18. Med Universitetets Skove og Torvemoser i det ham anbetroede Distrikt har han bestandigt Tilsyn, at de ej vorde ilde behandlede eller ruinerede. Hvad Skovvæsenet angaaer, da har han fornemmeligen nøje at efterkomme de Ordre som gives ham enten ved Universitetets Kvæstor, eller den Embedsmand til hvem det specielle Tilsyn med Skovene er betroet. Ligesom det er Skovfogdens Pligt, saa ofte nogen ulovlig Skovhugst er begaaet, strax at anmeldte saadant for Forvalteren, at underrette ham om Gjærningsmændene vides eller formodes at kunne opdages, i hvilket sidste Tilfælde han til sammes Opdagelse er Skovfogderne paa bedste Maade behjælpelig, saaledes er det ogsaa hans Pligt herom at give Skovinspektøren fuldkommen Efterretning til nærmere Resolutions Erholdelse. Bliver nogen Skovsag at anlægge, da paaligger det ham uden Betaling at udføre samme ligesom andre Godset vedkommende Sager. Med de Indretninger som ere gjorte eller herefter gjøres med Universitetets Skove til deres Forbedring og Fredning, har han slittigt Tilsyn, og paaseer at de vel vedligeholdes og blive Skovene saa nyttige som muligt. Fremdeles paalægges det ham, naar Auktion i Skovene afholdes, at indkassere det derved indkommende Beløb, samt i det Hele over Indtægter og Udgifter vedkommende Administrationen af Skovene at føre et eget Regnskab, uafhængigt af hans egentlige Forvalterregnskab. Dette Skovregnskab bør indsendes inden hvert Mars 1ste Februar, og om sammes Status ved hvert Kvartals Udlob meddeles den i § 2 foreskrevne Dplysning. For den her omhandlede Indkassations opbeholder hon, mod at svare for de udkrediterede Beløb, det almindelige Indkassationsalarium 4 pCt., der bliver at afdrage i det indkasserede Beløb førend samme indsendes til Universitetskontoret.

19. Endelig paaligger det Universitetsforvalteren, ved den aarlige Revision af hans Embedsforelse som Kvæstor skal foretage, paa Anfordring at forevise Kvæstor sine Embedsbøger og Kassebeholdninger, samt i det Hele ej alene ikke lægge nogen Hindring i Vejen for en saadan Revision og Undersøgelse, men meget mere gaae tilhaande dermed, og yde enhver Dplysning som billigen af ham kan forlanges.

20. Det er en Selvfølge, at det maa være den kongelige Universitetsdirektion forbeholdt at gjøre saadanne Forandringer i og Tillæg til denne Instrux, som det efter Omstændighederne i Fremtiden maatte anses fornødent.

— Det er oftere i Aarbogen, navnlig ved Meddelelsen af Universitetets Regnskaaber, omtalt*), at den nuværende Gageringsetat for Universitetslærerne betydeligt oversteg den dertil ved Normalreglementet til de egentlige Gager bestemte Sum af 40600 Rbd., hvilket isærdeleshed hidrører fra flere ikke normalmæssige ældre Gager, fra at et ikke ubetydeligt Beløb udbetales i Pensioner og Wartpenge**), og endelig fra at i den

*) Se 1838 S. XII, 177, 1839 S. 18, 20, 80, 115, 1840 S. 71, 73.

**) Næmlig til 2 forhenværende Professorer 1066½ Rbd., hvortil nu kommer de den forrige Projektør tilstaaede Wartpenge 333½ Rbd., ialt altsaa 1400 Rbd.

senere Tid adskillige ekstraordinære Lærere vare blevne ansatte og Gagetillæg bevilgede aldeles udenfor Normalreglementets Bestemmelser. Den største Del af det Beløb hvorved nysnævnte Gagenormalsum har været overskredet, er hidtil bleven anvist paa Normalsummen til Universitetets Notte og videnskabelige Formaalets Fremme af 5600 Rbd., hvilken rigtignok væsentligen var bestemt til at bære saadanne ekstraordinære Gager og Gagetillæg som maatte blive nødvendige til at fremme nysnævnte Formaal, men som dog saaledes hidtil, paa Grund af at Gageringssummens Overskriden mest hidrørte fra de ældre Forholde, kun i ringe Grad havde opfyldt sin egentlige Bestemmelse. En væsentlig Forandring i denne Henseende, som uidentvibul tillige kan betragtes som Begyndelsen til et forhøjet Gageringsreglement for Universitetet, er foregaaet ved en kongelig Resolution af 13de Novbr. 1841, hvorved blev allernaadigt bifaldet, at det ommeldte videnskabelige Extraordinarium maatte befries fra den største Del af de hidtil paa samme hvilende Gager og Bortpenge, hvis hele Beløb ifølge Budgettet for 1841 (se nedenfor) udgjorde 4666 Rbd. 64 Sk., saaledes at kun en Sum af 1900 Rbd., bestaaende af Gager og Gagetillæg som efter deres Natur virkelig henhøre under bemeldte Normalsums Bestemmelse, vedbliver at udredes af denne, hvorimod det øvrige Beløb af de Normalsummen af 40600 Rbd. overstigende Gager, ialt 6270 Rbd., indtil videre bliver at udrede ekstraordinært af den akademiske Fond.

Nedenstaaende følger den sædvanlige Oversigt over Universitetets Indtægter og Udgifter efter det for 1840 indkomne Regnskab, paa sædvanlig Maade sammenholdte med Normalreglementets Poster, hvorved alene følgende er at bemærke:

Paa Indtægtsiden har den første Post, Jordebogs- og Tiendeindtægterne, atter i dette Aar særdeles betydeligt oversteget det kalkulerede Beløb, nemlig med 21013 Rbd. 57 Sk., hvoraf henved 3000 Rbd. hidrøre fra indkomne Rekognitioner for bortsolgte Jæsteejendomme, men det øvrige Beløb af noget over 18000 Rbd. væsentligen fra den fordelagtige Kapitalstart for 1839 Aars Afgrøde. Af de gamle Landgilde-
restanceobligationer, der ved forrige Aars Udgang beløb 7450 Rbd. 92 Sk., var i Løbet af 1840 indkommet 716 Rbd. 68 Sk., hvorved disse Restancers Beløb var formindsket til 6734 Rbd. 24 Sk. De løbende Restancer udgjorde den 1ste Jan. 1841 af den hele Landgilde af henved 34000 Rbd., med Indbegreb af den til 1ste Septbr. forfaldne første Trediedel af Aarets Afgift, alene 306 Rbd. 15 Sk., hvorunder imidlertid var indbefattet den i forrige Aargang omtalte Restance hos en enkelt Arvesøster, der henstaaer uafgjort formedelsf en endnu ikke paakendt Retsfag, til Beløb nu 295 Rbd. 27 Sk., og hvoraf endvidere 6 Rbd. 84 Sk. skyldtes af et usluttet Dødsbo. De i 1840 forfaldne Konge- og Kirketiender, til Beløb omtrent 27000 Rbd., vare indkomne uden nogenformhelst Restance. Renteindtægten har atter i dette Aar, formedelsf Kapitalformuens Forøgelse, erholdt en betydelig Tilvæxt, idet den nu udgjør over 6000 Rbd. ifstedetfor de ved Normalreglementet kalkulerede 2440 Rbd. Af Udgiftsposterne er det isærdeleshed den tredie, til de ekstraordinære Gager og Gagetillæg, der ligger aldeles udenfor Normalreglementet, hvorved dettes kalkulerede Udgift er bleven foreget, nemlig med 2106 Rbd. 3 Sk., ligesom og Udgiften til Landsbykirkerne Vedligeholdelse har oversteget det dertil Normerede med 752 Rbd. 31 Sk., hvilken sidste Udgift imidlertid kunde været overført til Kontoen for ekstraordinære Udgifter, hvis ikke den betydelige Udgift til tvende ekstraordinære Fester af 1560 Rbd. 48 Sk. heraf havde maattet udredes. Oversigten viser, at den hele Sum hvormed de enkelte Normalkonti ere overskredne, efter Fradrag af hvad paa andre Poster er besparet, udgjør 2502 Rbd. 92 Sk., hvorimod Overskudet over den kalkulerede Indtægt paa samme Maade beløber 24324 Rbd. 69 Sk., hvorefter altsaa Overbalancen af den ordinære Indtægt mod den ordinære Udgift bliver 21821 Rbd. 73 Sk. I Henseende til de enkelte saavel Indtægts- som Udgiftsposter kan iøvrigt henvises til hvad i forrige Aargang er bemærket.

Universitetets Udgifter i 1840.

	Virkelig Ud- gift.		Normal- summen.		Mere Mindre end Normalsummen.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Gager af den ordinære Ga- geringsfum	40600.	=	40600.	=		
2. Gager og Bartpenge m. m. af Extraordinarium	5600.	=	5600.	=		
3. Extraordinære Gager og Gage- tillæg udenfor Normalreglem. 4. Gage til Kvæstor	2106.	3			2106.	3
5. Dito til Referendarius Kon- sistorii	600.	=	600.	=		
6. Dito til Sekretarius Konsistorii 7. Dito til Konsistorii Fuldmægtig	200.	=	200.	=		
8. Honorar for Programmers For- fattelse	200.	=	200.	=		
9. Gage til Profektor	400.	=	400.	=		
10. Gage til Revisor	200.	=	200.	=		
11. Gage til Pedellerne	80.	=	80.	=		
12. Rectoris magnifici Løn, Sti- pendium rectoris scholæ og famulus bibliothecæ	108.	=	110.	=		2.
13. Huslejeportioner til Profes- sorerne, med Indbegreb af de 200 Rbd. fra Kommunitetet	2600.	=	2400.	=	200.	=
14. Universitetsbibliotheket	1976.	24	2320.	=		343. 72
15. Botanisk Have	2983.	48	2980.	=	3.	48
16. Anatomikammeret	300.	=	260.	=	40.	=
17. Astronomisk Taarn	748.	42	910.	=		161. 54
18. Den physisk-kemiske Instrumen- tsamling	150.	=	150.	=		
19. Universitetskontoret	3245.	65	3300.	=		54. 31
20. Fordebogsudgifter:						
a. ved Godset	9200.	=	9200.	=		
b. ved Kirkerne af den Kon- sistorium underlagte Sum	600.	=	600.	=		
c. af den Kvæstor underlagte Sum	2952.	31	2200.	=	752.	31
21. Bygningsudgifter:						
a. af den Kvæstor underlagte Sum	2449.	93	2400.	=	49.	93
b. af den Konsistorium under- lagte Sum (hvoraf i Virke- ligheden kun 200 Rbd. ere udbetalte, det øvrige opsparet)	600.	=	600.	=		
22. Afskillige Udgifter, saasom ved Konsistorium, f. trykte Gager osv.	1150.	=	1150.	=		
23. Extraordinære Udgifter	2000.	=	2000.	=		
Summa Udgift	84362.	92	78860.	=	3151. 79 648. 83	648. 83

Udgiften har oversteget Normalsummen med 2502. 92

Fra forrige Side 1098. 41 21821. 73
 Bülow'ske Legats Renter f. 1838 og 39 60. =
 1158. 41

hvorefter Overskudet kun bliver 20663. 32

Fra forrige Side 20663 Rbd. 32 Sk.

Af dette Overflud, med Tillæg af hvad der i 1840 er indkommet i akademiske Fond som Indtægt udenfor Normalreglementet, nemlig:

paa Kjøbesummerne for det jydsk Gods og Skove 11551 Rbd. 70 Sk.
samt Ansvar efter Decision til Regnskabet f. 1838 21 — 58 —

11573 — 32 —

tilsammen 32236 Rbd. 64 Sk.

er udredet

1. til at supplere Universitetets Aktieret for Bankhestelsen 270 Rbd. paa Ejendommen Nr. 202 i St. Niolsstræde til fulde 300 Rbd. 30 — —
2. akademiske Fonds Tab i Anledning af et overtaget Pant for en Prioritetsfordring*) 1395 — 93 —

1425 — 93 —

Restoverflud, hvormed den akademiske Fonds Formue er forøget i 1840 30810 Rbd. 67 Sk.

Lægges hertil de i 1840 erholdte Bankaktier:

for den i 1838 indfrieede Sjettedel af Bankhestelsen paa Universitetets Tiender og Torder 4800 Rbd.

for Bankhestelsen paa ovennævnte Ejendom 300 —

5100 — —

udkommer det hele Beløb hvormed den akademiske Fonds Formue i 1840 er bleven forøget 35910 Rbd. 67 Sk.
som er gaaet ind i den samlede Aktiomasse ved Aarets Udgang af 181845 Rbd. 64 Sk.

Den akademiske Fonds hele fra Legatmassen affondrede rentebærende Formue, med Fradrag af Umyndiges Midler samt nedenangførte Gjæld til Nationalbanken, udgjorde den 1ste Jan. 1841 i Sølvs og Sedler 163297 Rbd. 36 Sk., eller 33797 Rbd. 5½ Sk. mere end forrige Aar. Den ikke rentebærende Formue udgjorde til samme Tid, med Fradrag af hvad der skyldtes bort, 18548 Rbd. 28 Sk., eller 2113 Rbd. 62 Sk. mere end Aaret før. Bemeldte tvende Summer hvormed dels den rentebærende, dels den ikke rentebærende Formue er forøget, svare netop til det ovennævnte Nettooverflud af 35910 Rbd. 67 Sk.

For at kunne erhverve en større samlet Prioritet af 40000 Rbd., blev i Banken optaget et Laan paa 14000 Rbd., hvilket er fradraget i den ovenangivne rentebærende Formue, og som iøvrigt allerede i Foraaret 1841 er afbetalt. Under den ikke rente-

*) En Ehlers' Kollegium tilhørende Kapital paa 20000 Rbd. havde siden forrige Sekulum indestaaet i en Bryggergaard her i Staden, som endnu i 1838 ved Omvurdering var taxeret til 38000 Rbd., men ved Auktion i 1839 kun blev udbragt til 15900 Rbd., hvorfor den af Universitetet (som havde garanteret Ehlers' Kollegium Tilstrækkeligheden af dets Pant) blev overtaget og senere igjen solgt, hvorved man saae sig istand til at formindske Tabet til ovennævnte Sum.

bærende Formue ere indbefattede de ovennævnte Landgildereftanceobligationer, Bankaktierne, Restancer (f. Er. af de vestindiske Penge 1280 Rbd.), Kassebeholdninger m. m.

Universitetets Kapitalmasse indestod den 31te Decbr. 1840 i følgende Effekter:

Panteobligationer i Sølvs, rede Sølvs og Sedler	105491 Rbd. 10 Sk.
Føngelige Obligationer og andre offentlige Effekter	116144 — 32 —
af hvilket Beløb	221335 Rbd. 42 Sk.
fragaar de Umyndiges Midler	44038 Rbd. 6 Sk.
og Gjelden til Banken	14000 — —
	<hr/> 58038 — 6 —

hvorefter bliver tilbage ovennævnte rentebærende Formue

	163297 — 36 —
--	---------------

Desuden indestod i Kvæsturen:

Landgildereftanceobligationer	6734 — 24 —
Nationalbankaktier	7900 — —
Andre ikke rentebærende Obligationer	462 — 48 —
Føngelige Obligationer og andre offentlige Effekter deponerede som Sikkerhed af Forvalterne og Kassereren	22024 — 6 —
Dito dito tilhørende Frue Kirkes ekstraordinære Bygnings- samt Rente- og Afdragsfond	21100 — —

Endelig Legatmassens Formue:

a) Panteobligationer i alle tre Myntsorter:

rentebærende	476963 Rbd. 64½ Sk.
------------------------	---------------------

ikke rentebærende (Bankheftelser)	481 — 46 —
---	------------

b) føngelige Obligationer

m. m.:

rentebærende	376736 — 62 —
------------------------	---------------

ikke rentebærende (Bankaktier)	1100 — —
--	----------

	<hr/> 855281 — 76½ —
--	----------------------

Den hele ved Aarets Udgang i Kvæsturen indestaaende

Masse udgjorde saaledes	1134838 Rbd. 4½ Sk.
-----------------------------------	---------------------

Legatmassens samlede Kapitalformue beløb ved Aarets Udgang:

rede Sølvs	32626 Rbd. — Sk.
----------------------	------------------

Sedler	821074 — 30½ —
------------------	----------------

tilsammen	<hr/> 853700 Rbd. 30½ Sk.
-----------	---------------------------

foruden de ovennævnte ikke rentebærende 1581 Rbd. 46 Sk.

Da Legatmassen ved 1839 Aars

Udgang havde udgjort	848287 — 22½ —
--------------------------------	----------------

var den altsaa i Aarets Løb forøget med 5413 Rbd. 8 Sk. hidrørende fra Dplæg for de enkelte Legater.

Desuden havde Legaterne ved Aarets Udgang kontante Beholdninger, til Beløb efter Fradrag af enkelte Legaters Underbalance, ialt 751 Rbd. 1 Sk. rede Solv og 3169 Rbd. 87½ Sk. Repræsentativer. *)

Udgiveren seer sig ifstand til ogsaa her at meddele Resultaterne af Universitetets Regnskaber for 1841, som dennegang ere indkomne tidligere end sædvanligt.

Ved efterfølgende Oversigt over Indtægterne og Udgifterne ere disse sammenlignede med det nedenanførte allernaadigst approberede Budget, saaledes at ved Siden

*) Som en Rekapitulation af hvad dels ovenfor, dels i de foregaaende Aargange er anført om saavel den akademiske Fonds som Legatfondens Kapitalformues Tilvæxt i ethvert af de siden Opgjørelsen i 1836 forløbne Aar, hidtsætted her følgende fra Bogholderiet meddelte sammenrængte Oversigter:

A. For den akademiske Fonds Vedkommende.

Ved Opgjørelsen i 1836 blev den akademiske Fonds Kapitalmasse kalkuleret til omtrent 61000 Rbd., af hvilken Sum Renten blev optaget i Normalreglementet med 2440 Rbd.

	Iffe- rentebærende.		Rentebærende.		Tilsammen.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Den fandtes ved Udgangen af 1836 at udgjøre	6273.	78	74856.	69½	81130.	51½
Forandring i 1837	- 528.	19	37268.	63	36740.	44
Utsaa ved Udgangen af 1837	5745.	59	112125.	36½	117870.	95½
Forandring i 1838	-1160.	20	8343.	88	7183.	68
Ved Udgangen af 1838	4585.	39	120469.	28½	125054.	67½
Tilvæxt i 1839	11849.	23	9031.	2	20880.	25
Ved Udgangen af 1839	16434.	62	129500.	30½	145934.	92½
Tilvæxt i 1840	2113.	62	33797.	5½	35910.	67½
Ved Udgangen af 1840	18548.	28	163297.	36	181845.	64
Forandring i 1841	-5848.	61½	21350.	69	15502.	7½
Ved Udgangen af 1841	12699.	62½	184648.	9	197347.	71½

B. For Legatfondens Vedkommende.

Den ved kongelig Resolution af 20de April 1837 approberede Fortegnelse over samtlige Legaters Kapitalmasse den 1ste Jan 1837 udviste i rentebærende og ifferentebærende Aktiver tilsammen:

	Rentebærende.		Iffe- rentebærende.		Tilsammen.		Kontant Beholdning.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Formindskelse i 1837	834621.	28½	737.	11½	835358.	40	12033.	53
	1500.	53½	195.	60½			1146.	74
Ved Udgangen af 1837	833120.	71	541.	47	833662.	22	10886.	75
Forandring i 1838	10916.	47					- 3110.	14½
Ved Udgangen af 1838	844037.	22	541.	47	844578.	69	7776.	60½
Forøgelse i 1839	4250.	½	558.	=			527.	62
Ved Udgangen af 1839	848287.	22½	1099.	47	849386.	69½	8347.	26½*)
Forandring i 1840	5413.	8	481.	95			- 4391.	53
Ved Udgangen af 1840	853700.	30½	1581.	46	855281.	76½	3955.	69½**)
Formindskelse i 1841	6601.	57					452.	35½
Ved Udgangen af 1841	847038.	69½	1581.	46	848620.	19½	3503.	34

*) Heri indbefattet Restancer 43 Rbd.

***) Eigelebes Restancer 34 Rbd. 77 Sk.

af de virkelige Indtægs- og Udgiftssummer blot er anført hvad enhver har været større eller mindre end den tilsvarende i Budgettet, hvorhos Forklaring angaaende de vigtigste Afvigelser er tilføjet.

Indtægtsposter.	Virkelig Indtægt.		Mere end Budgetsummen.		Mindre	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Indtægter af Jordegods og Tiender . . .	65200.	89	9348.	62		
Den væsentligste Del af dette Overskud ere de tvende ikke i Budgettet optagne Poster: Kjøbesummer for Fæstegodsbesværgelse i Arvefæste, og Indtægter af Skovene, resp. 4387 Rbd. 74 Sk. og 3080 Rbd. 53 Sk., ialt 7468 Rbd. 31 Sk. Paa Landgilderestanceobligationerne var indbetalt 695 Rbd. 32 Sk., hvorefter disse Obligationers Beløb udgjorde 6038 Rbd. 88 Sk. Ubestaaende Restance ved Aarets Udgang var 348 Rbd. 13 Sk.						
2. Kapitalrenter	6580.	36½			249.	59½
Ved Aarets Udgang udestod en fuldkommen sikker Restance af 333 Rbd. 87 Sk., der saaledes overstiger det i Budgetsummen manglende.						
3. Studiestat og Kathedraticum	4634.	81			21.	
4. Almanakforpagtnings-Udgiften	3700.	=				
5. Renten af Juliane Maries, Rostgaards, samt Hoppners og Bartholins Legater . .	1169.	44				
6. Refusion for Universitetets Skifteret . .	200.	=				
7. Huslejeindtægter	480.	=				
8. Jordskyld	272.	87				
9. Afgift af Dresunds Told	239.	4			=	2
10. Eramensindtægter 633. — = — hvorifra Udgifterne 435. — 5—						
	197.	91			2.	5
11. Embedsavgifter	1480.	=	1280.	=		
Medens man havde anseet det for usikkert, om noget af de saakaldte vestindiske Penge vilde indkomme, indkom Afgiften baade for Aarene 1839 og 40.						
12. Afgift af Kaldsbreve	34.	=			6.	=
13. ¼ Procent af de under Universitetet bestyrede Legater	1643.	60	93.	60		
14. Bidrag fra den polytekniske Lærestanstalt for Bestyrelsen af dens Midler	100.	=				
15. Tilfældige Indtægter	14.	76			=	20
16. Kommunitetets ældre Bidrag	8009.	68	69			
Erstatningen for de norske Tiender var i Budgettet anført med 2 Skpr. Byg for lidet.						
17. Sammes ny Bidrag	10000.	=				
18. Tilskud af den kongelige Kasse til Sekretæren ved den arnamagnæanske Stiftelse, samt i Anledning af det astronomiske Observatorium	400.	=				
Summa Indtægt	101357.	60½	10692.	95	248.	86½
				248.	86½	
				10444.	8½	

Udgiftsposter.	Virkelig Udgift.		Mere end Budgetsummen.		Mindre	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Gager og Lønninger:						
a. af Ordinarium	40600.	:-				
b. af Extraordinarium	4050.	:-				616. 64
c. extraordinært af akademisk Fond . .	3849.	89	646.	57		
Disse Udfigelser hidrøre fra den ved den kongelige Resolution af 13de Novbr. skete Omregulering af Gagernes Udbetaling, samt fra Forandring ved Dødsfald og ved Gagetillæg.						
2. Huseje til Professorene	2600.	:-				
3. Extraudgifter til Universitetets Nytte og videnskabelige FormaaIs Fremme	1550.	:-	616.	64		
At hertil kunde anvendes mere end ved Budgettet var bestemt, hidrørte ligeledes fra den kongelige Resolution af 13de Novbr., se oven S. 82.						
4. Gager til forskjellige Embedsmænd . . .	2402.	84	614.	84		
Forøgelsen er foraarsaget dels ved Forøgelsen af Kvæstors Gage, dels ved at en Del af Profektors Wartpenge er opført under denne Post.						
5. Universitetsbibliotheket	1999.	:-				1. :-
Immatrikulationsgebyret har været 1 Rbd. mere end i Budgettet kalkuleret.						
6. Botanisk Have	2983.	48	3.	48		
Den højere Udgift er hvad Legatcenterne have udgjort mindre end i Budgettet kalkuleret. Havens Gjeld for det opførte Værthus udgjør nu ikkun 55 Rbd. 60 Sk.						
7. Anatomikammeret	300.	:-				
8. Astronomisk Taarn	1025.	95				19. 53
9. Den physisk-kemiske Instrumentsamling . .	150.	:-				
10. Universitetskontoret	3253.	:-				35. :-
11. Jordebogs-Udgifter	12000.	:-				
Budgetsummen til Kirkernes Udgifter var i Virkeligheden overstredet med 192 Rbd. 82 Sk., hvilket Beløb imidlertid blev overført til ekstraordinære Udgifters Konto.						
12. Bygningsudgifter	3000.	:-				
Et Beløb af 693 Rbd. 36 Sk. blev ligeledes her overført dels til nysnævnte Konto, dels til 1842. Af de til Bygningens Forskjønnelse bestemte 600 Rbd. ere i Virkeligheden kun 50 Rbd. forbrugte, det Dørlige opsparet til den paatænkte Dekoration (se Aarb. f. 1840 S. 71.).						
13. Udfillige Udgifter	1150.	:-				
14. For Programmers Forfattelse	100.	:-				
15. Extraordinære Udgifter	2000.	:-				
16. Til Sekretæren ved den Arnemagnæanske Stiftelse	300.	:-				
Summa Udgift	83314.	28	1881.	61		672. 21
naar hermed sammenholdes Indtægten	104357.	60½	672.	21		
bliver Overskudet	21043.	32½	1209.	40		

Fra forrige Side 21043 Rbd. 32½ Sk.

hvilket Overskud naturligtvis ogsaa fremkommer, naar til det			
kalkulerede Overskud	11808	—	64 —
lægges det ovenanførte Beløb af hvad der			
ialt er indkommet mere end Budgetsum-			
merne	10444	—	8½ —
efter Fradrag af hvad			
der, som anført, er udgivet			
over Budgetsummerne	1209	—	40 —
			9234 — 64½ —
			21043 — 32½ —

Fra dette Overskud maa imidlertid drages Forskiellen mellem Restancerne ved Aarets Begyndelse og Aarets Ende med 1009 — 3 —

hvorefter det egentlige Overskud bliver 20034 — 29½ —

men hertil komme endvidere følgende Indtægter udenfor Budgettet:

a. Den Universitetet tilfaldne Del af de brand- og skadelidte Bygningers Kapital.	1697	—	41 —
b. Resten af Provenuet for det bortsolgte jydsk Gods	492	—	23 —
c. Indtægter ved Omsætningen af det oven S. 86 nævnte Pant	41	—	12 —
			2230 — 76 —

det virkelige Overskud bliver da 22265 — 9½ —

men herpaa er anvist:

a. til Kjøbet af den Eschrichtske Samling	6000	—	—
b. til Universitetsfesten i Anledning af Kronprindsens Formæling	763	—	32 —
			6763 — 2 —

hvorefter til Forøgelse af den akademiske Fonds Formue bliver tilbage 15502 Rbd. 7½ Sk.

som er gaaet ind i den samlede Aktiomasse ved Aarets Udgang af 197347 Rbd. 71½ Sk.

Den akademiske Fonds hele rentebærende Formue, med Fradrag af Umyndiges Midler m. m., udgjorde den 1ste Januar 1842 i Sølvs og Sedler 184618 Rbd. 9 Sk., eller 21350 Rbd. 69 Sk. mere end forrige Aar. Den ikkerentebærende Formue udgjorde til samme Tid, med Fradrag af hvad der skyldtes bort, 12699 Rbd. 62½ Sk., eller 5848 Rbd. 61½ Sk. mindre end Aaret før; bemeldte Beløb af den rentebærende Formues Forøgelse og den ikkerentebærendes Formindskelse svare nøjagtigen til den nysangivne Forøgelse af Formuen i det Hele ved det indvundne Netto-Overskud. At det i 1840 optagne Laan i Banken af 14000 Rbd. endnu i dette Aars Begyndelse blev tilbagebetalt, er allerede bemærket ovenfor Side 86.

Kapitalmassen indstod den 31te December 1841 i følgende Effekter:

Panteobligationer, Sølvs, rede Sølvs og Sedler 116853 Rbd. 58 Sk.

	Fra forrige Side	116853 Rbd. 58 Sk.
Fongelige Obligationer og andre offentlige Effekter . . .	116844	— 32 —
af hvilket Beløb, ialt	233697 Rbd. 90 Sk.	
fragaar de Umyndiges Kapital, og deponerede Skiftemidler . . .	49049	— 81 —
hvorefter er tilbage Universitetets egen Kapital, ovennævnte . . .	184648 Rbd. 9 Sk.	
Landgilderestanceobligationer	6038	— 88 —
Nationalbank-Aktier	7900	— — —
andre ikke-entebærende Obligationer	362	— 48 —
Fongelige Obligationer og offentlige Effekter deponerede som Sikkerhed af Forvalterne og Kassereren . . .	22024	— 6 —
Dito dito tilhørende Frue Kirkes ekstraordinære Bygnings- samt Rente- og Afdragsfond	21100	— — —
Endelig Legatmasfens Formue:		
a. Panteobligationer i alle tre Myntsforter	478802 Rbd. 7½ Sk.	
samt ikke-entebærende	481	— 46 —
b. Fongelige Obligationer		
m. m.	368236	— 62 —
samt Bankaktier	1100	— — —
	848620	— 19½ —

Den hele ved Aarets Udgang i Kvæsturen indestaaende
Masse udgjorde saaledes 1139743 Rbd. 59½ Sk.

Legatmasfens samlede Kapitalmasse beløb ved Aarets Udgang:

 rede Sølv 37164 Rbd. 39 Sk.

 Sølv 809874 — 30½ —

 tilsammen ————— 847038 Rbd. 69½ Sk.

foruden de ovennævnte ikke-entebærende 1581 Rbd. 46 Sk.

Da den ved 1840 Aars Udgang havde udgjort . . . 853700 — 30½ —

var den altsaa i 1841 formindsket med 6661 Rbd. 57 Sk.

Naar det imidlertid bemærkes, at brand- og fladelidte Bygningers Konto, hvis Kapitaler ved 1841 Aars Begyndelse vare 18700 Rbd., er aldeles udgaaet, hvorimod den ny opførte Konto for Frue Kirkes Præsteboligers Opbyggelse ved Aarets Udgang kun ejede 10000 Rbd., er saaledes i den rentebærende Kapital afgaaet 8700 Rbd. som ikke tilhørte de egentlige Legater, hvoraf følger, at disse i Virkeligheden have haft en Tilvæxt af 2038 Rbd. 39 Sk.

Desuden havde Legaterne ved Aarets Udgang kontante Beholdninger til Beløb, efter Fradrag af enkelte Legaters Underbalance, ialt 1094 Rbd. 58 Sk. rede Sølv, og 2408 Rbd. 72 Sk. Repræsentativer.

Hvad **Kommunitetets Status** angaaer, da var sammes Kapitalformue, som ved Udgangen af 1840 havde udgjort i Sølv og Repræsentativer 442769 Rbd. 64 Sk.

	Fra forrige Side	442769 Rbd. 64 Sk.
hvoraf dog var ifferentebærende . . .	11000 Rbd. = Sk.*)	
og hvorpaa hvilede rentebærende For-		
dringer (Kommunitetets Legater, Umyndiges Midler, Laan til Banken) . . .	17451 — 71 —	
		28451 — 71 —

hvorefter Nettobeløbet af den rentebærende Formue var . . . 414317 Rbd. 89 Sk.
ved Udgangen af 1841, ifølge den indsendte Balancekonto, følgende:

a. Rentebærende:

Prioritets- og andre private Obligationer i alle tre		
Mynstforter	269944 Rbd. 50 Sk.	
kongelige og offentlige Obliga-		
tioner	185933 — 32 —	
tilsammen		455877 Rbd. 82 Sk.

hvorpaa dog hvilede følgende rentebærende Passiver:

Kommunitetets Legater	2367 Rbd. 66 Sk.	
Umyndiges Kapitaler	7969 — 33 —	
Laan i Banken (af det ældre		
Laan efter Afbetaling 5000 Rbd.		
npt optaget Laan 15000 Rbd.)	20000 — = —	
		30337 — 3 —

altsaa Nettobeløbet af den rentebærende Formue 425540 Rbd. 79 Sk.
Lilvæarten siden forrige Aar er 11222 Rbd. 86 Sk.

b. Iffferentebærende:

Private Obligationer	2613 Rbd. 42 Sk.	
Bankaktier	8900 — = —	
Landgildeestanceobligationer . . .	2279 — 78 —	
Tiendestanceobligationer	460 — 5 —	
Dorige Tilgodehavende, Restancer,		
Forflud, Beholdninger m. m.	6190 — 92 —	
tilsammen		20414 Rbd. 25 Sk.

naar herfra drages Passivposterne (herunder indbefattet Forudbetaling paa Landgilde og Tiende for 1841 med 5344 Rbd. 34 Sk.)

6169 — 23 —

bliver den beholdne iffferentebærende Formue 14275 Rbd. 2 Sk.

Lilvæarten fra forrige Aar (se nedenstaaende Note) er altsaa 4297 Rbd. 92 Sk.

Stiftelsens Indtægter og Udgifter i 1841 sammenholdte med det nedenfor meddelte Budget have været følgende:

*) Det maa dog bemærkes, at med Indbegreb af Landgildeestanceobligationer og andet Tilgodehavende, Restancer, Forflud, Kassebeholdninger m. m., var den hele iffferentebærende Formue (som af den senere meddelte Balancekonto sees) 18735 Rbd. 66 Sk., men efter Fradrag af de iffferentebærende Passivposter, 9977 Rbd. 6 Sk.

	Virkelig Indtægt.		Mere end Budgetsummen.		Mindre	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Indtægtsposter.						
1. Indtægter af Jordegods og Tiender . . .	47079.	22	8721.	27		
2. Kapitalrenter	16694.	81	646.	12		
3. Kommunitetets Andel i Stip. dom. reg.	20.	41	20.	41		
4. Ligbæringsvæsenets Indtægter	4949.	80			190.	16
5. Lejeindtægt	78.	=	78.	=		
6. Refusion for Konsumtionsfrihed og Bryg- gerrettighed	433.	32				
7. Ifølge Decision indbetalt	7.	8	7.	8		
8. Afskrevet paa Gjelden til Umyndige, som fra de ældre Hovedbøger urigtigen var opført	63.	59	63.	59		
Summa Indtægt	69326.	35	9536.	51	190.	16
				190.		
				9346.		
Udgiftsposter.						
1. Udgifter til direkte Understøttelse og An- vendelse for de Studerende:						
a. i Penge	12893	Rbd. 28 Sk.				
b. til Brændsel	1449	— 84 —				
c. til Kommunitets- bibliotheket og Re- gensens Læsefor- ening	641	— 32 —				
	14984.	48			115.	48
2. Kommunitetsstipendiet til Præsterne ved Trinitatis Kirke, Læreren ved de 32 Mænds Skole og en geographisk Landmaaler . . .	312.	=	312.	=		
3. Lønninger og Emolumenter	4614.	10	1.	10		
4. Pensioner til Embedsmænds Enker . . .	260.	=	260.	=		
5. Kontorrekvisiter, Brevporto, Joliopengem. m.	403.	59	236.	59		
6. Regensens Belysning og Rengjorelse . . .	154.	58	154.	58		
7. Bygningsudgifter	3750.	21	1430.	21		
8. a. Jordebogsudgifter	7539.	52			95.	44
b. Skatter og Afgifter af Bygningerne i Kjøbenhavn	448.	38			96.	58
9. Udgifter ved Ligbæringen:						
a. Lønninger	2530	Rbd. 12 Sk.				
b. andre Udgifter	268	— 67 —				
	2798.	79			1401.	17
10. De ældre Bidrag til Universitetet . . .	8009.	68	9.	68		
11. Det nyere Bidrag	10000.	=				
12. Udgifter udenfor Budgettet:						
Rejsunderstøttelse til Lic. Vor- nemann	200	Rbd.				
Andre Understøttelser	330	—				
	530.	=	530.	=		
Summa Udgift	53805.	49	2934.	24	1708.	71
som trukket fra Indtægten	69326.	35	1708.	71		
giver som Overflud	15520.	82	1225.	49		

hvilket Beløb nøjagtigen svarer til de ovenansførte Summer af respektive 11222 Rbd. 86 Sk. og 4297 Rbd. 92 Sk., hvormed dels den rentebærende, dels den ikkerentebærende Formue i Aarets Løb er bleven forøget. At det indvundne Dverskud, uagtet den samlede Udgiftssum med 1225 Rbd. 49 Sk. har oversteget Budgettets Totaludgiftssum, dog har været 8120 Rbd. 82 Sk. større end det ved Budgettet beregnede (7400 Rbd.), hidrører, som man seer, væsentligst fra Dverskudet paa Jordebogsindtægterne, som især blev foranlediget ved den fordelagtigere Kapitelstart end den der var lagt til Grund ved Budgettets Affattelse. Særvrigt bemærkes, at naar de virkelige Udgifter's Totalsum har oversteget Budgettet med 1225 Rbd. 49 Sk., saa er denne Sum dog betydeligt under de Beløb der, som oven (S. 38) anført, i Aarets Løb bleve bevilgede til ekstraordinære Bygningsarbejder ved en af Kommunitetets Bygninger, hvilke udgjorde ialt 1820 Rbd.

De for begge Aarene 1841 og 42 resp. under 10de Febr. 1841 og 30te Jan. 1842 allernaadigst approberede Budgetter saavel for selve Universitetet som for Kommunitetet og den polytekniske Læreanstalt, meddeles her samlede under Et med de til Forklaring nødvendige Anmærkninger. Hvad Indtægterne og Udgifterne i 1841 virkelig i Sammenligning med Budgettet have udgjort, er nylig for begge de to forstnævnte Stiftelsers Vedkommende meddelt.

A. Budgettet for Universitetet.

Indtægter.

	1842.		1841.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Indtægter af Jordegods og Tiender:				
Kornet beregnet for begge Aarene efter den paa 1840 Aars Afgroede satte Kapitelstart; at Kornkvantiteterne ere noget højere for 1842 end for 1841 er foraar-saget ved den ved enkelte Jæstegaardes Dvergang til Arvesætte og ny Tiendeakkorders Afslutning skete For-højelse i Afgifterne.				
a. 3154 Tdr. 3 Sk. 2½ Fk. Rug à 4 Rbd. 2 Sk.	12681.	48		
3105 — — — — — — — — — —			12484.	66
b. 11503 — 4 — 17 — Byg à 2 — 83 —	32952.	86		
11454 — — — — — — — — — — (tildels solgt til lavere Pris.)			32749.	90
c. 3139 — — — — — Havre à 2 — 31 —	7291.	61		
3105 — — — — — — — — — —			7212.	63
d. Bederlag for Smaaaredsel, Pengeafgifter og Rekogni-tioner	3515.	15	3435.	=
e. Kjøbesummer for Arvesætterettigheder	2000.	=		
f. Skovindtægter	1400.	=		
	59841.	18	55882.	27
2. Renter af den rentebærende Kapital	7400.	=	6800.	=
beregnet, paa Grund af den antpicerede Frugtbar-gjorelse af Kapitalerne, for 1841 af en Kapital af 170000 Rbd. og for 1842 af 185000 Rbd., uagtet disse Kapitaler ikke kunde antages resp. den 31te Decbr. 1840 og 1841 at være tilstede.				
3. Studiiikat og Kathedratikum	4655.	81	4655.	81
Er	71897.	3	67338.	12

	1842.		1841.		
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	
	71897.	3	67338.	12	
Fra forrige Side	3700.	=	3700.	=	
4. Indtægter af Almanakprivilegiet					
anslaaet for 1842 til samme Beløb som for 1841,					
uagtet det ikke forud kan med Visshed beregnes, hvad					
Indflydelse den ved den kongl. Resolution af 22de					
Oktobr. 1841 bestemte Forandring herpaa kan have.					
5. Renter af forskellige Legater, nemlig:					
JulianeMaries til Prof. art. obstetr. 315 Rbd. 22 Sk.					
Rostgaard's til Prof. Rostgardianus 562 — 48 —					
Hoppners og Bartholins til Profes-					
sorerens Husleje	291	— 70 —			
	4169.	44	4169.	44	
Refusion for Universitetets Skifteret			200.	=	
for 1842 inddraget under 15de Post a.					
6. Huslejeindtægter:					
af den polytekniske Lærestanstalt for Professorgaarden					
i Studiistrædet	400	Rbd.			
af et Loft i Universitetsbygningen	80	—			
	480.	=	480.	=	
7. Jordskuld	272.	87	272.	87	
Et fra den kongelige Kasse, fra 1771 af, ydet Bidrag,					
som det hedder, fra Drefunds Løb			239.	6	
for 1842 inddraget under 15de Post a.					
8. Dverskud af Examinens Indtægter	100.	=	200.	=	
for 1842 anslaaet lavere paa Grund af Udgifternes					
Forøgelse formedelst det skærpede Tilsyn.					
9. Embedsavgifter	840.	=	200.	=	
Forøgelsen hidrører fra at Indtægten af Byfktiver-					
embedet paa St. Croix (de saakaldte vestindiske Penge)					
ikke ventedes at indkomme i 1841, hvorimod Ind-					
tægten f. 1842 er optaget med 640 Rbd.					
10. For Kaldsbreve	40.	=	40.	=	
11. Kvartprocenten af de under Universitetet bestyrede Legater	1600.	=	1500.	=	
Forøgelsen hidrører fra Legatmassens successive Til-					
vært.					
12. Fra den polytekniske Lærestanstalt for Bestyrelsen af dens	100.	=	100.	=	
Midler under Kvæsturen	15.	=	15.	=	
13. Tilfældige Indtægter					
Saaom for Guldplader til Doktorringe og Gebyr					
for Bestallinger.					
14. Kommunitetets ældre og nyere Bidrag:					
det ældre Bidrag: i Penge	6390	Rbd. 48 Sk.			
som Erstatning for de norske					
Tiender 565 Rd. Byg à 2 Rbd.					
83 Sk.	1618	— 47 —			
	8008	— 95 —			
det ny Bidrag efter Resolution					
25de Novbr. 1836	10000	— = —			
	18008.	95	8008.	95	
Tilskud af den kongelige Kasse til Sekretæren ved den					
arnæmagnæanske Stiftelse, samt i Anledning af det					
astronomiske Observatorium			400.	=	
for 1842 indbefattet under 15de Post a.					
15. Tilskud fra Finanserne:					
	Et	98223.	37	93863.	52

		1842.		1841.			
		Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.		
		Fra forrige Side		98223.	37	93913.	52
a.	det hidtilværende Tilskud 3149 Rbd. 6 Sk. herunder ere samlede de tre ovennævnte Poster som findes paa Budgettet for 1841 men ikke for 1842, samt det under 6te Udgiftspost for 1841 optagne Tilskud til botanisk Have 2280 Rbd.						
b.	i Anledning af det forrige kirurgiske Akademi's Indlemmelse (se ovenfor S. 10, 13) 7263 — 20 —						
		10382. 26					
16.	Fra Generalpostdirektionen til den botaniske Have istedetfor Portofrihed 50. = for 1841 optaget under 6te Udgiftspost.						
Summa Indtægt		108655.	63	93913.	52		
Udgifter.							
1.	Gager og Bartpenge til Universitetets Lærere 52770. = 48470. = Forskjellen hidrører dels fra de tilkomne 4000 Rbd. til de kirurgiske Professorer, dels fra en Forøgelse i Gagebeløbet af 300 Rbd. Beløbet, forsaavidt det overstiger det til Gager normerede Beløb af 40600 Rbd., udredes dels af Normalsummen af 5600 Rbd. til Universitetets Nytte og videnskabelige FormaaIs Fremme, nemlig						
		Rbd.	Sk.	Rbd.			
i 1841 og 42 med respektive		4666.	64	og 1900.			
dels ekstraordinært af den akademiske Fond (jf. oven S. 83) med		3203.	32	og 6270.			
dels endelig af det indvundne Tilskud til det forrige kirurgiske Akademi med				4000.			
		7870.	=	42170.			
Gagefordelingen er følgende:							
		Rbd.		Rbd.			
i det theologiske Fakultet for begge Aarene:							
En Professor 2000 Rbd., En 1800, En 1500, En 1400, En 1000, ialt		7700.		7700.			
i det juridiske Fakultet for begge Aarene:							
En Professor 2000 Rbd., to hver 1800, En 1500, En 1000, ialt		8100.		8100.			
i det medicinske Fakultet for 1841:							
En Professor 1400 Rbd., En 1600, En 1000, en Lektor 600, en konstitueret Docent 400 og en Medhjælper 170, ialt				5170.			
Et		20970.	15800.	52770.	=	48470. =	

		1842.	1841.
		Rbd. Sk.	Rbd. Sk.
Fra forrige Side		Rbd. 20970.	Rbd. 15800.
for 1842:		52770.	48470.
En Professor 1600 Rbd., En 1400, 2 hver 1000, 4 hver 800, to Postler (vakante) paa 600, samt en Medhjælper 170, ialt		9570.	
i det philosophiske Fakultet for 1841:			
En Professor 2600 Rbd., En 2000, En 1900, En 1800, En 1600, 5 hver 1400, En 1300, En 1200, En 1100, En 1000, 5 hver 800, en Lektor 600, ialt		26100.	
for 1842:			
En Professor 2600 Rbd., En 2000, En 1900, En 1800, 3 hver 1600, 2 hver 1400, En 1300, En 1100, 3 hver 1000, 4 hver 800, en Lektor 600, 2 konstituerede Docenter i de øster- landske Sprog 900, ialt		26000.	
Endelig Pensioner og Bartpenge for tre Professorer:			
En 800 Rbd., En 266 $\frac{2}{3}$, En 333 $\frac{1}{3}$, ialt		1400.	1400.
		48470.	52770.
2.	Husleje til Professorerne	2600.	2600.
3.	Til Extraudgifter til Universitetets Nytte og videnskabelige Formaals Fremme, med Fradrag af de under Nr. 1 anførte Summer	3700.	933. 32
4.	Gage til forskellige Embedsmænd: nemlig til Kvæstor f. 1841 600, f. 1842 1000 Rbd., da Gagen efter Ansøgning er bleven forhøjet til de oprindelig normerede 1000 Rbd., til Konsistorii Re- ferendarius 200, Sekretarius 200, Guldmægtig 200, til Revisor 400, Pedellerne 80, Rector magn., stip. rect. sch. et sam. bibl. 108 Rbd.	2188.	1788.
5.	Universitetsbibliotheket: den oprindelige Normalsum 3150 Rbd. hvortil have: Legatrenter 1044 Rbd. Immatrikulationsgebyr 106 —	1150 —	
		2000.	2000.
6.	Botanisk Have: oprindl. Normalf. 5500, med Skatterne*) 5660 Rbd. hvortil have: fra Finanserne 2280 Rbd. fra Generalpostdirektionen istedetfor Portofrihed . 50 — Legatrenter 350 —	2680 Rbd.	
			2980.
		Er 63258.	58771. 32

*) Naar disses Beløb, 160 Rbd., lægges til den i Aarbogens forr. Aarg. S. 81 anførte Til-
fødssum fra Finanserne af 2959 Rbd. 6 Sk., udkommer den her foran under 15de Indtægts-
post a anførte Sum, 3119 Rbd. 6 Sk., som er det virkelige Beløb af de ældre Tilføds;
men i Finansbestyrelsens Meddelelse om Budgettets Approbation vare hine 160 Rbd. ikke
omtalte, hvormed de bleve optagne i det trykte Budget.

	1842.	1841.
	Rbd. Sk.	Rbd. Sk.
	63258. =	58774. 32
Fra forrige Side		
for 1842 ere Finansernes og Generalpostdirektionens Bidrag anførte paa Indtægtsiden, og derfor fra den fulde Udgiftssum alene dragne Legatrenterne; til den derefter udkommende Sum 5310 Rbd. ere imidlertid komne den ovenomtalte Gage til Havens Assistent og Tillæg til Gartnerens Løn med ialt 600 Rbd., hvorefter Udgiften er opført med	5910. =	
7. Anatomikammeret	300. =	300. =
8. Astronomisk Laarn:		
Normalsum 1100 Rbd. = Sk.		
hvertil have Legatrenter 54 — 44 —		
	1045. 52	1045. 52
9. Den fysisk-kemiske Instrumentfsamling	150. =	150. =
10. Universitetskontoret:		
Normalsum 3300 Rbd.		
hvori afgaae de Kontoret senere tillagte Gebyrer af Skjoder, som dog ikke kunne anslaaes højere end til 12 —		
	3288. =	3288. =
11. Jordebogsudgifter	12000. =	12000. =
hvoraf ved kongelig Resolution af 22de Decbr. 1837 er bestemt:		
a. til Udgifter ved Godset, saasom Skatter og Lønninger til Forvalterne og Fogderne osv. 9200 Rbd.		
b. til Udgifter ved Kirkerne 2800 —		
nemlig til disses Vedligeholdelse under Kvæstors Bestyrelse 2200 Rbd.		
til deres Forskjønnelse under Konsistorium 600 —		
	2800 Rbd. 12000 Rbd.	
uagtet de til Kirkernes egentlige Vedligeholdelse ansatte 2200 Rbd. mere og mere have vist sig utilstrækkelige, opvejes dog dette derved at de til selve Jordebogsudgifterne bestemte 9200 Rbd. ere temmelig rundeligt ansatte.		
12. Bygningsudgifter	3800. =	3000. =
nemlig til Bygningernes Vedligeholdelse under Kvæstors Bestyrelse 2400 Rbd.		
til Universitetsbygningens Forskjønnelse under Konsistoriums Bestyrelse 600 —		
	3000 Rbd.	
for 1842 til det forrige kirurgiske Akademis Vedligeholdelse (jf. oven S. 10) 800 —		
	3800 Rbd.	
13. Til adskillige Udgifter, saasom ved Konsistorium, for trykte Sager, nogle reglementerede Pensioner for Professorer, samt nogle mindre Understøttelser	1230. =	1150. =
for 1842 foreget med 80 Rbd. som Understøttelse til en nylig afdød underordnet Berjents Efterladte.		
14. For Programmers Forfattelse	100. =	100. =
Gr	91081. 52	79804. 84

	1842.	1841.
	Rbd. Sk.	Rbd. Sk.
	91081. 52	79804. 84
15. Til det lægevidenskabelige Studium, i Anledning af det kirurgiske Akademi's Indlemmelse, de dette hidtil af Financerne tilkommende Indtægter efter Fradrag af hvad oven under 1ste og 2de Udgiftposter er anført	2463. 20	
16. Tilfældige Udgifter	500. =	
17. Extraordinære Udgifter	1500. =	2000. =
fra disse, de egentlige extraordinære, ere i 1842 adskilte de tilfældige til Administrationen hørende Udgifter.		
18. Til Sekretæren ved den arnæmagnæanske Stiftelse . .	300. =	300. =
Summa Udgift	95844. 72	82104. 84
hvilket trukket fra Indtægten	108655. 63	93913. 52
giver et Overskud af	12810. 87	11808. 64

B. Budget for Kommunitetet.

	1842.	1841.
	Rbd. Sk.	Rbd. Sk.
Indtægter.		
1. Indtægter af Jordegods og Tiender.		
Marfagen til den betydelige Forskel i Kalkulen for begge Aarene ligger væsentligst i Kornets Beregning, der for 1841 var skeet efter Gjennemsnitspriser af 21 Mk., 15 Mk. og 12 Mk., men for 1842 efter den i 1841 satte højere Kapitelstærk		
a. Kornafgifter af Godset i Sjælland:		
1014 Tdr. Rug à 4 Rbd. 2 Sk.	4077 Rbd. 12 Sk.	
11982 — Byg à 2 — 83 —	34323 — 42 —	
1109 — Havre à 2 — 31 —	2576 — 11 —	
Landgilde af Godset paa Falster:		
66 Tdr. Rug à 3 Rbd. 83 Sk.	256 — 42 —	
66 — Byg à 2 — 62 —	174 — 60 —	
66 — Havre à 2 — 2 —	133 — 36 —	
b. Pengeafgifter:		
af Jordegodset i Sjælland	651 — 92 —	
„ Tienderne	2445 — 1 —	
„ det Falsterke Gods	20 — 56 —	
Rekognitioner af begge Godser.	300 — = —	
c. Tiendeskatter	756 — 27 —	
	45714. 91	
for 1841 under Et		38357. 91
2. Renter af Stiftelsens Kapitaler	17416. 48	16048. 69
beregne for 1841 til 401218 Rbd. 3 Sk., for 1842 til 435419 Rbd.		
3. Kommunitetets Andel i det under Universitetet hørende Stipendium domus regiae, der anvendes til Fordel for Kommunitetsbibliotheket	20. 41	
4. Indtægten af Ligbæringen i Forhold til de sidste 5 Aars Indtægter	4600. =	5140. =
disse Indtægter ere i stadigt Aftagende.		
5. Lejeindtægt af Kommunitetsbygningens Kjelberetage . .	70. =	
6. Refusion for Kommunitetets Konsumtionsfrihed og Bryggerrettighed	433. 32	433. 32
Summa Indtægt	68255. 20	59980. =

	1842.		1841.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Udgifter.				
1. Udgifter til direkte Understøttelse og Anvendelse for de Studerende, nemlig:				
a. Stipendier:				
Kommunitetsstipendiet	9360	Rbd.		
Regensstipendiet	2000	—		
halvårlige Gratialer og andre extraordinære Understøt- telser	1140	—		
	12500 Rbd. = Sk.			
b. til Uddeling blandt Regensalumner Rente af 4 under Kommunitetets Kapitalmasse optagne Legater	64	— 70		
Müllers Legat 181 Rbd. 63 Sk.				
Bindings	257	— 78		
Nolds	578	— 93		
Groths	600	— —		
	ialt 1618 Rbd. 42 Sk.)			
c. Brændsel til Regensalumnerne, om- trent 78 Favne	1200	— —		
d. til Kommunitetsbibliotheket og Re- gensens Læseforening	700	— —		
	14464. 70			
for 1841 vare a, c, og d opførte med respektive 12800, 1580 og 720 Rbd.			15100.	=
2. Kommunitetsstipendiet til Præsterne ved Trinitatis Kirke, Læreren ved de 32 Mænds Skole, og en geo- grafisk Landmaaler	312.	=		
for 1841 indbefattet under 1ste Post. Det bemærkes, at de 32 Mænds Skole vel nu er ophævet, men den derved ansatte Lærer tilstaaet Ny- delse for Livstid af det ham som Lærer tillagte Kommunitetsstipendium, 34 Rbd. 64 Sk.				
3. Lønninger og Emolumenter:				
a. de som nærmest vedkomme Stiftelsens egentlige Djemed:				
Provsten paa Regensen	500	Rbd.		
Lægen sammesteds	100	—		
Bibliothekaren ved Kom- munitetsbibliotheket	100	—		
(for 1841 ikkun 50 Rbd.)				
Underbetjenten paa Re- gensen	450	—		
Portneren sammesteds	119	—		
	1269 Rbd.			
b. Administrationen vedkommende:				
det theologiske Fakultets Dekanus	200	Rbd.		
Sekretær og Bogholder for Assistance ved Se- kretariatet og Bogholde- riet	360	—		
Kasseren	300	—		
Arkivarius	200	—		
Revisor	170	—		
	Er 1930 Rbd. 1269 Rbd.		14776. 70	15100. =

	1842.		1841.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Fra forrige Side	1930	Rbd.	1269	Rbd.
en Bygningskyndig for Tilsynet med Regensens Bygning	50	—		
(ikke optaget for 1841)				
Kontorbudet	280	—		
	2260 Rbd.			
c. Brændsel til de ved Regensen ansatte Embedsmænd og Betjente	360	—		
	3889. =			
i 1841 indbefattet under 1ste Post c. for 1841 var denne Post med de nysangivne Forandringer og med Tillæg af Pedellernes saavel som begge Forvalternes Lønninger opført med			4613.	=
4. Bidrag til Universitetspedellernes Løn	234.	=		
i 1841 optaget under 3die Post				
5. Pensioner (til en Professorens og en Universitetsbetjents Enke; i 1841 ikke optaget)	260.	=		
6. Kontorrekvisiter, Brevporto, Foliopege	210.	=	167.	=
7. Regensens Belysning og Rengjorelse	300.	=		
for 1841 indbefattet under 1ste Post c.				
8. Bygningsudgifter:				
a. Skatter og Afgifter af Bygningerne i Kjøbenhavn	500	Rbd.	545.	=
b. Vedligeholdelsen af samme	2300	—	2320.	=
	2800. =			
9. Fordebogsudgifter, nemlig:				
a. Lønninger:				
Forvalteren i Sjælland (samt 8 Favne Brænde og af hver af de 120 Fæstegaarde 1 Td. Havre og 1 Rbd., beregnet under Litr. c.)	850	Rbd.		
Forvalteren paa Falster	100	—		
begge disse Lønninger for 1841 optagne under 3die Post.				
Bondefogderne	80	—		
	1030 Rbd.			
b. Skatter og Afgifter:				
Skatter	4913	Rbd. 11 Sk.		
Seminariifonds-afgiften	346	— 26 —		
Refusioner til nogle Præster m. m.	210	— 59 —		
	5170 —			
c. andre Udgifter	1500	—		
	8000. =			
for 1841 beregnet under Et til			7635.	=
10. Udgifter ved Ligbæringen:				
a. Lønninger:				
Formanden	400	Rbd.		
Kassereren	300	—		
	700 Rbd.			
	30499.	70	30380.	=

	1842.	1841.
	Rbd. Sk.	Rbd. Sk.
Fra forrige Side 700 Rbd.	30499. 70	30380. =
Revisor 30 —		
2 Viceformænd hver		
107 Rbd. 214 —		
18 Ligbærere hver 82 . 1476 —		
4 Assistentter hver 31 . 124 —		
	2544 Rbd.	
b. andre Udgifter, 1841 1656 Rbd., 1842 136 —	2680. =	4200. =
11. De ældre Bidrag til Universitetet:		
a. i Penge 6390 Rbd. 48 Sk.		
b. som Erstatning for de tabte norffe Tiender 565 Tdr. Byg à 2 Rbd. 83 Sk. 1618 — 47 —	8008. 95	
for 1841 ansat i rund Sum til		8000. =
12. De nyere Bidrag:		
a. de indtil videre bestemte aarlige	10000. =	10000. =
b. Rente og Afdrag af det til Fordel for Universitetet optagne Laan i Banken	1200. =	
13. Extraordinære Udgifter	500. =	
Begge de sidstnævnte Poster ikke optagne i 1841.		
Summa Udgift	52888. 69	52580. =
hvilken trukket fra Indtægten	68255. 20	59980. =
giver som Overskud	15366. 47	7400. =

C. Budget for den polytekniske Lærestanstalt.

Indtægter.	1842.	1841.
	Rbd.	Rbd.
1. Bidrag fra Adresskontoret	2000.	2000.
2. Dito fra den Keisersenske Fond	1000.	1000.
3. Dito fra Selskabet for Naturlærens Udbredelse	600.	600.
4. Det ny Bidrag fra det Classenske Fideikommis	300.	
5. Rente af Lærestanstaltens Kapitalfond	6600.	6600.
6. Indtægter af Avisafgiften	3747.	4050.
7. Betaling for Benyttelsen af Forelæsninger og Dveller	1632.	1680.
8. Halvdelen af Nettogevinsten for Arbejder som ere ud- førte i Værkstederne (den anden Halvdel tilfalder Værkstedernes Forstander)	420.	420.
9. Lejeindtægt af det til Institutet for Metalarbejdere overladte Lokale og af en Lejlighed i Kjelderetagen . indvundet ved den nylig fæste Udvidelse af Lære- anstaltens Lokale ved Tilbygning; ikke optaget i 1841.	150.	
10. Tilfældige Indtægter	70.	100.
saasom for Laboratoriets Benyttelse ved pharma- cevtisk Examen.		
Summa Indtægt	16519.	16450.

	1842.	1841.
Udgifter.		
1. Gager og Lønninger samt Honorarer for Forelæsninger nemlig:	Rbb.	Rbb.
	6310.	5668.
a. de egentlige Gager:		
2 Lærere hver 800 Rbb. er.	1600 Rbb.	
4 — — 600 —	2400 —	
1 — . . . 400 —	400 —	
3 — — 200 —		
hvoras dog den Ene har Halvdelen fra Institutet for Metalarbejdere	500 —	
(3 det trykte Budget for 1841 var for disse 3 Lærere urigtigen anført 600 Rbb.)		
b. det øvrige Beløb er følgende:		
en Inspektør	200 Rbb.	
en Amanuensis ved den fysiske Samling	150 —	
to Dito ved Laboratorierne	200 —	
en Repetent i Mathematik	200 —	
(tilkommen for 1842)		
Honorar for 2 Forelæsninger over Naturhistorie	300 —	
to Dpartere	360 —	
(for 1841 særskilt opførte)		
	— 1410 —	
	6310 Rbb.	
2. Til de tvende Laboratorier	2408.	2300.
3. — Værkstederne	1617.	1600.
4. Erstatning til Universitetet for den til Anstalten benyttede Profesforgaard	400.	400.
5. Til den fysiske Instrumentsamling	300.	150.
Den for 1841 beregnede Sum var befundet ikke tilstrækkelig.		
6. — den teknologiske Samling	100.	
7. — Tegnestuen	50.	60.
8. — Brændsel og Gas	522.	540.
Løn til to Karle (for 1842 indbefattet under 4 b)		372.
9. — Kvæsturen for Midlernes Bestyrelse	100.	100.
10. — Skatter og Reparationer	266.	330.
11. Bidrag til Bibliotheket for Læseselskabet for Kunstnere og Haandværkere, samt til Inventariums Vedligeholdelse og adskillige Udgifter	649.	630.
12. Renter og Afdrag paa Læreanstaltens Gjæld til den almindelige Skolefond	300.	300.
13. Til Extraordinære Udgifter	300.	
	Summa Udgift	12450.
	hvilket trukket fra Indtægten	16450.
	giver som Overskud	4000.

som bliver at anvende til Afdrag paa Læreanstaltens Gjæld til Regaliefonden.

Med Hensyn til det Gjeldsforhold hvori den polytekniske Læreanstalt staaer til Regaliefonden bemærkes, at det ved allerhøjeste Resolution af 13de December 1841 er paalagt Direktionen, i Forbindelse med sin forestaaende allerunderdanigste Beretning om Læreanstaltens økonomiske Forfatning, at indkomme med Forestilling om Vedningen af dens økonomiske Forholde.